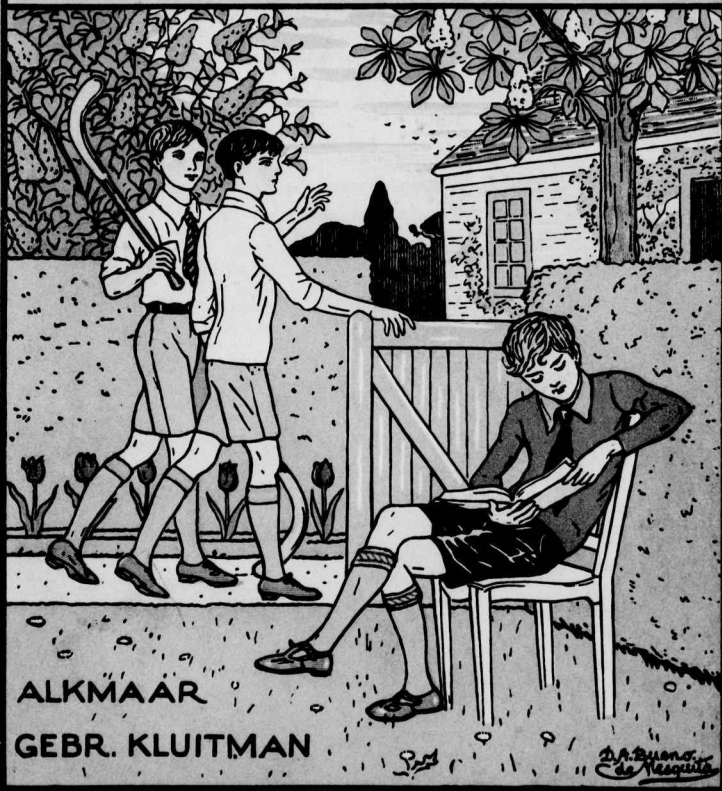


**DE AVONTUREN VAN VIER
PRETMAKERS** DOOR **CH. KRIENEN**



ALKMAAR

GEBR. KLUITMAN

Ch. Krienen
De Mesquita

Geillustr. Bibliotheek
„In de Vacantie.”

Prijs in prachtband f 1.75.
Serie A. Jongensboeken.
(Leeftijd 8—12 jaar.)

JAEPJE-JAEPJE, 5e dr.,
d. C. JOH. KIEVIET.
KAREL VERMEER, 3e
dr., d. CH. KRIENEN.
**FRANS VAN DOREN-
TIL**, 5e dr., d. C. JOH.
KIEVIET.

DE TWEE NEVEN, 5e
druk, door C. JOH.
KIEVIET.

TOCH NAAR ZEE, 2e
druk, door N. W. C.
KUYK.

BOSCO, door G. TEN
NAPEL.

**TWEE ECHTE JON-
GENS**, 4e dr., d. CH.
KRIENEN.

DE KATUIL, door D. A.
POLDERMANS.

HET JONGENSKAMP,
4e druk, door CHR.
VAN ABKOUDE.

**DE CLUB DER JONGE
KANINEFATEN**, 2e
dr., d. N. W. C. KUYK.

**OP DE VLOOT VAN
ADMIRAAL VER-
HUELL**, 2e druk, door
J. G. KRAMER.

DE STRANDJUTTER,
door D. A. POLDER-
MANS.

**EEN VLAAMSCH GE-
ZIN IN OORLOGS-
TIJD**, 2e druk, door
A. HANS.

**HEEMSKERCK VOOR
GIBRALTAR**, 3e druk
door P. VISSER.

DE JOLIGE DUINPAN
door CH. KRIENEN.

JAN BLOEMER, 2e dr.,
door A. M. VAN DER
LINDEN—v. EDEN.

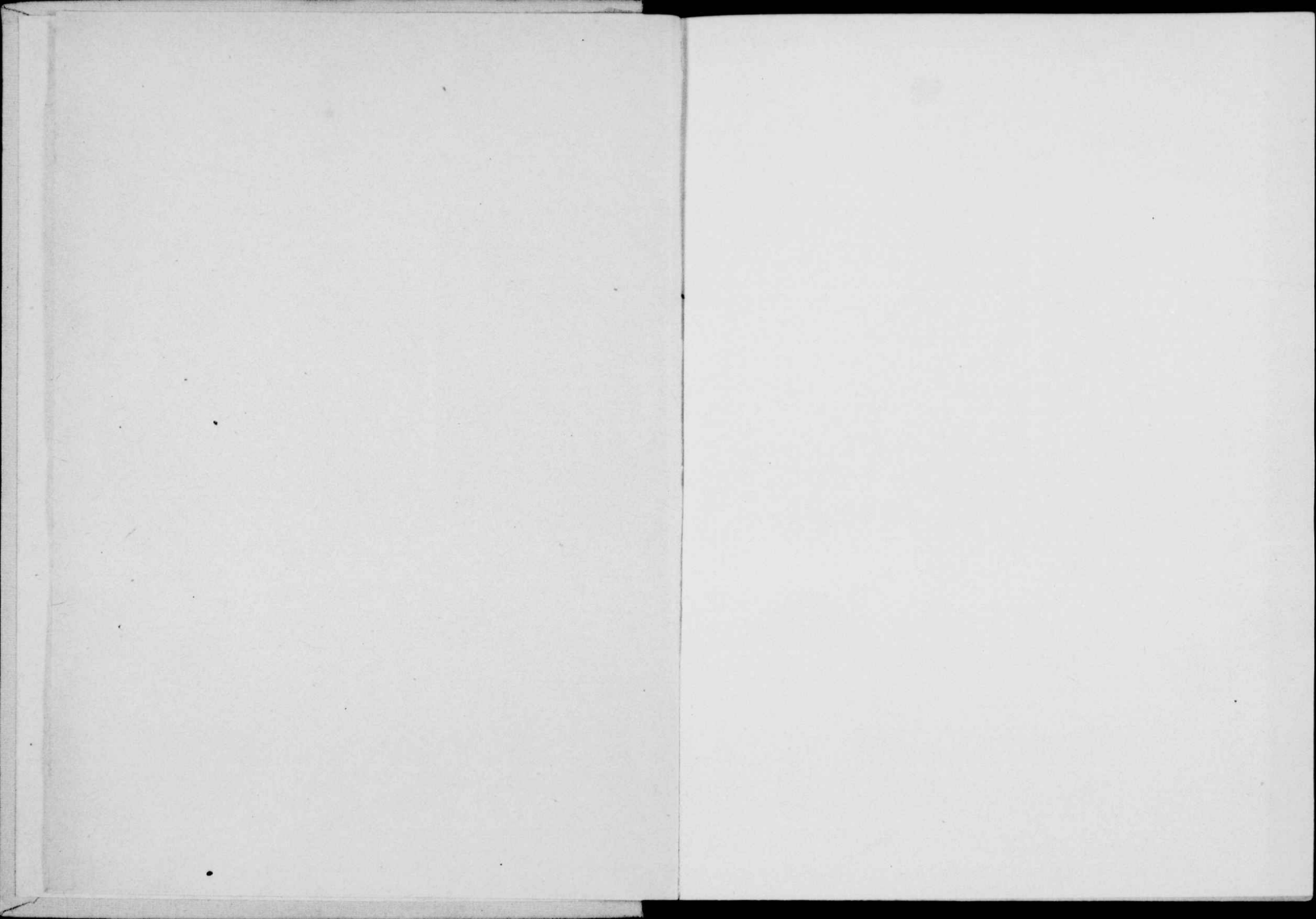
**DE KAPITEIN VAN
MURAT**, 4e dr., door
W. P. DE VRIES.

DE AVONTUREN VAN VIER PRETMAKERS

DOOR CH. KRIENEN.



8608



„Muziek,” schreeuwde hij eensklaps, „Muziek!”



IC-O
KRIE

K

In de Vacantie

Bibliotheek voor Jongens en Meisjes

Serie A - Jongensboeken - Deel 5

De Avonturen van Vier Pretmakers

door Charles Krienen

Met 4 platen van Joh. Braakensiek

Vierde druk

ALKMAAR — GEBR. KLUITMAN



P 101414 234

B 1000 899 2128



EERSTE HOOFDSTUK.

Waarin we kennis maken met de vier jongens.
Waarom Jaap naar den hemel keek en
een klap voor zijn broek opliep.

Het sloeg twaalf uur op den toren van het groote kasteel, dat zich boven de hooge beukeboomen verheft, aan de overzijde van het riviertje, den Ouden IJsel. De laatste toon was nauw weggestorven in de stille bosschen aan de overzijde der landerijen, of luchtig tink-tink-te de bel der ijzergieterij, ten teeken, dat het voor de arbeiders van den fabrieks-eigenaar Baarsdam middag was.

Even later liepen op den stillen steenweg, die door het dorpje Laag-Keppel loopt, groepjes mannen en jongens, door de bewoners van die

streek huttekerels genoemd. De eersten, die vele jaren hadden gewerkt in de vunzige, rookerige hut, gingen daarheen met gebogen ruggen en kromme knieën en geelbleeke, magere gezichten.

En hoe heerlijk ook de Julizon scheen aan den blauwen hemel, hoe vroolijk ook de vogeltjes zongen in de boomen langs den weg, hoe schalks ook het windje speelde met de gelende korenaren en de wiegende graspluimen, het huttevolk liep daar zwijgend heen, zonder een lach.

Eensklaps klonken over den stillen steenweg met zijn zwijgend, moegezwoegd huttevolk, de vroolijke, blijde kreten der kinderen, die dansend uit de geopende schooldeur, buiteland en springend over elkaar, den weg opliepen.

En even keken de moede mannen op zij, maar lachen deden zij niet. Alleen de jongens, de kleine jongens in hun te wijde boezeroenen, glimlachten bij 't zien der vroolijke kindergroepen, want zij dachten terug aan de onbezorgde dagen van hun schooltijd.

„Vacantie, vacantie,” riepen de kinderen, „hoera, hoera.” En opgewondener en luidruchtig

ger werden de kreten, en wilder en woester de sprongen — tot meester buiten kwam.

Toen gingen allen, kleinen en grooten, stillekens naar huis.

Onderwijl hadden vier jongens uit de hoogste klasse zich van de overige kinderen afgezonderd, en stonden nu druk pratend voor het huis van den dorpsmid.

„Tot vanavond dan,” zei Jaap, de grootste van de vier en wipte, na ieder der jongens een lichten tik op den schouder gegeven te hebben, het smalle bleekveldje voor 't huis over en de voordeur in. En zoo hard liep hij de gang door, en zoo wild wierp hij de deur der huiskamer open, dat moeder er van schrikte en zei: „Jaap, jongen, je zult je beenen nog breken.”

„Geen nood, moeder,” lachte Jaap en hij ging op den stoel naast dien van zijn moeder zitten.

„Moeder,” begon hij toen, „wij hebben mooie plannen, groote plannen, verre plannen, leuke plannen en, —”

„En goede plannen, Jaapie?”

„Dat weet ik niet, moeder, dat is, zooals het

uitvalt. Overmorgen gaan we misschien naar Doetichem, en dan het water op, en —”

Jaap wilde nog meer zeggen, maar vaders binnenkomen deed hem een oogenblik zwijgen.

Vader had zijn jongen druk hooren spreken en vroeg:

„Heeft Jaap weer allerlei plannen in 't hoofd?”

„Ja vader, we gaan naar Doetichem, we gaan roeien, we gaan naar Oom Hendrik, we —”

„Goed, goed,” viel vader hem in de rede, „je mag veel uitgaan, zooveel je wilt, onder één voorwaarde.”

„En die is, vader?”

Angstig wachtte Jaap op een antwoord.

„Dat je van middag een boodschap doet naar tante Dora in Hoog-Keppel en —”

„Is 't meer niet,” riep Jaap uit, blijde, dat vader geen zwaardere eischen stelde.

„Meer niet,” antwoordde vader. „In het hengselmandje hebben moeder en ik kersen en eieren en wat geld voor tante gelegd. Tante Dora heeft het noodig, Jaap.”

„Na 't eten zal ik dadelijk gaan, vader.”

Dien middag om twee uur liep Jaap zingende door de dennenbosschen, die tusschen Hoog- en Laag-Keppel gelegen zijn. En als hij een oogenblik zweeg, dan lachte de ekster in den hoogen acacia, dan zong de vink in den beukeboom het onzen jongen na:

„Vacantie is 't, vakantie is 't, hoezee!”

En als Jaap een oogenblik later gekomen is op den breeden weg, die tusschen landerijen en bosschen door uitkomt op den Hoog-Keppelschen zandweg, en zijn lied van Vrijheid en Blijheid doet schallen, dan is het hem, als hoort en ziet hij in alles om hem heen dezelfde vrijheid, die hem zoo vroolijk, zoo echt prettig en gelukkig maakt.

Vrijheid! Dat gonsden de muggen in de zonneschijn, dat zongen de vogels in boomen en bosschen, dat lachte de Julizon aan den hemel, dat fluisterde het windje in de wuivende dennentoppen en de ritselende loofboomen, dat dartelde het vlugge konijntje in het lage eikenhakhout, dat geurden eindelijk de bloempjes langs den weg.

Om half drie stapte Jaap de kleine kamer in, waarin zijn tante zat. Zij was zoo arm, die tante Dora. Haar gansche leven had ze tegenspoed gehad, haar gansche leven met ziekte te kampen gehad. Haar twee kinderen waren een paar jaar geleden aan typhus gestorven en nu, een paar maanden geleden, was ook haar man heengegaan. En in kommervolle omstandigheden was ze alleen achtergebleven.

„Ik breng u kersen, tante,” zei Jaap en hij zette het mandje voor tante op de tafel.

„Dank-je wel, Jaap,” zei de arme vrouw, „ik zal het korfje voor je leeg maken.”

„Dat hoeft niet, tante,” liet Jaap haastig volgen, „ik heb vacantie; later zal ik 't wel ophalen.”

„Bedank vader en moeder,” zei zacht de arme vrouw, toen Jaap heen ging.

„Wat ziet tante er slecht uit,” zei Jaap tot zichzelf, toen hij het pad langs het huis insloeg, „arm mensch.”

En zwijgend liep hij een tijd voort.

Maar, toen hij aan de overzijde van het school-

plein onder den lindeboom jongens zag, en toen deze hem toeriepen: „Hei, Jaap, speel je mee?” toen liep Jaap vlug op hen toe.

„Goed, ik speel mee,” zei Jaap, toen hij het troepje genaderd was en hij zette de eenige knoop, die hij bij zich had, op den steen.

Toen begon het spel. Jaap verloor en had geen enkele knoop meer.

„Leen mij er wat?” vroeg hij.

„En als je dan verliest?” vroeg de langste van de drie jongens, „hoe krijgen we dan onze knopen terug?”

„Dan zal ik ze je terug brengen,” antwoordde Jaap.

De lange jongen lachte en zei: „Mooi praten.”

„Slungel,” beet Jaap hem toe, „vertrouw je me niet,” en zonder verder antwoord af te wachten, trok hij zijn mes uit den zak en sneed een voor een alle knopen van zijn jas.

De jongens schrokken en zeiden niets.

De lange slungel week ter zij.

„Word je bang,” meesmuilde Jaap. „Allo, speel

op, en als je aanstonds zelf geen knoopen meer hebt, kom er dan aan mij wat vragen."

Het spel begon. Jaap was gelukkig. Hij won. Op 't eind had Jaap meer knoopen dan bij den aanvang.

„Vooruit jij nu en haal mij draad en naald, dan kun je de knoopen aan mijn jas zetten," riep hij op bevelenden toon den langen jongen toe, die bang en verbluft wegliep, zeggende: „Ik zal ze voor je halen."

Doch, op een afstand bleef hij staan, maakte een neus en riep: „Zet ze er zelf aan en prik je niet."

Jaap keek niet meer naar den held en liep vlug den weg op naar Laag-Keppel. Bij het dennenbosch gekomen, welks boomen op een heuvelachtig terrein staan, sloeg Jaap linksaf, liep eerst een eind door het donkere, smalle laantje, maar weldra vloog hij heuvel op, heuvel af het bosch door.

„Vacantie, vakantie," riep hij weer en hij dacht noch aan de arme tante, noch aan den langen slungel, maar draafde in wilden ren verder.

Daar bleef ongelukkig zijn broek haken achter een korten, puntigen, afgebroken tak, Jaap viel en — en de gesp sprong hem van de broek.

Na eenig zoeken vond Jaap het ding terug, stak het in zijn zak, en bond, ten einde zijn broek voor afzakken te bewaren, een dik, stevig touw om zijn middel.

Toen liep hij den breeden zandweg op.

„De vakantie begint goed," dacht Jaap, en hij keek naar zijn jas zonder knoopen en naar het touw, welks uiteinde op zijn heup danste.

Geen knoop meer aan de broek,
Geen geld meer in den zak
En 't zal niet lang meer duren.

hief hij eensklaps aan, en hij sloeg het paadje rechts van den weg in.

„Halt!" roept eensklaps een stem in zijn onmiddellijke nabijheid.

Jaap schrikt, keert zich om, en vlak achter hem staat Waanders, de veldwachter.

„Dat had je niet gedacht, hè," riep de diender en hij pakte Jaaps linkerarm beet. „Nu zul je me

niet meer ontsnappen, rekel. We hebben nog een appeltje te schillen."

Jaap keek den veldwachter glimlachend aan, bracht toen zijn rechterarm naar voren en zei:

„Maak die nu niet jaloersch, Waanders, houd die ook vast, dat is gezelliger voor den andere."

„Vlegel, durf je nog den gek met mij te steken," barstte nu de veldwachter uit, „denk je, dat ik —"

„Ssst — Ssst," suste Jaap en zacht fluisterend aan 's veldwachters oor, zei hij: „Kijk om, of je bent verloren."

Verschrikt keerde de veldwachter zich om en liet, dit doende, Jaaps arm los en met een kreet: „Hoera, vrij!" was Jaap in twee, drie sprongen buiten 't bereik van den lastigen Waanders.

Deze keek Jaap met gramstorige blikken aan.

„Als je wegloopt, schiet ik," dreigde de man.

„Waarmee?" lachte Jaap, die wel wist, dat de vreedzame veldwachter geen ander wapen had dan een stok.

De veldwachter verbeet zich van ergernis.

„Was jij het niet, die gisteravond die dingen in mijn deur wierp," viel hij uit.

„Die slaapmuts en die paddestoel," spotte Jaap, „neen, man, dat deed een ander."

„En wie was die schelm?"

„Denk je, dat ik voor verklikker speel, neen, hoor. Ik wil je wel zeggen, op welke manier jij den jongen kunt krijgen."

„Toe, ja, zeg dat, Jaap."

„Je moet hem vangen, Waanders," lachte Jaap en weg liep hij het pad af.

„Als ik je heb," riep de veldwachter nog.

Jaap deed, of hij 't niet hoorde en liep door. Aan het einde van het smalle pad stond een oude, half doode eik. Zijn kale takken hingen daar zoo treurig tusschen het groen der andere boomen.

„Net een oude man," dacht Jaap en keek naar boven.

Daar vloog eensklaps een ka uit een gat, dat halverwege in den ouden boom zat.

„De oude man heeft nog visite," dacht Jaap en hij glimlachte.

Hij wilde verder gaan, toen hij naast zich, in 't hooge spichtige gras, geritsel hoorde en opmerkzaam kijkende, zag hij een kleine ka, die op zijn

dunne, teere pootjes beproefde weg te komen. Het kleine dier sloeg zijn korte vlerkjes uit, maar deze konden hem niet dragen.

„Hij is er uitgevallen,” dacht Jaap.

Vlug raapte hij het diertje op.

„Ka, ka,” riep zacht het arme beest, dat rilde.

„Houd je maar bedaard,” zei Jaap, en hij trok, na even nagedacht te hebben, zijn kous uit, liet het dier er in glijden, bond toen de kous met een touw dicht, toen het touw om zijn nek, en voorzichtig klom Jaap den boom in.

't Was een moeilijke klim tegen dien gladden boom op en met het diertje om den nek. Na veel inspanning bereikte Jaap het gat, liet het diertje er in glijden en liet zich zelf toen zakken.

Bijna was hij op den grond, toen hij zich bij een broekspijp voelde grijpen, en voor hij achter zich kijken kon, kreeg hij een stevigen slag met een stok tegen zijn broek.

„Au, au,” riep Jaap en de tranen sprongen hem in de oogen.

„Dat had je niet gedacht hè,” riep de veldwachter, wnt hij was 't, „ik zal je leeren nesten

uithalen en boomen vernielen.”

„Ik heb niets gedaan,” viel Jaap uit, „niets hoor en ik zal 't je betaald zetten.”

En Jaap huilde eensklaps van pijn en van woede.

En weer riep hij: „Dat zal je weten, hoor en ik zal 't je betaald zetten.”

Toen trok hij zijn kous aan en liep verder.

Nog altijd had hij tranen in zijn oogen. Niet de pijn alleen had deze te voorschijn gebracht, maar 't gevoel van onrechtvaardig en onverdiend te zijn geslagen.

Hij ging mikkend en pruttelend het beukenlaantje door tot op den steenweg. Maar, toen hij aan de overzijde van dezen weg de glinsterende golfjes zag van 't riviertje den Ouden IJsel, dat kabbelend daarheen huppelde tusschen groene weiden door, toen vergat hij den veldwachter en diens stok en liep vlug de weide door naar het lokkende stroompje.

Spoedig stond hij op den hoogen oever. Hè, nu eerst voelde hij, hoe warm het was.

In een oogwenk had Jaap zich ontkleed en na 't

riet aan den oever een weinig terzijde geschoven te hebben, schoot hij 't water in.

Een, twee malen onder, toen met krachtige slagen op tegen den stroom. Dat deed goed.

Nu ging Jaap liggen op den rug en liet zich met de zachtens voortdeinende golfjes wegdrijven. Daar lag hij, de groote bruine oogen wijd open naar den hoogen hemel, die als een mooie, blauwe koepel zich welfde naar alle zijden.

Heerlijk zóó den hemel te zien, voortgewiegd door deinende golfjes, en alles zoo rustig en stil. Links het ruischende oeverriet, dat zich grootend scheen te buigen over het wateroppervlak. O, wat was dat mooi nu! Jaap vergat al zijn ervaringen van zoeeven, den slungel en den veldwachter, en hoorde slechts het klotsende water tegen den oever, en 't zingende riet; en hij zag naar boven naar den blauwen hemel, of volgde de drijvende wolkjes, die hem schenen te volgen op zijn weg.

En een groote verrukking kwam over hem en zachtens zei hij:

Heerlijk zoo te drijven
Met de golfjes ver;
't Riet ruischt aan den oever
'k Ga zoo ver, zoo ver.

En toen Jaap dat zei, zonder zelf te weten waarom, waren drie jongens het riviertje tot op kleinen afstand genaderd. Jaap hoorde ze niet, maar toen een der drie een schreeuw gaf, die ver heen klonk over het stille weiland, ontwaakte Jaap uit zijn stil gemijmer.

Hij wierp zich voorover, zwom naar den oever, keek over de helling en de drie naderende jongens ziende, verborg hij zich aan den tegenovergestelden oever in 't riet, na eerst zijn kleeren op een hoop bij zich gelegd te hebben.

Daar stonden ze alle drie aan den tegenovergestelden oever: Frans van den bakker, Nico van molenaar, en Kees van den timmerman.

Alle drie waren spoedig ontkleed en tegelijk, als drie groote, blanke kikvorschen, sprongen ze in het water.

Twee keeren onder, toen zwommen ze stroomop naast elkaar verder.

„Pats” daar kreeg Nico een kluitje vette aarde tegen zijn wang.

„Wat is dat nu,” riep hij en ging staan.

Kees en Frans deden insgelijks, en toen ze daar alle drie stonden, kreeg Frans een vette kluit op zijn rug en Kees in zijn nek en de drie jongens keken verwonderd en onthutst naar links en naar rechts, naar boven en naar achteren — maar zagen niets.

„Het spookt hier,” zei Kees, die zich de wang afwiesch.

„Ik begrijp er niets van,” bromde Nico, die onderdook.

Frans zei niets. Hij keek scherp naar alle zijden om den schelm te ontdekken, die hem de poets bakte. Maar hij zag niemand.

„Vooruit maar weer,” zei hij dan ook, na de kluit aarde van zijn rug met veel moeite verwijderd te hebben, „vooruit maar weer.”

Daar ging het weer stroomop. Twee, drie slagen en daar had je 't weer.

Weer een kluit natte slijk op Kees' wang.

De jongens bleven opnieuw staan en keken, keken, maar zagen niets.

En toen ze daar vlak bij elkaar stonden en naar den kalen oever keken, waarop zij niets zagen, kroop de bewerker van al dat onheil zachtkens, heel zachtkens uit het riet in het water. En de schelm dook en zwom onder water naar het drietal en trok er twee bij een been en deed ze zoo voorover onder water tuimelen. En de derde die ongedeerd bleef, maar verschrikt wegsprong naar den overkant, wist van verbazing geen woord te spreken, toen hij met Nico en Kees onzen Jaap uit het water zag rijzen.

En toen Kees en Nico proestten en niesden en zich de waterstralen afschudden, stond Jaap te lachen, dat hij schudde. En Frans deed mee, en Nico en Kees, van den schrik spoedig bekomen eveneens, en een oogenblik later danste ons viertal van louter plezier in 't water rond.

„Waar heb je toch gezeten?” vroeg Frans, toen ze ophielden met springen.

Gezwind sprong Jaap tusschen het riet en zong:

„Kerre — kerre — kiet, kiet — kiet.
Mijn nestje zat in 't riet — riet — riet.”

Toen sprong hij op den oever met zijn pakje kleeren in den arm.

„Ik ga er uit,” zeide hij.

„Ik ook,” riep ieder der andere drie jongens.

Ze haalden hun kleeren van den overkant, legden ze naast het pakje van Jaap en vlug was het viertal in de kleeren.

Al kleedend had Jaap het geval met den slungel en den veldwachter verteld.

„Gemeen van Stoorvink,” zeiden de jongens, die den veldwachter dezen bijnaam gegeven hadden.

Achter het elzenboschje, dicht bij den molen staande, zaten een half uurtje later de vier vrienden, en Jaap weerde zich als een echte kleermaker, om de knooopen weer aan zijn jas en de gesp weer aan zijn briek te zetten, daartoe in staat gesteld door Frans, die naald en draad had gehaald.

„Nu zijn we frisch voor overmorgen,” zei Kees.

„Of we,” meende Frans.

„De vacantie is goed begonnen,” lachte Jaap.

„Alleen hoop ik, dat we op onze tochten maar weinig van die slungels ontmoeten.”

„En geen Stoorvinken,” spotte Frans.

Bij de brug over de dorpsstraat namen de vier vrienden afscheid, met de verzekering, dat ze dien avond om zeven uur bij Jaap zouden zijn, om nog een en ander te bespreken voor Maandag. Het speet den vrienden wel, dat den volgenden dag, Zondag, Frans met zijn vader naar een tante te Doetinchem ging en Kees met zijn ouders naar oom Jan te Zeddam. Want dien dag rekenden ze voor alle vier verloren.

Dien avond op 't afgesproken uur waren de vrienden present en na druk geredeneer waren de plannen voor Maandag, Dinsdag en Woensdag der komende week vastgesteld.

„Als we jool hebben,” zei Jaap, „zullen we er later spijt van hebben, dat we de andere dagen van de vacantie niet in 't dorp zijn gebleven. Maar — daar is niets aan te doen. Ik ga toch ook wel graag anderhalve week in Arnhem logeeren.”

„En ik bij mijn oom in Deventer,” zei Kees.

„En ik bij mijn neef in Hengelo,” zei Nico.

„Jelui zijn trekvogels,” meende Frans. „Ik blijf hier.”

„Maar als we jool hebben,” riep Jaap opgewonden, „als we jool hebben, doen we 't volgende jaar 't nog eens dunnetjes over. Goed?”

„Ja, goed, hoera,” schreeuwden de jongens.

„Leve de vakantie!”



TWEEDE HOOFDSTUK.

**Boeren en Engelschen! Een dikke heereboer.
Een redevoering en een wapenbroeder.**

Om negen uur was het viertal den volgenden Maandag present. Ze stonden in de huiskamer en bespraken de plannen van dien dag.

Besloten werd, zooals reeds was vastgesteld, tot den middag te wandelen in de bosschen achter het dorp, en na het middagmaal naar 't naburige dorp Hummeio te gaan. De boeren van deze plaats zouden een serenade brengen aan den rentmeester, door wiens geldelijke hulp ze in staat waren gesteld voor gemeenschappelijk gebruik een grooten veewagen te koopen, waarop ze 't vee naar de markten in de omliggende steden ver-

voeren konden. De jongens stapten den tuin achter 't huis van Jaaps vader door en het dennenbosch in.

Hoog stond de zon aan den onbewolkten hemel; de vlakke tuintjes en landerijen tusschen de dorps-huisjes en 't bosch gelegen, lagen daar stil onder den smetloos blauwen hemel, vanwaar de zon haar vloeiend goud stroomen deed.

Wat was het daar koel nu in de bosschen, waarin geen zonnestraal vermocht door te dringen; koel en stil! Geen geluid hoorden ze, dan 't zacht, een-tonig gesjirp van een krekkel, het ijle getjilp van een boomkruipertje, en 't zacht gesuis van den wind in de donkere, even wuivende dennen-toppen.

Bijwijlen kraakte een takje, neergedrukt door den sprong van een vlug eekhoortje, dat huppend van boom tot boom, zich snel uit de voeten maakte voor de vier jongens.

Konijntjes wipten vanuit de lage, dichte eikenboschjes in 't open dennenwoud, maar renden eveneens verschrikt terug naar hun veilige schuilplaats.

Nu waren de jongens op den breedten Zutphen-schen weg. Hoog stonden langs deze laan de groote beukenreuzen, wier dicht bladergewelf geen zonnestraal doorliet.

In de verte echter, waar kleine beukjes stonden, lag de zandige weg te blinken in het licht.

Het was een treffend contrast, die diepe nachtdonkerheid plotseling afgewisseld door klaardaglicht. De laan liepen ze door, tot waar de kleine beukeboompjes begonnen. Toen sloegen ze linksaf een ander dennenbosch in.

„Hiep, hiep, vooruit,” riep Jaap eensklaps, en door zijn vrienden gevolgd, draafde hij heuvel op en heuvel af. En het schuwe boomkruipertje vloog angstig weg en het haasje, parmantig glurend van den hoogen heuvel naar de zonnige akkers en weiden aan de overzij van den landweg, sprong met groote sprongen heen.

„Halt,” riep Nico, die bijna niet meer kon, higgend uit. „Wat heb je er aan zoo te loopen! Laten we liever een spelletje spelen.”

De jongens stonden stil.

„Weet jij iets?” vroeg Frans.

„Zeker,” antwoordde Nico, en Jaap bij een arm naar zich toetrekking, vervolgde hij: „We spelen Boer en Engelschman. Jaap en ik zijn Boeren, en jelui twee Engelschen. Wij gaan dezen en jelui dien kant uit. Als we uit elkanders gezicht zijn, is een schreeuw het teeken, dat de oorlog begonnen is. Nu zijn wij twee Boeren en jelui twee Engelsche verkenners. Wie gesnapt wordt, betaalt als losprijs een dubbeltje.”

„Goed bedacht,” zei Jaap, „en voor de twee betaalde dubbeltjes koopen we kersen.”

„En eten die als vier echte Boeren op,” vulde Kees aan. „Kom, vooruit.”

Jaap en Nico sloegen rechtsaf en terwijl ze de kleine laan doorgingen, rechtaf op de boerderij van Postman, sloegen Kees en Frans het eikenboschje door met het doel langs een omweg den Zutphenschen weg te bereiken, waar ze den vijand stellig meenden te verschalken.

De boerderij van Postman stond aan den Zutphenschen weg, en toen Nico en Jaap het erf betraden, sloeg de groote waakhond, die aan een ketting naast het hok lag, geweldig aan. En of

de vrouw, die met opgestroopte mouwen aan de deur stond, al haar vuist dreigend den hond toeschudde, en gebiedend riep: „Koest, stil, Karo,” de hond hield niet op met zijn gillend blaffen.

Ver over de stille velden klonk zijn onheilgeblaf, dat door de Engelsche verkenners werd gehoord, die op den loer lagen achter een elzenboschje op tien minuten afstands van de boerderij.

„Te drommel,” fluisterde Kees zijn makker toe, „hoor dien hond eens te keer gaan. Ik zou alles durven verwedden, dat ze daar zijn.”

„Het kan waar zijn,” fluisterde Frans zoo zacht, alsof de vijand niet tien minuten van hem vandaan, maar in de onmiddellijke nabijheid was. „Kom, vooruit, af op den vijand.”

En terwijl de twee verkenners tusschen de hoog begroeide korenvelden door, en langs boschjes en door droge sloten op de boerderij af slopen, stonden Nico en Jaap voor de boerin, die met veel moeite den hond tot bedaren gebracht had.

„Wat kom jelui uitvoeren?” vroeg ze.

Jaap vertelde, dat ze Boerenverkenners waren en een weddenschap hadden met twee Engelsche

tirailleurs en dat ze een schuilplaats in haar woning begeerden.

„Jelui Boeren!” riep de boerin, „dan zal ik je voor die weergasche Engelschen wel beschermen. Waar wil jelui zitten? In de schuur, op het hooi, in den leegen koestal of op het melkhuis; zeg 't maar.”

„Als we het voor 't zeggen hebben,” antwoordde Jaap, „dan 't liefst in dien kersenboom daar.”

De boerin lachte.

„Je bent een slimme boer,” zei ze, „en daarom geef ik je permissie. Eet ook maar kersen, zooveel je lust. Je moet me echter beloven, die schelmen van Engelschen van het erf te houden, want op dat goedje heb ik 't niet begrepen.”

„Dat beloven we,” verzekerde Jaap.

In twee, drie tellen zat hij met Nico in den kersseboom.

De boerin liep lachend naar de keuken.

Nico en Jaap aten, wat ze konden, en toen ze hun buik rond hadden gegeten en hun zakken gestopt, gingen ze op een dikken tak naast elkaar zitten.

„Zie je ze?” vroeg Nico aan Jaap, die zijn hals rekte om te zien over de lage hooimijt achter het huis.

„Ja, sssstt —,” antwoordde Jaap, „daar komen ze; kom hier, anders zien ze ons.”

De beide jongens kropen achter den stam van den boom en bleven neergedoken zitten.

„Doe je oogen dicht,” fluisterde Jaap.

„Waarom?” vroeg Nico.

„Anders zien ze je,” lachte Jaap.

Nog een oogenblik en Frans en Kees stapten het erf op, en als zoeven liet de waakhond, zijn waarschuwend en dreigend geblaf hooren.

De boerin verscheen in de deur.

Voorzichtig schoven Jaap en Nico een tak ter zijde en konden zoo de twee jongens waarnemen.

„Heb je ook twee jongens gezien?” vroeg Frans.

„Twee jongens,” herhaalde vragend de boerin.

„Ja,” zei Kees, „we spelen verkenning. Wij tweeën zijn Engelschen en — —”

Pas had Kees dit woord uitgesproken, of de boerin stak dreigend haar armen uit.

„Engelschen, jelui Engelschen,” schreeuwde ze

en ze liep op Kees en Frans toe, die angstig achteruit sprongen. „Marsch, mijn erf af, leelijke Rooineks.”

Met geveinsde gramschap stooft ze op de twee jongens aan, die ijlings het hazenpad kozen.

Jaap en Nico zagen en hoorden alles en daar ze het geval heel koddig vonden, vielen ze van 't lachen bijna uit den boom.

't Was ook wel grappig; twee Engelsche verkenners op de vlucht gejaagd door één boerin.

„Houd me vast,” riep Jaap, die met zijn buik op den tak lag en met zijn beenen, armen en hoofd naar beneden hing, „houd me vast, of ik val.” Nico die ook moeite had zijn evenwicht te bewaren, want de vluchtende vrienden hadden zijn lachspieren eveneens in beweging gebracht, greep Jaap bij een been, en dit beurtelings naar boven en beneden bewegende, hield hij zijn vriend in een soort van schommelend evenwicht.

De boerin was inmiddels nader gekomen en stond nu onder den kersenboom te lachen, dat ze schudde.

„Kom er maar uit,” riep ze, „'t zijn dappere ver-

kenners, die Engelschen. Zag je ze loopen, jongens, als hazen.”

„Of we,” lachte Jaap en hij duwde een takje ter zijde, om beter de boerin te kunnen zien.”

„Wat doe jij daar?” riep deze, het vuurroode hoofd van Jaap tusschen de bladeren zien hangend.

„Ik stik bijna,” lachte Jaap, „wat maakten ze beenen.”

„Kom er nu maar uit!” zei de boerin, „en als je langs het boschje door kruipt, kun je ze ginds bij den overweg pakken.”

De jongens deden, wat de boerin hun aanried, slopen langs den aangeduiden weg en paktten onverhoeds de twee vrienden — verkenners, die nog half beteuterd achter een boom stonden, bij den kraag.

„Nu je kersen,” riep Nico, toen ze de beide Engelschen stevig vast hadden.

„De kersen of je leven,” lachte Jaap. Frans en Kees wisten niet, of ze waakten of droomden.

Waar kwamen de vrienden zoo onverwachts vandaan? Ze hadden den ganschen omtrek nauwkeurig bespied, doch niets gevonden.

Lachend wees Nico naar den kerseboom, wiens top even boven het boschje uitstak en vroeg: „Zie je die!”

„Of we,” antwoordde Frans: „dat leelijke boerenwif heeft ons 't erf afgejaagd.”

„We zagen je loopen, dappere verkenners,” spotte Jaap, „we waren vlak bij jullie, want in dien kerseboom, dien je daar ziet, zaten wij!”

„En plukten vast de kersen, die je ons schuldig bent,” zei Nico, den inhoud van zijn zakken werpende op 't gras. „Daar dappere Engelschen, eet.”

En terwijl Frans en Kees op 't gras neervielen, en de kersen bij drietallen in hun monden staken, vleiden Jaap en Nico zich bij hen en de eerste legde zijn voorraad eveneens op het gras.

„Hé, zijn wij nu geen brave Boeren,” zei hij tot Frans en Kees.

„Of jelui,” antwoordde Kees. „Maar vertel ons nu eens, op welke manier je in dien boom bent gekomen, want die boerin zag er niet malsch uit.”

Nu vertelde Jaap hun wedervaren en voegde er bij: „Aanstond gaan we weer het erf op en ik wed, dat de boerin, als jelui een Boerenlied met ons zin-

gen, een heel ander gezicht zal trekken, dan ze zooeven tegen jelui deed.”

De kersen waren spoedig op.

Toen trokken de vrienden, hoog uit zingend het Transvaalsche Volkslied, het erf op. En de boerin verscheen weer in de deur en lachte.

„Geen Engelschen meer?” vroeg ze spottend aan Frans en Kees.

„Neen,” zeiden dezen, „en nooit geweest ook.”

„Toen je zoo dapper op den loop ging, leek je er anders veel op,” spotte de boerin.

Frans en Kees zeiden niets, maar Jaap en Nico lachten.

„Jelui vlucht heeft mij een gat in mijn broek bezorgd,” riep Jaap eensklaps en zijn jas oplichtende, vertoonde hij den jongens en de boerin de scheur in zijn broek. „Ik had er nog niets van gemerkt,” vervolgde Jaap, „maar ik moest ook zoo lachen. Zeker ben ik achter een puntje takje blijven haken.”

De boer reed onderwijl met een met hooi hoog beladen wagen het erf op, de boerin liep naar het achterhuis om de dubbele buitendeuren te

openen, en voor de jongens was dit het sein tot vertrekken.

Ze liepen het erf, en den Zutphenschen weg af, en op Frans' voorstel ging het naar de kolk, die tegenover de boerderij Eikenhof lag.

Het plan was vlotje te varen.

Niet ver waren de vrienden van het doel van hun tocht, toen ze dicht bij zich een geluid, als van zacht snikken hoorden, en glurende door en over de eikentakjes, zagen ze Arend, het kleine knechtje van den schoenmaker Hees. Hij was bezig met het bijeenharken van de afgevallen, reeds ten deele vergane bladeren, een bezigheid die in deze streek van ons land „loofharken” wordt genoemd. Dit „loof” wordt gelegd in de stallen, waar het als leger dienst doet voor de koeien en varkens.

Hij harkte, wat hij kon, de kleine jongen, en merkte de vrienden niet op, voor deze dicht bij hem stonden.

„Wat is er, Arend?” vroeg Jaap.

Even keek het ventje de jongens aan, even liet hij de hark rusten in zijn handen, maar toen

ging hij voort met zijn arbeid, en antwoordde niet.

„Kom, vertel ons eens?” vroeg Kees deelnemend, „misschien kunnen wij er iets aan doen.”

Nog antwoordde Arend niet. Hij harkte voort, hoe ook de tranen vloeiden over zijn wangen tot op zijn hand, die 't bovendeel van het werktuig omklemde.

„Arend, toe zeg ons eens,” herhaalde Jaap, „heeft de baas het gedaan?”

Toen, eensklaps liet de jongen de hark rusten tusschen zijn handen, en zijn verdriet scheen plotseling te wijken voor een hevige woede.

„Ja... hij... heeft... mij... geslagen,” riep hij, met een kort zwijgen tusschen elk der woorden.

„Ik dacht het wel,” zei Jaap, „en waarom?”

„Waarom,” herhaalde Arend. „Hij slaat mij altijd, omdat hij groot is en sterk, en ik niet. Hij heeft mij weggehaald van moeder, en hij heeft beloofd, mij het schoenmaken te leeren. Maar dat doet hij niet. Hij stuurt mij altijd naar het land en naar het bosch. En nu heeft hij mij

geslagen, voor ik de deur uitging, omdat..."

Arend zweeg.

„Omdat?” herhaalde Frans.

„Maar ik loop weg,” riep Arend eensklaps. „Al twee keer ben ik weggelopen. Maar, hij haalt mij weerom en zegt dan tegen moeder, dat ik zoo lui ben, en dan brengt hij brood en worst mee voor moeder en kleeren voor mij.

En moeder is zoo arm; vader is al lang dood.”

Meer behoefde Arend niet te vertellen, meer was niet noodig om de jongens te doen begrijpen, dat armoede de arme moeder dwong haar kind in de handen te laten van den harteloozen Hees, dien de dorpeligen den barbaar noemden.

„Maar waarom heeft hij je geslagen,” herhaalde Jaap.

„Gisteren avond heb ik ook loof gehaald,” ging Arend door; „vier zakken. En toen ik thuis kwam, zette hij zijn groote beenen een voor een op het loof en trapte, wat hij kon. Toen ging dat loof in elkaar en waren de zakken niet vol meer. En toen heeft hij me geslagen. En vanmiddag toen ik wegging weer.”

De herinnering perste opnieuw tranen uit zijn oogen, die hij gezwind afwischte met de jas-mouw.

„Maar ik loop weer weg,” riep hij ten tweeden male, en een beslissend handgebaar vergezeldte zijn woorden.

„Hoeveel zakken moet je vol harken!” vroeg Kees.

„O tien, tien groote baalzakken,” zei Arend; „straks komt hij ze halen met de handkar. Ik krijg ze nooit vol.”

„We zullen je helpen,” zei Jaap. „Kom jongens, naar Postman; die zal ons wel harken leenen. De jongens liepen heen en kwamen na een oogenblik terug, ieder met een hark. En ze hielpen het kleine knechtje, en laadden de zakken vol, en stampten het loof zoo vast ze konden, en voor Hees te vreezen was, stonden de tien zakken, als dikke, vierkante tonnen, langs den weg.

Toen gingen de jongens in een kring zitten onder den beukeboom in hun nabijheid. Het kleine kereltje was blij met tien zware, stijf gestopte zakken, die hem voor dezen keer toch wel

eens een goedkeuring uit Hees' mond zouden geven.

„Hoe lang ben je al bij hem?” vroeg Jaap.

„Al een half jaar,” antwoordde Arend, „maar ik ben nog niet in de schoenkamer geweest. En hij zou 't mij leeren, heeft hij beloofd.”

„Wou je dus zoo graag schoenmaker worden?” vroeg Kees.

„Ja,” was 't antwoord. „Wat verdien ik, als ik al mijn leven boerenknecht blijf! Ik wou zoo graag een vak leeren, en als ik dan geld verdien, kan ik mijn moeder onderhouden. En wat verdien je, als je boerenknecht blijft?”

„Maar waarom haalt je moeder je dan niet weerom?” vroeg Frans.

„Hij weet mooi te praten,” antwoordde Arend. „Als ik wegliep, komt hij bij moeder thuis en dan geeft hij moeder geld en dan zegt hij: „zie je wel, dat ik niet kwaad ben.” En als moeder dan het geld heeft, is moeder blij en dan zegt ze tegen mij: „Ga maar weer mee, Arend, hij is zoo slecht nog niet.” En dan ben ik blij om moeder, en ga met hem terug. Maar,” ging Arend na een

oogenblik zwiigends voort, „als hij me weer slaat, loop ik weg en dan kom ik niet weer terug.”

„Hij zal je nu toch niet slaan?” vroeg Jaap; „je hebt immers de zakken vol?”

Voor Arend antwoord geven kon, klonk op den weg een ratelend geluid.

„Daar heb je hem,” riep Arend, „maak dat je weg komt, jongens. Als hij jelui eens zag.”

De jongens sprongen op en hun hark met zich meevoerende, kropen ze het dichte eikenbosch in.

Hortend en knarsend naderde de kar. Daar stond ze bij den eikenboom.

Hees wierp de boomen neer op den grond, momsterde een voor een de zakken, gaf tegen ieder een trap met den voet en zeide, toen hij zich overtuigd had, dat ze goed vast gestopt waren:

„Dat is wat anders, hé. Je kent het wel, als je wilt.”

En toen Arend niet antwoordde, ging hij voort: „Sta daar nu niet zoo suffig te kijken, en gooi de zakken op de kar.”

Arend liep naar den zak vooraan, dien hij beproefde op te tillen.

Maar het ging niet.

„Allo, beur op,” schreeuwde Hees.

Arend rukte en trok, maar de zware zak ging boven zijn kracht.

„Wil je weer niet, Zelhemsche ezel,” schreeuwde de barbaar. „Je hebt ze daar neer gezet en kunt ze er toch zeker wel vandaan krijgen. Allo, beur op.”

Arend beproefde het, maar het ging niet.

„Treiter,” gilde Hees, die een wreedaardig genot had in Arends angst en Arends vergeefschen pogen. „Je hebt ze hier neergezet en zult ze ook op de kar beuren. En ik zal je, als je ze laat staan.”

Angstig, bijna smeekend, zag het kleine knechtje zijn wreeden meester aan, en toen na een nieuwe poging, de zak nogmaals te zwaar bleek, voor zijn krachten, klonk het zacht: „Ik — kan — niet, wezenlijk niet.”

Maar, de beul had vermaak in Arends angst. „Pak ze op,” gilde hij en hij liep op Arend toe.

Een oogenblik week deze ter zijde, een oogenblik

kromp hij ineem, de slagen duchtende, die hij verwachtte. — Maar, toen de barbaar dicht bij hem was, toen hij reeds zijn hand ophief om Arend te slaan, sprong deze weg — en gillende: „Nu ga ik voor altijd,” liep hij, zoo hard hij kon den weg op, het bosch in.

„Sta, sta,” gilde Hees; maar vergeefs.

Het knechtje liep door, hoe dreigend en waarschuwend de woorden ook waren, die hem werden nageroepen.

De jongens keken elkaar eens aan, en de vreugde sprong hen over 't gelaat, toen ze Hees daar zagen staan, nu eens kijkende in de richting, waarin Arend was gevluht, dan weer naar de zakken, die wachtten op zijn armen, om op de kar te komen.

Hees pakte een voor een de zware zakken op en laadde ze op de kar; toen met een lang touw, sjordde hij de vracht vast. Nog eenmaal keek hij om, toen greep hij de boomen der kar, zette zich recht op en — trok. Maar hij vermocht niet de zwaar geladen kar tegen den langzaam stijgenden weg op te trekken, al trok en rukte hij ook uit alle macht.

Nu maakte Hees het touw los en tilde den bovensten zak van het voer af en hem op zijn schouders leggende, verdween hij er mee in de richting van den Zutphenschen weg.

„Kom nu,” fluisterde Jaap, toen Hees een eind weg was. „Ik weet een grap. Hij maakt de vracht lichter, en zet enkele zakken op den weg. Wij loopen dien kant op; hij ziet ons niet en als hij terug gaat, om een tweeden zak te halen, sjouwen wij den eersten een eind het bosch in.”

Dat voorstel lachte den jongens toe.

Den barbaar zoo'n poets te bakken, leek hun.

Dieper liepen ze het bosch in, tot het kleine paadje, dat zich kronkelde over den breeden weg, liepen het op en kwamen op de plaats, waar de zak stond.

Vlug droegen drie der jongens den zak een eind het bosch in, terwijl Frans de harken naar de boerderij bracht.

Toen Hees terug kwam, keek hij naar links en naar rechts, maar ontwaarde noch den zak, noch de jongens, die diep in het bosch zich verscholen hadden.

Hees deed, wat ieder in zijn geval zou gedaan hebben. Hij zocht den naasten omtrek af en trok een heel verwonderd gezicht.

De jongens in het bosch hadden moeite, hun blijdschap niet uit te lachen.

Hees het zoeken moede, liep terug het bosch in. En toen hij een oogenblik later terug kwam, higgend en blazend en ook den tweeden zak miste, verschoot hij zoowaar van kleur, geloovende, dat er tooverij in het spel was.

Daar viel zijn oog op gekrabbel voor hem op 't schoongeveegde pad. Hij trad nader, bukte zich en met moeite las hij de blijkbaar in haast neergeschreven woorden:

„Lafaard — Barbaar.
Je zakken staan daar
Zoek ze maar.

Onder deze woorden stond geteekend een hand met een duim, die in de richting wees van het bosch.

Hees wist niet of hij waakte of droomde.

Doch, toen hij het bosch ingeloopt, hier de

twee zakken vond, liggende over elkaar, begreep hij, dat menschelijke handen ze daar hadden neergeworpen.

Maar — naar de eigenaars dier handen zocht hij vergeefs.

Doch, toen hij een half uur laten de zwaar geladen kar met moeite voorttrok over den Zutphenschen weg, waren ze zoo heel dicht bij hem.

Want naast elkaar zaten de schelmen op een dikken boomtak achter den tuin van Jaaps vader en ze maakten ieder een neus, toen de barbaar voorbijkwam.

Maar stil, o zoo stil, hielden ze zich en nimmer hebben ze aan de andere dorpsjongens de poets verteld, die ze Hees hebben gebakken.

Op Frans' voorstel vleiden ze zich onder den hoogen beukeboom, die ter zijde van het dennenbosch stond. Daar lagen ze languit op 't zachte mos. En niet lang lagen ze, of de milde natuur, vol van zacht vogelengezang en windgesuis en muggegegons zong hen in slaap. En of de koe in de verre weide loeide, en 't paardje voor het wagentje

op den weg speelsch lachte, de jongens werden er niet door gewekt. En of de zon al hooger klom en langs den dikken boomstam heen haar stralen liet vallen op de vier gezichten, het deerde den knapen niet.

Door de bosschen dwaalde de Hummelosche rentmeester; zijn slanke, bruin gevlekte hond draafde spelend om hem heen of rende door de bosschen, menig schuw konijntje voor zich uit jagende.

Hij kwam ook bij de plek, waar ons viertal lag, de vroolijke, dartelende hond en hij bleef staan, legde tusschen de uitgestrekte voorpooten zijn grooten kop en — had met een sprong Jaaps pet, die achteloos was neergeworpen op het mos, in den grooten bek gevat.

En de hond draafde voort, het lage eikenbosch in, en stevig hield hij de pet tusschen zijn tanden en hij schudde den ruigen kop. 't Was ook zoo grappig een pet van een slapenden jongen te dieven. Achter een struikje, tusschen 't hooge gras in het miden van het bosch, legde hij het hoofddeksel neer en draafde toen gezwind naar zijn meester

heen, die ongeduldig al drie keeren gefloten had. En vroolijk blaffend sprong hij om zijn baas, en ondeugend keek hij ter zijde naar de vier jongens, die, wakker geworden, tevergeefs naar het hoofddeksel zochten.

„Hij is weg,” zei Jaap, toen ze noch op 't mos, noch in de boomen, het vermiste voorwerp vonden, „en ik durf wedden, dat die schelm 't mij gebakken heeft.”

„Die daar, meen je,” zei Frans, wijzende met zijn vinger naar den rondspringenden hond, „en waarom verdenk je hem van den diefstal?”

„Wel,” antwoordde Jaap, „een jongensgrap is het niet. e hoort of ziet geen jongen en bovendien, waarom is Nico's pet dan niet meegenomen. Die lag toch ook zoo voor 't grijpen.”

„Dat is zoo,” zei Nico „en om zekerheid te hebben, zou ik den hond aanspreken en 't hem vragen.”

„De hond niet, maar zijn baas,” riep Jaap en hij snelde op den rentmeester toe. De jongens volgden hem.

„Mijnheer de rentmeester, ik lag daar te

slapen, mijn pet lag naast me op 't mos en nu is ze weg. Ik denk, dat uw hond haar gestolen heeft.”

„Dat is een krasse beschuldiging, jongmensch,” zei de rentmeester glimlachend; „en wat geeft je 't recht mijn beest van zoo'n misdaad te verdenken?”

„Hij loopt hier in de buurt en jongens zie ik niet,” antwoordde Jaap.

„Je bent een scherpzinnig rechter,” lachte de rentmeester, die advocaat was geweest en nog altijd Mr. voor zijn naam zette.

„Ik zal 't Caesar vragen.”

„Hier,” riep hij op strengen toon tot den hond, die onmiddellijk met springen ophield en rechtaan op zijn meester toeliep, en in de houding van een bevelen-afwachtenden dienaar bleef staan.

„Apport, Caesar!”

Nauw waren deze twee woorden gesproken, of als de wind vloog de hond het eikenbosch in.

„Gaat hij nu op konijntjes uit, mijnheer?”

„Nee, volstrekt niet. Als hij je pet heeft meegenomen en ergens heeft laten vallen of neerge-

legd, ben ik zeker, dat hij haar terughaalt. Hoor, hoe hij blaft."

Aan 't geluid was duidelijk te hooren, dat de hond zich op grooten afstand midden in het bosch bevond.

„Nog maar even geduld," zei de rentmeester, „ik hoor hem komen."

De jongens luisterden scherp toe. Ze hoorden takjes kraken en daar sprong eindelijk de hond uit 't lage bosch op den weg en hield het vermiste hoofddekseel in den bek.

„Niet afnemen," riep de rentmeester, „hij zou je bijten. Voor den baas, jongen, hier."

Onmiddellijk liet de hond zijn geroofd voorwerp vallen, en draafde, na vriendelijk door zijn meester te zijn gestreeld, weg, de laan in.

„Asjeblijft," zei nu de rentmeester, de pet aan Jaap toereikende.

„Dank u, mijnheer."

„En nu niet meer slapen in 't bosch, jongens of de pet stevig op je hoofd gedrukt."

De jongens lachten, namen hun petten af en gingen den kant van Laag-Keppel op, terwijl de

rentmeester zich in tegengestelde richting verwijderde.

„Toch een leuke hond," zei Jaap, zijn pet aan alle kanten bekijkende, „ze is niet kapot."

De jongens haastten zich voort, want het had al twaalf uur op 't kasteel geslagen en de bel op de hut had reeds geluid.

„Om half twee voor den herberg, jongens," zei Jaap, het kleine dwarsboschje inslaand, achter den tuin zijns vaders gelegen.

„Natuurlijk," riepen de jongens, die rechttuit liepen verder het dorp in.

Op 't afgesproken uur stond ons viertal voor de dorpsherberg. Ze wachtten even de tram af van Doetinchem, die in de verte al te zien was en sloegen toen de laan in, die naar Hummelo leidt en de Hummelosche weg wordt genoemd.

„Even de bult op," riep Kees, toen ze bij 't bree-de voetpad kwamen, dat rechtsaf leidt naar den heuvel, die de Warangerbult heet.

„Vooruit, wie 't eerst op den top is," stelde Jaap voor.

Daar vlogen de jongens het pad op. Het was een heele klim tegen de steilte op, door het mulle zand.

„Ik win het, ik,” hijgde Kees, die de voorste was en bijna den top had bereikt.

„Ik b . . . ben . . . er . . .”

„Niet,” riep Jaap haastig en hij trok zijn voor-makker bij een been naar beneden, sprong toen zelf vooruit, had zijn voet bijna op de vooruitste-kende graszoo gezet, maar tuimelde voorover met zijn neus in 't zand.

Het was Kees, die hem bij een been trok.

Daar kwam Frans. Hij zou 't winnen, want gebruik makende van de gelegenheid, die het vech-tende tweetal aanbood, wilde hij voorbij snappen.

Maar Kees kreeg ook hem bij een broekspijp, en daar lag Frans.

En nu de drie jongens languit op hun buik lagen te rukken en te worstelen, wist Nico voorbij te springen en het eerst den heuveltop te be-reiken.

„Victorie,” riep hij, „nu zie je, dat de laatste altijd de eerste is.”

Nog hijgend van inspanning sprongen de drie andere jongens op den uitstekenden rand.

„Nu er af,” riep Kees, die onvermoeid scheen. Rrrrrt . . . stoven de jongens het pad af aan den anderen kant.

Dat ging in vliegende vaart.

„Paf,” daar viel Jaap, die weer de voorste was, met zijn neus in 't mulle zand, en Nico was vlak achter hem en over Jaap heen viel ook hij in 't zand, en Frans en Kees, die door hun vaart niet plotseling konden stilhouden, tuimelden insgelijks op het pad. Daar lagen ze, de vier vrienden, lachend en proestend, rollend en buitlend. Het stof vloog op boven hun rollende lichamen.

„Halt nu,” riep Kees en hij gaf Jaap een flin-ken klap voor de broek.

De jongens sprongen op, sloegen het zand van hun kleeren en stapten nu langzaam verder.

Door de landerijen met golvend koren, langs akkers met bloeiende aardappelplanten en velden gelend koolzaad bereikten ze het kasteel. Het stond daar nu wit blinkend tusschen bo-

mengroen op een hoog terras, dat langzaam helt naar den kant van den vijver, die zich slingert om het hooge bosch met de breede, koele lanen en het vriendelijke jagershuisje. Een heerlijke geur, opstijgend uit de dichte meidoornstruiken en seringenboomen en acacia's hing in den omtrek. Ter weerszijden van den ingang liggen de groote leeuwen, die als trouwe wachters de vurige bogen schijnen te richten op het groote bosch, als dreigde van hier onheil en gevaar.

Doch onheil of gevaar had de baron Van Heekeren hier niet te vreezen, want hij woonde nooit op dat mooie kasteel, dat daar zoo blank stond tusschen wuivend zomergroen op den top van den heuvel.

„Luister,” riep Kees, „ik hoor muziek; in draf den stoet te gemoet.”

Nu vlogen de jongens de laan door, regelrecht af op den stoet, die langzaam naderde.

Voorop reed de dikke boer Marktvorst, die voor deze gelegenheid de zijden pet met den hoogen hoed had verwisseld. Indien zijn dikke buik hem niet in elke beweging bemoeilijkte, ja sommige

bewegingen zelfs totaal onmogelijk maakte, dan zou hij zeker, zooals het een boer van drie ton en met een dubbele onderkin past, van zijn verheven zitplaats fier en minachtend rond geblikt hebben naar de sjofele boertjes achter hem en de eenvoudige naast hem loopende burgerluidjes. Maar die dikke buik zat boer Marktvorst in den weg. Die lag daar nu als een groot rond vat tusschen zijn breedten rug en den kop van het paard en hing ter weerszijden langs zijn beenen af. Dat was een lastig ding, die buik! Nu kon hij door dat dekselsche gevaarte niet, zooals 't hem, den aanvoerder van den troep paste, rond zich blikken; en in 't gewone leven verhinderde dat ding hem zijn eigen schoenen te zien, al blonken die ook met zilveren gespen en al bungelde over de buik een zware, gouden keting.

Maar boer Marktvorst zat er warm in, warm in zijn geld, en warm in zijn buik en al had hij van 't laatste wel dikwijls „displezier,” zooals hij altijd zei, hij zou daarom zijn duitjes toch niet willen missen.

Het was aanvankelijk zijn plan niet geweest mee te doen aan die serenade.

„Wat kan 't mij schelen?” zei hij tot de boeren, die bij hem kwamen spreken over het plan. „Ik heb immers mijn volk en mijn wagens en mijn paarden om mijn vee naar de markt te rijden. Wat geef ik om een veewagen!”

En hij had, dit zeggende, zijn groote, bolle oogen wijd opengesperd en zijn buik nog verder vooruitgezet en zijn dubbele kin opgetrokken en met zijn vettig gezicht medelijdend en schamper gelachen, en hij had er zoo precies uit gezien, als een opgeblazen kalkoensche haan. Dat vertelde zijn arbeider Jalink, die op een afstand bij den hooiberg had gestaan.

De groote Marktvorst wilde dus niet mee, en dat vonden de vragende boeren heel jammer. Zoo'n groote, rijke boer van drie ton voorop zou immers niet kwaad staan!

„Kom, je moest het maar doen,” zei boer Frederiks, die ondanks 't verschil tusschen hem en den rijken Marktvorst dezen met „jij en jou” aansprak.

„Ik doe het niet,” antwoordde zwaar en gewichtig de man met de tonnen, en hij keek de lucht in.

„Maar we kunnen je niet missen,” hernam boer Frederiks en hij lachte heel even een ondeugenden lach.

„Niet missen,” herhaalde Marktvorst, en hij trommelde met de vingers van zijn linkerhand, waartusschen hij den gouden ketting hield, op zijn buik, „niet missen, en waarom niet?”

„Omdat we jou noodig hebben,” zei boer Frederiks, „broodnoodig. Hoor nu eens aan. Hoe kunnen wij nu een serenade brengen aan den rentmeester, den grootsten heer van het dorp, na den baron natuurlijk, maar die zien we nooit, die verteert alleen ons geld in andere landen. Nu dan, hoe kunnen we nu een serenade houden voor den grootsten heer, als de op—een—na—grootste heer er niet bij is? Begrepen? Jij moet mee, jij staat nog eens voorop. Als wij gaan, zonder jou, zou de stoet lijken op een tram zonder machine of een varken zonder kop. Jij doet dus mee! En dan daarbij! Daar moet gesproken worden, daar moet wat

gezegd worden tegen den rentmeester, en wie anders kan dat doen dan jij? Ben jij niet ons raadslid, die altijd voor ons praat op 't gemeentehuis. En hoe zouden we nu 't woord kunnen doen zonder jou! Nee, hoor, we kunnen jou, onzen mond niet missen, jij moet voorop."

"Ik zal meegaan," antwoordde haastig de groote boer en de vreugde danste over zijn vet gelaat en zijn bolle wijd open oogen glansden. „En kom nu mee naar binnen, ik heb fijne wijn en versche eieren en overheerlijke ham in mijn kelder; laten we drinken en eten op het groote feest."

En de boeren gingen mee. Gedwee volgden ze den gullen gastheer, kwamen ze in diens groote kamer met de ouderwetsche meubels, en ze zaten een oogenblik later om de vierkante, eikenhouten tafel met de koperen platen aan de vier zijden en ze aten en dronken, en dronken en aten, en prezen den wijn en de ham, de eieren en het brood!

Met roode gezichten en kleine oogjes gingen de boertjes naar huis, en dampend aan de fijne „menil", zooals boer Marktvorst de sigaar noem-

de, kwamen ze de keuken binnen, en tegen de vrouwen zeiden ze, dat ze dien avond geen pap meer lusten, want dat ze lekker hadden gegeten en gedronken bij den „dikbuik."

De „dikbuik" reed dus, zooals ik zooeven zeide, voorop, en omkijken deed hij niet, en naast zich evenmin. Alleen hief hij zoo nu en dan zijn linkerhand boven zijn hoofd, ten teeken, dat de muziek spelen moest. Dat deed de muziek dan ook, wel valsch en schetterend, maar hard genoeg, om heinde en ver den lieden te herinneren, dat boer Marktvorst den troep aanvoerde naar des rentmeesters woning.

En van heinde en ver kwamen ze uit de kleine huisjes, de kinderen van de boeren, de daglooners en de burgers en ze stapten mee naast de muziek of naast den grooten Marktvorst, die een gevoel had, alsof hij als een overwinnaar een zegevierenden intocht deed, en ze kwamen voor de woning van den rentmeester, die met zijn vrouw tusschen de overige familie instond, wachtend op de dingen, die zouden gebeuren.

De muziek speelde door, de boeren plaatsten,

zoals hun aanvoerder had beslist, hun paarden in een wijden, halven cirkel, voor het huis en namen eerbiedig hun petten af. Alleen de man met de tonnen hield zijn hoogen hoed op, dien hij nimmer afzette in de open lucht, doch alleen in de raadszaal.

„Wat zou er gebeuren?” vroeg Nico; „ik begrijp er niets van; is dat nu een serenade?”

„Het komt nog,” antwoordde Jaap, „dit is pas 't begin. Marktvorst zal wel spreken.”

Ja, dat zou Marktvorst ook, dat moest Marktvorst ook wel. Sprak hij niet als 't moest, in de raadszaal, had hij niet gisteren aan zijn vrouw en de melkmeid zijn speech van dezen dag vlotweg voorgedragen. Hadden ze niet de handen ineengeslagen voor zoo'n geluid. Had de meid, niet uitgeroepen:

„Baas, baas, wat een stem! Hè, ik dacht, dat je berstte.” Ja, dat had ze gezegd, en daar was reden toe. Hij had zijn redevoering opgesteld in 't Hollandsch, en ze had geklonken als donderslagen door de keuken.

En nu was hij van die mooie redevoering het

begin kwijt! Het angstzweet parelde op zijn glimmend voorhoofd en zijn vette wangen. O, wist hij maar één woord van 't begin, één enkel woord. Hij reed langs de in stilte en spanning wachtende menigte — en langs de renteniersfamilie en stijf als een standbeeld bleef hij zitten, aldoor kijkend voor zich uit.

Hoe moest dit aan een eind komen, als hij 't begin niet had!

Een jongen redde hem uit deze verlegenheid. „Muziek,” riep die ondeugende bengel. Marktvorst hoorde het, hij stak zijn linkerarm op en een oogenblik later schetterden de horens en klarinetten en bonkte de groote trom. Nu had Marktvorst tijd en gelegenheid het begin te zoeken. En de blijdschap en het geluk van den man, toen hij dit had gevonden, uitte zich in de donderende waarschuwing: „Stilte.”

De muziek zweeg; de jongens zelfs werden stil.

De aanvoerder reed tot voor de deur der woning.

Nu opende hij zijn grooten mond en sprak zijn redevoering uit en bij elken zin werden zijn bolle oogen grooter en zijn dikke wangen dikker, en

krachtiger en luider schreeuwde na elken regel zijn harde blufstem — en zijn lichaam schokte van de hevige inspaning, en toen hij aan 't eind gekomen was, en de laatste uitroep „Leve de rentmeester” donderde over de hoofden, toen geloofden velen, dat nog nooit een sterveling zoo gesproken had.

Stil werd het een oogenblik — Marktvorst wischte zich het zweet van 't glimmende gezicht. Toen, eensklaps verbrak een lange, schetterende fanfare de stilte, gevolgd door een joelend, verward geschreeuw van:

„Lang zal hij leven” en „Leve de rentmeester.”

Toen ook dit geschreeuw was bedaard en de stilte weer was gekomen, ging de rentmeester naar Marktvorst toe en hem de hand drukkend, sprak hij woorden, die de menigte niet kon verstaan.

Hierop richtte zich de heer tot de boeren. Hij bedankte allen voor de onderscheiding en beloofde hun steeds zijn hulp en steun bij den baron. Toen verzocht hij allen af te stijgen en hem te volgen naar de kamer, waar de volle wijnglazen wachtten.

De boeren sprongen af, gaven de teugels van hun paarden aan de jongens en volgden den rentmeester naar diens huis. Ook Marktvorst was den heer gevolgd.

Een half uur later zaten alle boeren weer te paard, ook de dikke redenaar. De muziek hief aan een „Lang zal hij leven,” de menschen zongen mee, de jongens schreeuwden mee, en oorverdoovend klonken de schelle, schetterende tonen van trompetten en klarinetten, en 't gillend geschreeuw van jongens en meisjes.

Daar hief de aanvoerder zijn hand op, ten teeken, dat hij stilte begeerde. De muziek zweeg, menschen zwegen, jongens en meisjes gilden niet meer. De dikke boer barstte uit:

„Geachte Rentmeester en familie. Nu we zijn gekomen . . . hm hm, gekomen, zeg ik aan . . .”

„De boomen,” schreeuwde Jaap.

„Gekomen,” herhaalde nog eens de redenaar, „aan het einde van . . . hm, van alles, zeg ik, nu wil ik nog even hm, hm ,zeggen dat —” vuurrood werd het dike gezicht — wijd open sperden de oogen.

„Hij stikt,” schreeuwde een ondeugende jongen uit de troep.

De redenaar haperde, dreigde te stikken.

„Muziek,” schreeuwde hij eensklaps, „muziek.”

Het klonk als een uitkomstgeroep, en tegelijk als een wanhoopskreet.

De muziek stemde aan, de omstanders schreeuwden en gilden, de boeren plaatsten hun paarden in het gelid en voort ging het den weg op naar het dorp.

De jongens gilden weer, en de boeren lachten om de heerlijke wijn en krentebroodjes. Alleen de dikke boer voorop keek zuur. Wat moesten ze van hem denken! Nog nooit was hem dat overkomen, nog nimmer had hij een rede niet tot het eind toe zonder haperen voltooid. De goede man schaamde zich, al was daar geen reden voor. De waarheid toch was, dat hij nooit ter raadzaal meer deed dan zijn bulderende stem: Voor of tegen, verheffen.

Onze vier jongens sloegen den weg in naar Laag-Keppel. Ze hadden het natuurlijk druk over de serenade.

„Hij is mij tegengevallen,” zei Jaap.

„Mij ook,” herhaalde Nico.

„’t Is niks als wat muziek en boeren,” lachte Frans.

„En wat geschreeuw van een bierbuik,” spotte Kees.

„Die eerste speech was anders goed,” meende Nico.

„Of die,” verzekerde Frans. „En wat een stem heeft die bierbuik. Zóó heb ik er nog nooit een gehoord!”

„Eigenlijk hadden we onzen middag beter kunnen gebruiken,” zei Jaap.

„Je weet niet vooruit, hoe die dingen zijn,” antwoordde Nico. „In elk geval kunnen wij nu over een serenade meespreken.”

Al pratende waren de jongens het bosch genaderd, in welks midden de Warangerbult zich verhief, op welks top ze dezen morgen hadden rondgesprongen. Ze sloegen het pad, dat naar de heuvel leidde in, en zaten weldra naast elkaar op de hoogte. Daar kreeg Jaap den tak in ’t oog, die zich boog over de helling.

„Schommelen,” riep hij, „vooruit.”

In een wip hingen de jongens naast elkaar.

„Nu zwaaien,” stelde Nico voor en dan tegelijk loslaten. Ik zal het bevel geven.”

„En samen den afgrond in,” lachte Jaap.

De lichamen zwaaiden, een, twee, drie keeren, de handen lieten, op een teken van Nico, los, en daar rolden de jongens de helling af.

Ze lachten en maakten al buitelende en rollende de gekste grimassen.

En, toen ze op het grasveld langs den voet van den heuvel lagen, keken drie der jongens triomfantelijk op tegen de hoogte, maar de vierde voelde aan zijn neus en trok een pijnlijk gezicht.

„Wat heb je, Jaap?” vroegen de vrienden.

„Mijn neus bloedt,” antwoordde Jaap, „ik heb hem zeker gestooten.”

Nieuwsgierig bogen de vrienden hun hoofden tot vlak voor tot vlak voor Jaaps gezicht en zagen het bloed, dat liep uit Jaaps neus en tusschen zijn vingers door.

„Een gewonde,” zei Kees, „laten we hem verbinden.’

„Arme toerist,” spotte Frans.

„Aangepakt, mannen,” lachte Nico, „en met hem naar de kolk.”

De kolk was een meertje achter den heuvel in 't bosch gelegen.

„Vooruit maar,” riep Frans.

In een ommezien droegen ze Jaap weg. Frans droeg zijn beenen, Kees zijn schouder, Nico ondersteunde zijn hoofd. En zoo hangende werd Jaap den heuvel opgedragen.

„Laat ons een treurmarsch zingen,” zei Kees met gemaakt ernstige stem, en hij hief aan:

„Ik had een wapenbroeder
Ik heb hem nu niet meer.”

„Nee, neen, dat deugt niet,” viel Frans in, „dit moet je zingen:

„Ik had een wapenbroeder
Met een gezonden neus,
Hij is van den heuvel gegleden,
En kwam met een bloedneus beneden,
Och, och die arme neus.”

Wat lachten de jongens om dit lied. Van 't lachen lieten ze den armen Jaap haast los. Zijn eene been hing bijna op den grond, terwijl het andere op Frans' schouder lag.

„Laat me maar vallen,” riep Jaap, die van 't lachen zijn bloedneus al lang had vergeten, „ik ben weer beter.”

„Neen, vooruit jongens, hij moet aan de kolk worden afgespoeld,” zei Frans.

En de arme Jaap, die van 't lachen zoo'n krampachtig gevoel in zijn buik had, werd den heuvel afgesjouwd naar het water.

„Legt hem neer,” beval Kees, die zich bukte en Jaap neerlegde op den kant, „en houdt hem vast, dan zal ik zijn neus de eerste begieting geven.”

En terwijl Nico en Frans Jaap stevig vasthiel- den, schepte Kees de pet vol water, dat hij met één guts over Jaaps gezicht uitstortte.

„Prr . . .” proestte Jaap, die met een ruk over- eind sprong en gezwind met zijn zakdoek het water van zijn gelaat wischte.

De jongens lachten, dat ze schudden.

„Ben jij nou beter?” vroeg Nico.

„Ik wel,” antwoordde Jaap, „en ik bedank jelui voor de goede hulp.”

„En die kost je nu geen cent,” zei Nico, „wij zijn goedkoope dokters.”

De jongens zetten zich bij de kolk. Op de effen oppervlakte, die geen windstootje in beweging bracht, wierp de ondergaande zon haar rozig licht.

Waterlelies spreidden haar breede bladeren uit op de onbewogen oppervlakte. Tusschen de groene bladeren stonden de stille bloemen. Hier en daar rimpelde zich even de waterspiegel als een zilver-blank vischje schuchter opsprong uit de diepte.

„Wat stil hier,” zei Jaap.

„Echt om te visschen,” meende Nico.

„Wel echt,” zei Kees, „maar ik zou hier toch niet visschen willen. In den IJsel, dat is wat anders; die visschen zijn er voor. Hier heeft nog nooit iemand gevischt.”

Terwijl de jongens zoo spraken, hoorden ze plotseling in de verte een dof gerommel.

„Het dondert,” zei Jaap.

„Dan naar huis,” stelde Kees voor, „anders worden we nat.”

De jongens sprongen op en liepen over het smalle voetpad het bosch door.

Bijna aan het eind staat een steenen paal.

„Daar staat hij,” zei Kees, „de overwinningpaal van de onzen.”

„En die van Hummelo zeggen, dat zij den paal daar neerzetten.”

„Bluf,” zei Nico, „hij staat op Keppelschen grond.”

De paal, waarover de jongens spraken, wordt genoemd in de taal dier streek de „gijzelpaal.” Hij werd daar geplaatst na een bloedigen slag, geleverd tusschen de bewoners der beide dorpen, Hummelo en Laag-Keppel. In dien slag bleven, zeggen de Keppelsche dorpers, zij overwinnaars.

Gegeeseld hadden zij hun vijanden en ter gedachtenis aan hun heerlijke triompf, plaatsten zij de gijzelpaal.

„Zou die daar al lang staan?” vroeg Jaap.

„Al eeuwen,” antwoordde Kees heel wijs.

„Ze zeggen het ten minste,” vulde Nico aan.

„Toch echt, dat de Keppelschen zich zoo hebben geweerd,” meende Frans.

„Eigenlijk is dat vechten toch onzin,” zei Kees. „De oude Bitters vertelde laatst, dat ze elkaar met messen en hooivorken te lijf gingen, en zonder

reden. Ze vochten alleen, omdat ze niet woonden in 't zelfde dorp..”

„'t Is waar,” zei Frans, „toch mag ik die Hummeloschen ook niet lijden; 't is raar volk.”

De Hummelosche jongens van ijzer en staal,
Die moeten voor de gijzelpaal;
De Keppelsche jongens van koper en tin
Daar zit zoo veel courage in.

„Een raar versje toch eigenlijk,” zei Jaap, die natuurlijk dit lied ook kende, „de Hummeloschen zijn van ijzer en staal, en wij van koper en tin. IJzer en staal is vrij wat harder en sterker.”

„Dat is zoo,” antwoordde Frans, „maar, 't is maar een versje.”

Al pratende waren de jongens de dorpsheerberg genaderd.

Ze hadden den ganschen dag geloopt en voelden hun beenen. Ze besloten stil thuis te blijven, om den volgenden morgen om half vijf present te zijn voor den bepaalden tocht naar Doetinchem.



DERDE HOOFDSTUK.

Waarom Jaap een touw aan zijn teen kreeg en
Nico pijn in zijn buik had. Levison en
een oude vrouw.

Toen de jongens dien avond afscheid namen, deden ze de stellige belofte den volgenden morgen om half vijf present te zijn. Nico zou Kees afhalen, deze twee Frans, en met hun drieën zouden ze dan bij Jaap komen. De zaak was dus bijtijds wakker te worden, en dat was voor Jaap gansch niet gemakkelijk.

Kees en Frans zouden den wekker opwinden, Nico zou zich laten roepen door den knecht van zijn vader, die om vier uur den watermolen „op gang” zou maken, maar Jaap had geen wekker.

Een knecht was er wel thuis, maar die stond nooit voor zes uur op.

„Jaap, je verslaapt je,” spotten de jongens, „je bent niet op tijd present.”

„Dat zul je zien,” verzekerde Jaap, die echter zelf twijfelde, of hij wel zoo vroeg uit de veeren zou zijn.

„Ik roep je niet,” plaagde vader; „ik roep je ook niet,” spotte moeder, „ik heelemaal niet,” zei Frits, Jaaps broer.

Jaap was er wel een beetje verlegen mee.

Als hij zich eens versliep, als hij eens door de vrienden uit zijn bed moest gehaald worden, wat zou hij dat vervelend vinden.

„Wie vroeg wandelen wil, moet vroeg uit de veeren,” zei vader.

„En geen knecht noodig heben, om zich te laten roepen,” vulde moeder aan, die onderwijl een stapel boterhammen smeerde, een glas melk inschonk, drie eieren klaar zette en in een papier een groote hoeveelheid zout deed.

„Tegen flauw vallen,” zei moeder.

Om half tien ging Jaap naar het kleine slaap-

kamertje boven de keuken, na eerst vader en moeder goedenacht en goedendag gezegd te hebben.

„Zou 't noodig zijn?” vroeg vader.

„Het moet,” zei Jaap, die onderwijl een middel had bedacht, dat hem zeer geschikt leek om bijtijds wakker te zijn.

„Nu, Jaap,” zei moeder, „veel plezier en niet te laat thuis, hoor.”

„Neen, moeder,” zei Jaap, „om zes uur zijn we terug.”

Toen stapten Frits en Jaap de kamer uit, stegen de trap op en stonden spoedig boven op de kleine slaapkamer.

In een oogenblik hadden ze zich ontkleed, en Frits stapte in bed.

Jaap stond met zijn jas in de hand, voelde dan in den eenen, dan weer in den anderen zak en bromde iets tusschen de tanden.

„Wat zoek je toch!” vroeg Frits.

„Touw,” antwoordde Jaap.

„Touw,” vroeg Frits verwonderd, „je gaat me toch niet vastleggen.

„Dat wil ik juist, Frits. Luister eens. Je wilt me toch wel helpen wakker te worden?”

„Natuurlijk,” gaf Frits ten antwoord.

„Welnu, kijk eens. Ik heb een plannetje bedacht.”

Jaap haalde uit den binnenzak van zijn jas een touw, stapte in bed en vervolgde:

„Zie hier een touw. Het eene eind bind ik om den grooten teen van jou linkervoet, het andere einde aan denzelfden teen van mijn rechter. Als je je voet verlegt, trek je me wakker, en als ik de mijne beweeg, gaat 't evenzoo. Wil je dat doen?”

„Bind maar vast,” zei Frits, die zijn linkerbeen onder de deken uittrok en den grooten teen Jaap aanbood.

Spoedig zat het touw vast en stevig om de twee groote teenen.

Beide jongens legden zich tot slapen.

„Verleg je linkerbeen eens, Frits.”

„Waarom?”

„Ik wil voelen, of ik 't goed merk.”

Frits deed, wat Jaap hem gevraagd had.

„Best zoo,” juichte Jaap, die blijde was over zijn uitvinding.

„Nu stil liggen,” zei Frits, die slaap begon te krijgen, „en je niet bewegen, voor het tijd is.”

„Dan moet je mij maar waarschuwen,” lachte Jaap.

Toen zeiden de jongens niets meer, sloten de oogen en sliepen spoedig in.

Het sloeg twaalf uur op de kleine pendule in de huiskamer, en wel tien keer al had Frits zijn linker- en wel twintig keer Jaap zijn rechterbeen verlegd, maar de beide jongens hadden er niets van gemerkt.

Ze sliepen zoo vast, ze sliepen zoo heerlijk, de beide jonge, gezonde kornuiten.

Om half twee begon Frits te droomen. Hij zou den volgenden morgen naar oom Adolf te Arnhem gaan. De tram stond klaar; hij wilde er in stappen, zijn rechtervoet had hij al op de loopplank, maar toen hij zijn linkerbeen wilde oplichten, bleek dit aan den grond vast te zitten. Hij rukte en trok uit alle macht. Het been was en bleef vast. De herbergier had al afgebeeld — tink — tink — tink,

de conducteur reeds gefloten en nog stond de arme Frits daar te rukken en te trekken. Het angstzweet brak hem uit. „Instappen,” riep de conducteur.

„Ik — ik — kan niet,” schreeuwde Frits, wiens angst en wanhoop ten toppunt klom.

„Waarom niet?” vroeg de conducteur.

„Mijn voet zit vast in den grond,” hijgde Frits.

„Is 't anders niet,” zei de conducteur en hij pakte Frits' been beet.

„Hiep-hop,” riep hij en met een geweldigen ruk trok hij 't been uit den grond en de hoogte in, en . . .

En met zoo'n kracht gooide Frits zijn linkerbeen op, dat de deken en 't laken opvlogen, en dat beiden, Jaap en Frits, gelijktijdig „au, au,” schreeuwden, overeind sprongen en naar hun teen grepen, die pijn deed.

„Au, wat doe je?” vroeg Jaap, die ineens klaar wakker was.

„Ik droomde, au,” antwoordde Frits, die onderwijl het stijfdichtgerukte touw wat los maakte.

„Ging je de lucht in?” vroeg Jaap.

„Ik weet het niet,” gaf Frits ten antwoord.

Jaap had het horloge, dat op den stoel voor het bed lag, in zijn hand gevat, hield het in het manschijnsel, dat door het dakraampje viel, keek er op en zag, tot zijn groote vreugde, dat het nauwelijks twee uur was.

„Pas twee uur,” zei hij en ging weer liggen naast Frits.

„Dan heb je den tijd nog, Jaap.”

„Ja, zei dezen, „zorg nu, dat je om vier uur weer zoo'n droom hebt, want deze kwam te vroeg.”

„Ik zal er voor zorgen,” viel Frits in.

Spoedig sliepen beide jongens weer in.

En de muisjes achter het behang, die een oogenblik stil hadden gezeten, bang voor de geluiden in hun nabijheid, speelden voort. En het klokje in de huiskamer tikte door en liet de wijzers draaien van een tot twee, van twee tot drie, en van drie tot vier . . . En het sloeg zijn vier slagen helder door het heele huis, en nog altijd sliep onze Jaap.

Nico en Kees en Frans stonden al in de kleeren voor hun ledikant. Ze hadden al naar buiten gezien naar het oosten, waar een zacht roode tint de

opkomende zon aankondigde. Ze hadden al de dauw zien optrekken boven de weilanden en het riviertje, ze hadden al geluisterd naar den helderen slag van de vinken in de boomen, en naar het zoete getjilp van den leeuwerik, ze hadden al gefloten en gezongen van louter plezier om den blijden, vroolijken dag, die komen zou — en nog altijd lag onze Jaap op een oor, en sliep, en sliep.

Bons! Daar sprong de kat op den zolder, die boven den slapenden Jaap was.

„Hu,” riep deze en sprong overeind.

Het was klare dag in het kamertje.

Jaap greep verschrikt z'n horloge, keek er op en —

In twee tellen had hij het touw los, was hij 't bed uit en had hij zijn broek aangetrokken. Toen holde hij de trappen af, de kleine deel over en naar buiten.

„Prachtig weer, heerlijk,” riep hij, toen hij buiten was en boven de stille dennenbosschen den roodgekleurden hemel zag.

Toen hield hij zijn hoofd onder de pomp, liet

den zwengel twee keer dalen, en het frissche, koude water kletste op zijn hoofd, nek en borst.

Toen armen en handen onder den kouden waterstraal en Jaap was klaar. Hij sprong naar binnen, droogde zich gezwind af, trok zijn kleeren aan, stopte gauw een boterham in zijn mond, dronk de melk op, stopte de boterhammen, de eieren en 't zout in den zak en — „Dag vader, dag moeder,” riep hij aan de deur van de slaapkamer.

En toen vader en moeder zeiden: „Dag Jaap, veel plezier, jongen,” toen lachte Jaap triomfantelijk: „Niet verslapen, hè, niet verslapen.”

Toen ging hij naar de slaapkamer boven de keuken, want hij wilde Frits goede reis wenschen.

Maar Frits sliep. Zijn linkervoet lag buiten de deken; het touw zat om den teen.

„Slaap jij maar,” dacht Jaap. Hij nam van den koffer in den hoek een oude koffiezak, schreef er met potlood op:

„Goeie reis.”

„Jaap.”

legde het papier op Frits' gezicht en ging de kamer uit naar beneden.

En juist toen hij den hoek van 't huis wilde omgaan, kwamen de drie vrienden op hun teenen aansluitpen. Ze wilden stil het huis naderen, stil met de lange vischgard op het raam van Jaaps slaapkamer tikken en dan op 't venster bonzen!

„Mis, mis,” lachte Jaap, die begreep, dat de vrienden iets in den zin hadden, „dacht je, dat ik nog sliep? Nee hoor, ik ben op tijd present, jelui hebben niets te zeggen.”

Toen maakten de vrienden rechtsomkeert, Jaap voegde zich bij hen en daar ging het den steenweg op in de richting der stad.

Wat was het stil in het dorp. Hoog boven hen stonden de beukeboomen, stil en roerloos in den klaren morgen. In de verte naar het oosten scheen de breede weg te liggen onder een donker gewelf, dat alleen van boven zacht roze werd gekleurd door ver verwijderd licht.

„Kijk, jongens, hoe mooi,” zei Jaap, met zijn vinger wijzend in de richting van de diepe allee. „Zie eens, hoe donker daar, en hoe zacht dat licht boven.”

Even bleef het troepje staan.

„Mooi,” zeiden de jongens, „en zoo stil. Je hoort niets dan de vogels hier en daar.”

Ze kwamen voor de dorpskerk.

Rechts verhief zich 't kasteel. Het stond daar als een wachter, hoog en trouw, rustig en indruk-kend tusschen de boomen en de stille, lage dorps-huisjes.

De dauw boven het naar den kant van 't rivier-tje langzaam hellende grasveld was opgetrokken, en nu glipten de zonnestralen even over het donkere water en het licht groene gras en klom-men op tegen de naaste muren van 't oude kasteel. In de verte, waar 't stroompje zich kromt om het bosch, stonden treurwilgen en treur-esschen, die zich bogen over het donkere water-oppervlak.

„'t Is of alles mooier is nu,” zei Frans.

Plotseling klonken in de stilte voetstappen. Ze kwamen uit de dorpsstraat over de brug. De jongens keken.

Het was de oude Van Weeren, die daar stil kwam aanstappen.

De jongens wilden hun weg vervolgen, maar de

oude man wenkte en ze bleven staan.

„Wat zou hij willen?” vroeg Jaap.

Langzaam naderde de oude man, even leunend op zijn knoestigen, esschen stok, het hoofd een weinig gebogen.

Toen hij bij de jongens was, bleef hij staan.

„Mooi, hè,” zei hij, wijzende naar den oostelijken hemel over de groene weiden en het stille riviertje.

„Ja,” zeiden de jongens.

„Heb jelui het gezien?” vroeg hij toen.

„Ja,” antwoordde Jaap, „we vinden het mooi.”

„Goed zoo, goed zoo,” riep toen de oude man uit, „goed, dat jullie het mooi vinden.” En wat zachter: „Waarheen gaan jelui?”

„We wandelen,” antwoordde Nico, „en we gaan naar Doetinchem.”

„Veel gedaan, veel gewandeld,” mompelde de oude en hij glimlachte.

Toen, zich plotseling omkeerende naar de dorps-straat, zei hij: „En die daar, die weten het niet, die weten het niet, hoe mooi het is. Die hebben nooit de zon zien opkomen, en nooit de vogels hooren zingen.”

De jongens schrokken van dien plotselingen uitval en ze begrepen den oude niet.

„Maar ze moeten ook altijd werken,” ging hij voort, „altijd. Ze zien de zon niet, omdat er een dag komt van zwoegen, ze hooren de vogels niet, omdat ze zelf niet zingen kunnen.”

Even zweeg hij.

„’t Is jammer,” vervolgde hij toen, „’t is jammer. Het is zoo goed mooi te kunnen vinden.”

„Maar mijn vader dan,” riep Jaap, „en mijn moeder! Die vinden dat alles heel mooi.”

„Jelui vaders, dat is wat anders. Maar die zwoegen en sloven niet, die werken alleen. En dat is goed, ik werk ook en veel. Maar zwoegen, dat is wat anders. Arm huttevolk.”

De oude zweeg weer.

„Jelui moet veel wandelen,” zei hij toen, „en veel luisteren en zien.”

Nu haalde de oude de beurs uit zijn zak, nam er een gulden uit, reikte dien Frans toe en zei: „Maak ook veel plezier in je leven.”

Toen ging hij verder en liet de verbaasde jongens staan.

De oude Van Weeren ging de dorpsheberg voorbij, en sloeg den zandweg in, die door dennensbosschen en landerijen naar Zutphen leidt. Toen hij om den hoek van de herberg gekomen was, zetten de jongens hun tocht voort.

„’t Is toch een rare,” zei Nico.

„Maar een goeie,” liet Frans haastig volgen en hij hield den jongens den gulden voor.

De jongens lachten.

„De dag begint goed,” zei Kees.

Jaap zweeg een oogenblik. Toen zei hij:

„Jongens, weet je, wat we doen moesten?”

„Nou?”

„We moesten dien ouden Van Weeren eens opzoeken. Ik wed, dat hij ons veel kan vertellen. De meeste menschen houden hem voor een ouden, brommerigen knorrepot, maar ik geloof niet, dat hij het is. Hij was ten minste van morgen heel aardig.”

Dat vonden de jongens ook, en eenstemmig werd besloten op een der vacantedagen „den ouden zonderling” zooals de dorpsmenschen hem ook noemden, een bezoek te brengen.

Jaap bleef een oogenblik stil en stil stapte hij voort met de vrienden, die onderwijl zacht een marschlied floten. Maar, toen Jaap na eenige oogenblikken den tol in 't gezicht kreeg, en toen hij niet meer aan de onverwachte ontmoeting met den ouden Van Weeren dacht, riep hij: „Jongens, we zullen een grap hebben met Huib. Huib zal nog wel slapen. We zullen hem eens met lawaai wakker maken.”

Dat voorstel vond bijval. De jongens versnelden hun pas, hielden met fluiten op en op den zandigen berm voortstappende, bereikten ze zonder veel leven den tol.

De tolbaas, die Landsman heette, maar zich zelf steeds Huib noemde en onder dien naam door ieder, die hem kende, steeds aangesproken werd, was een vroolijke, levenslustige man, die altijd een grap wist te vertellen en nooit zuur keek. De groote menschen zoowel als de jongens mochten hem graag lijden.

De vensters waren nog gesloten. Huib lag dus nog in de yeenen.

„Volk,” riep Kees, vlak voor het venster staand.

„Vol-luk,” liet Frans volgen.

Het bleef stil in het kleine tolhuis.

„Vol-luk, vol-luk,” schreeuwde Nico met lange uithalen..

De waakhond op de villa aan den overkant hoorde het en sloeg aan. Maar in het tolhuis bleef het stil. Toen riep Jaap, zoo hard hij kon, tot vijf malen toe hetzelfde woord en liet den laatsten uithaal met een flinken vuistslag op het venster gepaard gaan.

Dat scheen uitwerking te hebben. Er kwam leven binnen, maar toen er geen antwoord op hun roepen volgde, fluisterde Jaap de jongens toe: „Gelijk schreeuwen, pas op, één, twee — drie.”

Uit vier monden gelijk klonk nu een tot drie maal herhaald „volluk,” en dat onmiddellijk met een: „Ja, ik kom,” werd beantwoord.

Daar ging de buitendeur open, en de nog slaperige tolbaas wreef zijn oogen voor het prikkelende morgenlicht en zag, toen hij den steenweg opkeek onze vier vrienden, die van lachen niet staan konden.

„Drommelsche, dekselsche,” riep Huib, en

hij liep op de jongens toe, die echter niet weg-
liepen, maar lachende Huib opwachttten. En toen
Huib bij hen was, pakte Kees hem bij een arm
en riep: „Kom jongens, we vertoonen de dansende
tolbaas.”

„Ja, ja,” riepen de andere drie en Huib bij ar-
men, rug en schouders vattende, dansten ze met
Huib in 't rond. Huib was er de man niet naar, om
kwaad te worden, als men een grap met hem uit-
haalde. Hij danste dan ook dapper met de jongens
mee en riep: „Nooit vertoond, nooit vertoond,
komt zien de dansende tolbaas.”

Daar komt Huibs vrouw, door 't zonderlinge-
leven naar buiten gelokt, om den hoek der deur.

„Huib, wat doe je?” roept ze.

„Ik dans, vrouw,” antwoordt Huib, „doe je
mee.”

De vrouw ziet, wat er gaande is, en lacht.

„Kwast,” zegt ze en gaat naar binnen.

„Nu is 't genoeg, jongens,” roept Huib, die
hijgt van inspanning. „Je moet niet vergeten,
dat dansen voor een nuchtere maag alles behalve
plezierig is.”

„Daar weten wij raad op,” zegt Kees.

„Wij hebben 't geneesmiddel,” verzekert Jaap
en weer pakken ze Huib beet, trekken hem mee
het heuveltje op naast het tolhuis. En als Huib daar
zit en lachend nu dezen, dan dien jongen aankijkt,
ontpakken de jongens hun proviand. En Huib pelt
een eitje van Jaap en rolt het door 't zout en stopt
het in zijn mond, en eet, als dit naar binnen is een
boterham van Frans met een stuk worst van Nico,
om zijn ontbijt te besluiten met een flinken slok
melk uit de veldflesch van Kees.

„Jongens, dat staat in mijn maag,” zegt hij, zijn
mond met het vlak van zijn hand afwisschend.

„Heb je genoeg, Huib?”

„Zat,” bekent deze volmondig.

De jongens hebben hun proviand weer ingepakt
en staan op.

„Goeie reis,” zegt Huib, en hij opent den tol-
boom. „Dag heeren.”

„Dag Huib,” zeggen de jongens en vervolgen
hun weg.

„Jongens,” roept Huib hen nog na, „nu ga ik
mijn vrouw plagen met mijn lekker ontbijt, adju.”

„Een aardige kerel,” zegt Frans.

„En die goed kan eten,” lacht Kees.

Zingend en fluitend, ging het troepje verder; de tram, die om zes uur in hun dorp moest wezen, was hen al voorbij gestoomd, toen ze bij Huib op den heuvel zaten.

Het was nu half zeven. Hooger was de zon geklommen aan den hemel. In de verte glom het torenhaantje op den stadstoren in het morgenlicht.

Op de velden, langs beide zijden van den steenweg, werkten hier en daar arbeiders. Ze keken even op, als het vroolijk fluitende of lustig zingende groepje voorbij trok.

Daar kwam om een kromming van den weg achter de jongens een wagen aan. Vlug liep het kleine paardje voort, aangevuurd door het zweepgeklap van den voerman, wiens lange beenen ter zijde van den wagen slungelden.

„’t Is een koopman in porselein,” zei Frans.

„En hij gaat naar de markt in Doetinchem,” liet Jaap haastig volgen.

„Dat is waar ook,” riep Kees uit; „het is van-

daag marktdag; dat treffen we, jongens.”

De wagen reed voorbij in vlugge vaart; het kleine paardje liep kittig; de voerman op de kar scheen te dutten.

„Hu — hou,” riep Jaap. Plotseling stond het paardje stil; de voerman kreeg een schok, viel een weinig voorover en werd wakker.

De jongens schrokken en weken achteruit.

„Hort,” riep de man, die de jongens niet zag. Vlug draafde het paardje verder.

De voerman keek om, zag de jongens en dreigde met de zweep. De knapen lachten.

„’t Is een jood,” zei Nico. „Je kunt het dadelijk zien aan zijn gezicht.”

„Of je,” lachte Jaap. „Maar vooruit, we zullen hem op ’t marktplein wel vinden.”

Tegen zeven uur waren de jongens de stad dicht genaderd.

„Laten we eerst wat eten,” zei Kees, wiens maag begon te spreken.

Zijn voorstel vond bijval. De jongens gingen aan den kant van het eikenboschje op het gras zitten, ontpakten hun proviand en begonnen te eten. Daar

kwam een oud vrouwtje aan met een takkenbos op den rug.

Haar kleine oogen keken loerend onder haar lange, borstelige wenkbrauwen uit naar het viertal en geen trek op haar gezicht verried, wat er in haar omging, toen Kees uit louter aardigheid zei: „We eten lekker, moedertje.”

Ze keek aldoor loerend de jongens aan, en strompelde zwiingend verder. Haar mond, die diep inviel tusschen haar spitse kin en te langen neus, was in aanhoudende beweging.

„Arm mensch,” zei Jaap zacht en hij wikkelde in een stuk papier een boterham met een ei, sprong op, en liep naar de oude vrouw toe, die staan bleef. „Daar moedertje,” zei hij, „een boterham met een ei.”

Eensklaps liet de vrouw den takkenbos achter zich vallen. Een boosaardige uitdrukking vloog haar over 't gelaat, haar kleine oogjes sperde ze open, en haar beenige handen tot vuisten ballend, schoot ze op Jaap toe.

Met één sprong was deze buiten het bereik van de dreigende armen.

„Rakker,” krijschte de oude, „leelijke rakker, die je bent.”

Jaap wist niet wat hij hoorde. Geheel verbluft zweeg hij, evenals de vrienden, die, zoomin als Jaap, iets begrepen van dien plotselingen uitval.

Een oogenblik bleef ze staan met uitgestoken armen, dreigend de woedende oogen op Jaap.

Toen nam ze den takkenbos weer op, en vervolgde luid pruttelend en brommende haar weg.

„Dat is geen gemakkelijk oudje,” zei Jaap, zich naast de vrienden neerzettende. „Ik begrijp niet, waarom ze zoo kwaad werd. Ik meende, dat ze arm was en wou ze een lekker eitje met wat brood geven. En daar pakt ze me zoo uit.”

„Je zei nog zoo goedig „moedertje” tegen haar,” spotte Kees.

„En 't moedertje leek wel een heks,” lachte Frans.

„En Jaapje werd bang voor de heks,” plaagde Kees.

„Geen wonder,” zei Jaap, „zoo een heb ik nog nooit gezien.”

„Als iemand verre reizen doet,
Dan kan hij wat verhalen,”

lachte Kees, die zijn boterhammen had opgepeuzeld en opspringende, het sein tot vertrekken gaf.

De andere jongens pakten de nog overige proviand in, sprongen eveneens op en daar ging het weer den steenweg op, het doel van hun reis te gemoet.

Om acht uur stonden ze niet ver van het tramstation, waar ze op aanraden van Frans een oogeblik staan bleven om te kijken naar de drukke stadsstraat.

Op de trottoirs aan beide zijden van de breede straat, die rechthoekig staat op de groote kerk, bewoog zich een zacht golvende menschenmenigte, waartusschen de boerinnen, door haar helder witte mutsen, in deze streek knipmutsen genoemd, het duidelijkst te onderscheiden waren. Aan den arm droegen ze witte korven of manden met boter of eieren gevuld.

De boeren, die hun spullen in een of andere uitspanning hadden achtergelaten, volgden hun

vrouwen, en dampten uit hun pijpen en liepen be daard, de zweep in de hand. En tusschen de boeren en boerinnen liepen eenvoudige burgerjuffrouwen en burgermannen, en deftige dames en dito heeren, en dansten en sprongen vlugge kinderen, wier schrille, helle kreten hoog uit klonken boven de ratelende karren en hotsende wagens op den weg.

„Wat een drukte,” zei Jaap, „heel anders dan bij ons.”

„Daar gaat de koopman,” riep Frans eensklaps en hij wees op een snel voortschietenden, langen, mageren man, die komend uit de eerste zijstraat links, zich vlug indrong tusschen de menigte.

„Hij is het,” zei Nico, „je kent hem dadelijk. Zullen we meeloopen met den stroom?” vroeg Nico.

„’t Is nog zoo vroeg,” opperde Frans. „Me dunkt, we moeten niet voor den middag op de markt zijn. Laten we liever eens de Kruisberg gaan zien.”

„Die kennen we al lang,” viel Kees in.

„Jawel,” hernam Frans, „’t is ook niet om de Kruisberg, maar om de uitspanning! Daar is ’t om te doen. Je hebt daar schommels en rekstokken en bruggen en weet ik, hoe die andere dingen heeten.”

Nu aarzelde geen der jongens meer.

„Vooruit,” zei Jaap.

Het viertal sloeg de eerste zijstraat links in, liep die door, toen den grintweg op, die tusschen weiden en akkers en bosschen door en langs villa’s naar het verbeteringsgesticht de Kruisberg leidt, en tegen negen uur waren ze aan de uitspanning.

„Dag, jongheeren,” groette de eigenaar, een man met een boersch gezicht, groote handen en borstelige bakkebaarden.

„Wat zullen we drinken!” vroeg Jaap zacht.

„Water!” lachte Frans.

„Goed,” zei Jaap dadelijk en zich tot den kastelein wendende, vroeg hij vier glazen water.

„Met suiker, jongheeren?”

„Zonder,” zei Nico.

De vier vrienden zetten zich aan het tafeltje

dicht bij. De kastelein kwam, en zette de vier glazen water op tafel.

De jongens lachten stil voor zich zelf. De kastelein verdween weer in het huis.

„Een duur glaasje,” zei Kees, het glas aan den mond brengende.

„En een lekker hapje,” lachte Frans.

„Santé, jongheeren,” gichelde Nico.

„Op de varantie, hoera,” juichte Kees en hij stond op, het glas in de hand. „Kom, jongens, staande gedronken op de vakantie van de jongheeren.”

Daar ging het, klok — klok — klok.

„’t Schiet mijn keel in,” riep Nico eensklaps, en om die flauwigheid moest Jaap zoo lachen, dat ’t water in zijn verkeerde keel terecht kwam. Hij schrok, liet ’t glas uit zijn hand vallen, dat stuk gletterde op het steenen stoepje, waarop zij zaten en hij hijgde en kuchte en kreeg een hoog rood gezicht.

„Klop hem op zijn rug,” riep Frans tot Kees, die het dichtst bij Jaap stond. Kees stond op, klopte op Jaaps rug en het gelukte het water uit

't verkeerde in 't goede keelgat te werken.

Met een langgerekt . . . hè, werd de goede afloop aangekondigd.

„Je kunt het benauwd hebben,” hijgde Jaap, die nog tranen in de oogen had.

„Je kunt niet drinken,” spotte Nico.

De kastelein was onderwijl naar buiten gekomen en naderde het groepje.

„'t Is niets jongeheer,” zei de man, nog voor een der jongens een woord over 't gebroken glas had gezegd.

„Blijft de jongeheer nog water?”

„Asjeblijft,” zei Jaap en hij keerde zich om en hoestte en Frans greep zijn zakdoek en hield die tegen mond en neus, en alle vier jongens hadden moeite niet in lachen uit te barsten.

„Toch een goeie kastelein,” zei Nico. „Hij doet al die moeite maar voor niemandal. Weet je wat, we moesten aanstonds maar een glas limonade bestellen. Je kunt toch niet aldoor water blijven drinken. Dan wordt-ie nijdig.”

„Natuurlijk,” zei Frans. „Maar, vooreerst blijven we nog water drinken.”

„Dat doen we,” verzekerde Jaap, en toen hij den kastelein hoorde komen, vervolgde hij snel:

„Drink op, jongens, daar is hij.”

Schielijk goten de jongens het water naar binnen.

„Nog vier glazen, asjeblijft, kastelein,” commandeerde Jaap.

„Alsjeblijft, jongeheeren,” zei minzaam de kastelein met het boersche gezicht.

De jongens stikten bijkans.

„Wat een grap, wat een grap,” lachte Kees.

„Een hartelijke waterpartij,” riep Nico.

„En die kost niets,” vulde Frans aan.

De kastelein kwam en zette vier glazen op de tafel.

„Alsjeblijft, jongeheeren. Moeten de jongeheeren niet eens wippen of draaien of schommelēn?”

„Ja,” zei Jaap, die schielijk zijn tweede glas leeg dronk, „en breng er mij nog een.”

Toen sprong Jaap op, liep den tuin in en de andere drie jongens met volle monden volgden hem.

In een wip zaten Jaap en Frans op den schommel, en van 't lachen konden ze bijna niet afstooten.

Kees en Nico vertoonden hun kunsten aan den rekstok.

Het was warm. Hoog was de zon geklommen aan den hemel en ze goot haar licht en warmte uit over den omtrek.

„Houd me in de hoogte,” riep Jaap, die nu boven was. „Ik wil de stad uit de verte zien.”

Frans deed, wat hem gevraagd was.

„Mooi,” riep Jaap na eenige oogenblikken uit, toen hij over de groene weilanden met zijn frissche groene hagen, en slanke populieren met zilverwitte blaadjes, had getuurd, „mooi, en zoo goedkoop, het kost geen cent, en je hebt hier 't water maar voor 't drinken.”

Frans en Nico en Kees moesten ook het vergezicht hebben.

Wel een uur lang speelden de jongens, en het zweet gutste hen van het gezicht, want 't was zoo warm in den boomloozen tuin. Maar dorst hadden ze niet, want nog tweemaal onder hun

spel hadden ze de glazen door den kastelein laten vullen.

De jongens zaten weer aan het tafeltje. In den tuin waren andere meisjes en jongens gekomen met dames en heeren en kinderjuffrouwen. De kastelein had het druk met bedienen.

„Nu een glas limonade,” zei Jaap, „en dan naar de stad.”

„Goed,” antwoordden de jongens.

De kastelein werd geroepen. Jaap bestelde vier glazen limonade.

„Ik zal betalen van een gulden,” zei Frans.

„Goed,” riepen de jongens.

„Vier limonade,” telde Frans, „dat is stellig veertig cent.”

„Ja, veertig cent,” herhaalde Nico.

„En 't gebroken glas dan?” vroeg Kees.

„Dat is waar ook,” hernam Frans.

De kastelein kwam en zette de glazen op de tafel.

„Alsjeblieft, jonheeren.”

„Hoeveel krijg je van ons?” vroeg Frans.

„Dat is, jonheeren, laat eens zien. Dat is . . . é

Eén — twee, drie — vier, dat is zestien water, dat is tachtig cent en vier limonade, dat is veertig cent met een glas maakt één-dertig."

Een onverwachte klap om de ooren had de jongens niet zoo ontsteld als deze uitkomst; „één-dertig."

Ze keken elkander aan, ze keken den kastelein aan, die geduldig wachtend zijn hand op hield en toonloos herhaalde „één-dertig."

Frans legde den gulden op de tafel en trok een pijnlijk gezicht, Nico trok zijn beurs en legde er drie dubbeltjes bij en trok ook een pijnlijk gezicht. En toen al dat geld in de groote hand van den kastelein was verdwenen en deze ondeugend en spottend lachend zei; „Dank je, wel bekomme 't je, jongheeren," toen keken de vier jongens zoo pijnlijk en zoo beteuterd, als iemand die werkelijk zijn laatste oortje versnoept heeft.

De kastelein stond inmiddels in de gelagkamer en keek door het ruitje en lachte genoeglijk. Een oogenblik bleven de jongens onder den indruk. Maar het duurde niet lang.

Jaap was de eerste, die spottend zei: „Duur water," en Kees voegde er bij: „En zoo lekker."

Frans zei niets. Hij dacht maar aldoor aan dien mooien, blanken gulden, die nu voor goed weg was in de lade van den kastelein.

„Ik heb pijn in mijn buik," riep Nico eensklaps, en hij wreef de gevoelige plaats.

„Dat is de schuld van den kastelein," lachte Jaap, want die zei: „Wel bekomme 't je. Maar, niet getreurd jongens, vooruit, naar de stad; misschien hebben we vandaag nog wel een buitenkansje."

De jongens sprongen op van den stoel en liepen den tuin uit en den weg op naar Doetinchem, waar ze om elf uur aankwamen.

„Jongheeren," zei Frans en hij bleef staan op den hoek der straat, die naar het marktplein leidt, „we hebben nog tijd genoeg, om op ons gemak alles te bekijken. Ik stel voor naar mijn oom en tante te gaan, die in de Bolistraat wonen. Vader en moeder hebben mij de complimenten meegegeven."

De jongens vonden Frans' voorstel goed.

Tante Doortje, een vroolijke vrouw, stond aan de deur, toen de jongens aankwamen.

„Wel, wel, riep ze, „ben jij het Frans; en breng je vrienden mee, komaan dat is goed.”

„Ja tante,” zei Frans, „en de complimenten van vader en moeder en dit is Kees Bos, dat Nico Rijs en die daar Jaap Polder. En ik ben Frans Verstege. Kent u ze nu, tante?”

„Ja,” antwoordde deze en ze reikte Jaap de hand en zei: „Dag, Nico Bos.”

De jongens lachten.

„Is 't nu al mis,” lachte tante, „vooruit dan maar, ik geef 't op.”

En tante ging de jongens voor naar de kamer.

„Neem plaats, jonheeren,” zei Frans.

De jongens schoten in den lach en moesten natuurlijk tante de oorzaak van hun plezier vertellen.

„Laat hem maar loopen,” zei tante; „die bakkebaard met zijn boersch gezicht is slim genoeg.”

„Maar komaan,” vervolgde ze, „ik zal jelui maar eens wat opdisschen.”

Terwijl tante de tafel dekte, vertelde Kees de

ontmoeting met de oude vrouw.

„Die ken ik,” zei tante; „ze woont op halfweg in een klein, armoedig huisje, links van den weg. Ja, dat is een zonderling mensch. Die haar kennen, zeggen, dat ze er warmpjes in zit en dat ze een zoon in de gevangenis heeft. Maar, 't is een raar mensch.”

De tafel was gedekt, tante haalde pannekoeken, die de jongens zich goed lieten smaken.

„Je oom houdt er niet van,” zei tante tot Frans.

„Is oom niet thuis, tante?”

„Nog niet, maar tegen één uur zal hij wel terug zijn van Terborg, waarheen hij vanmorgen is gegaan. Blijf jelui nog lang?”

„We wilden de markt eens op, tante; maar komen dan terug om oom goedendag te zeggen.”

Toen de pannekoeken verorberd waren, gingen de vrienden naar de markt.

Dat was hier een drukte van belang.

Tusschen manden en kruiwagens met schreeuwende biggen, in deze streek keuen genaamd, stonden luidruchtige koopers, die met drukke gebaren

en krasse woorden den eigenaars der biggen bezwoeren geen cent meer te kunnen betalen. Verder op stonden de boerinnen, in haar witte knipmutsen, bij witte korven, en schudden het hoofd tegen winkeliers en burgerjuffrouwen, die te laag boden. Ondeugende jongens liepen overal en trokken de varkens bij den staart en de boerinnen bij de rokken en knipmutsen, of klauterden op de voermanskarren, die ter zijde van de markt voor de herberg stonden.

„Daar is de jood,” riep Frans eensklaps, en hij wees voor zich uit naar een man, die hoog uitstak boven de menschen-volte.

„Er naar toe,” zei Kees.

Op een kar stond hij, de porseleinkoopman, en schreeuwde: „Hier moet je wezen, menschen hier moet je zijn; doe je voordeel.”

Een enkele nieuwsgierige bleef even staan, luisterde naar de waren aanprijzende woorden, maar ging dan verder.

Harder schreeuwde de koopman, drukker zwaaide hij zijn armen. „Menschen, doe je voordeel. Mooie waar zonder geld. Geen guldens, geen

halve, geen kwartjes, geen dubbeltjes, geen negentien, achttien, geen zeventien, maar zestien centen, zestien centen menschen voor drie borden, drie echte, onbreekbare borden. Koopt, menschen, koopt.”

Maar de menigte slenterde verder.

„Halt,” schreeuwde nu de koopman, „halt menschen, halt. Ziet het nu, ziet het nu.” En een der borden opnemend, en het opwerpende hoog boven de menschenmenigte, schreeuwde hij door: „De jood wordt gek, gek wordt de jood.”

En het opgeworpen bord viel in stukken op den schouder van een dikken boer, dicht bij.

„Kijk niet leelijk, kijk niet leelijk,” vervolgde de koopman, en een tweede bord opwerpende, dat neerkletterde tusschen de terzijde geweken menschen op de straat, schreeuwde hij: „gek ben ik door de domheid van de menschen, die hun voordeel niet begrijpen. Koopt ze, koopt ze, voor zestien centen.”

Angstig en nieuwsgierig stonden ze stil, de slenterende markt-menschen, en ze keken vol aandacht naar den jood, die, handig gebruik makende van

de nieuwsgierigheid der menschen voort ging zijn waar aan te prijzen. Daar trad een boerin naar voren, haar welgevuld knipje in de hand, en ze kocht een dozijn borden. Een tweede en derde boerin volgden nu, en spoedig gingen de borden met dozijnen weg. En de slimme koopman wist heel handig borden uit te reiken en centen te tellen en voort te gaan met zijn waren aan te prijzen.

En toen de voorraad borden tot enkele dozijnen was geslonken, toen menige boerin en menige stadsvrouw een stapel hield in haar armen, hief de jood opnieuw aan: „Menschen, loopt niet weg, loopt niet weg. Koop nu mijn fijne porseleinen kopjes met mijn dito schoteltjes, ze kosten niets, je krijgt ze op den koop toe bij de borden, voor zeven cent het stuk. Zeven cent menschen, zeven cent, doe je voordeel.”

En evenals de borden gingen de kopjes en schoteltjes bij dozijnen weg.

De jongens hadden aldoor den koopman gadeslagen en met bewondering zijn vlugge bewegingen gevolgd. Zoo'n welbespraaktheid hadden ze nog nooit gehoord, zoo'n handigheid

en vlugheid nog nimmer gezien.

„'t Is schande koop,” fluisterde Frans tot Jaap.

En deze dadelijk: „Ik koop wat voor moeder.”

En door de omstanders drong hij, kocht zes borden en drie kopjes met schoteltjes en ze dragend in zijn arm, kwam hij terug bij de jongens.

„Voor drie en vijftig cent alles,” zei hij.

Nu Jaap gekocht had, konden de jongens toch ook niet met leeg handen thuis komen.

En evenals Jaap kochten ze een arm vol.

„'t Is een koopje,” zei tante, toen de jongens de vracht op tafel zetten, en den prijs noemden.

De jongens waren blij, dat tante dit zei. Ze bleven nog eenigen tijd gezellig praten met oom en tante, pakten toen de gekochte waren stevig in en aanvaardden den terugtocht naar het dorp.

Halverwege gekomen, hoorden ze achter zich het lichte geratel van een snel aankomend voertuig en omkijkende, herkenden ze dadelijk het wagentje van den porseleinkoopman. „We zullen hem vragen, mee te rijden,” zei Kees.

De wagen was dichtbij.

„Voerman, hei, mogen we meerijden?” riep Jaap.

Even keek de voerman de jongens aan, even reed hij door, doch hij hield zijn paard in, trekkende aan de leidsels en roepende: „Hou, Bruin.”

De jongens stapten op.

„Nu langzaam,” riep de voerman, „de vracht is zwaarder geworden; hort, Bruin.”

Voort liep het paardje in stap.

„Een goeien dag gehad, voerman!” vroeg Nico, „wij hebben ook wat van je gekocht.”

Even glimlichte de koopman, en zei toen: „Ja, jongens, ik heb een goeien dag gehad, maar 't moet ook. 't Is noodig.”

„Waarom?” vroeg Kees.

„Ik woon in Arnhem,” vertelde nu de koopman, „en mijn dochtertje is zoo ziek. Ze is nu in Apeldoorn. 't Kost alles veel geld. Soms weet ik niet, hoe ik het betalen zal. Maar nu heb ik een besten dag gehad en nu ga ik morgen naar d'r toe. Wat zal ze blij zijn. 't Is zoo'n lief ding.”

De jongens waren blij, dat ze van den man hadden gekocht.

Bij den ingang van het dorp stegen ze af en gingen met Kees mee naar diens huis, waar ze een tijdlang gezellig bleven praten over de genoegens van den voorbijen dag en de plannen voor morgen.



VIERDE HOOFDSTUK.

Een grappige knecht en een zeere voet.

Dus jelui neemt geen proviand mee?" vroeg Jaaps moeder.

„Dat is niet noodig, moeder," antwoordde Jaap. „Een loopende hond haalt zijn kost wel op."

„Voorals hij naar zijn tante gaat," vlde Kees lachend aan en ter zijde keek hij naar Nico, bij wiens tante te Doesburg ze dien middag koffie zouden drinken.

„Jelui bent voordeelige reizigers," zei Jaaps vader, „als je nu tenminste ook geen reispenningen vraagt."

„Ook dat niet, vader," zei Jaap; „we hebben ieder nog dertig cent overgehouden. Daarvan kun-

nen we nog genoeg limonade en melk koopen."

„Als we tenminste niet in de handen vallen van een tweeden Kruisberg-kastelein," merkte Frans op.

„Ja, die poets zal je heugen," lachte vader, die daarop met een „veel plezier, en goeie reis, jongens," de deur uitliep naar zijn werkplaats.

De vrienden gingen nu ook heen, na van Jaaps moeder de vermaning te hebben meegekregen, niet te laat van de reis terug te komen.

Den tuin achter het huis gingen ze door, den Zutfenschen weg op.

Hoog stond de Julizon aan den onbewolkten hemel, die zich als een donkerblauwe koepel welfde over bosschen en velden en de lage weilanden in de verte. Roerloos stonden de hooge beukenreuzen langs den breeden weg, die daar koel lag onder 't lichte bladergewelf. Menschenstemmen verbraken de stilte niet, die nu geheel scheen te behooren aan de vogels, die kwinkleerden in de beuken, de zacht wuivende dennentoppen en de lage eikenboschjes.

De vrienden stapten zingen en fluitend ruim een

half uur voort, tot daar, waar een voetpad linksaf leidt naar het kasteel De Ulenpas.

Dit kasteel, behoorende aan de adellijke familie van Schuilenburg ligt onder Hoog-Keppel, dat voor een deel ook 't eigendom van genoemde familie is.

Langs dit kasteel wilden de vrienden over het dorp Drempt het vestingstadje Doesburg bereiken.

„Nu links af,” zei Jaap, „we gaan ontbijten met de freules. Dat is deftig.”

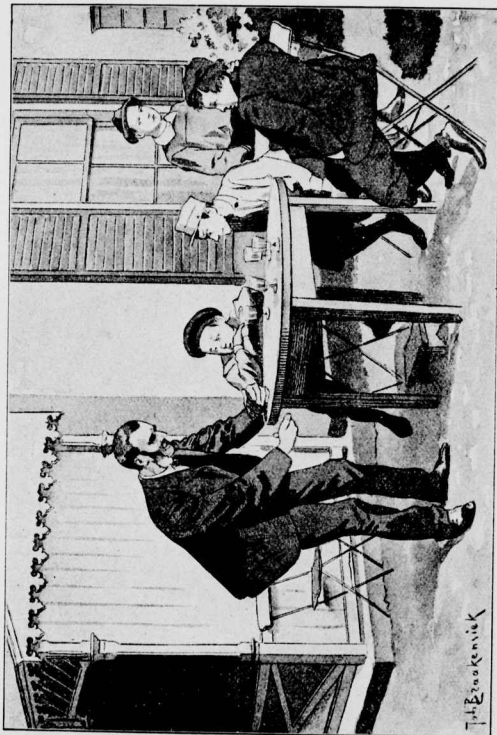
Juist wilde hij het voetpad oploopen, toen Nico zei: „Jongens, ik krijg daar net een plan. Wat denken jehui ervan eens naar Zutfen te wandelen?”

„Naar Zutfen,” herhaalde Jaap. „Waarom naar Zutfen?”

„Wel, dat is veel verder en veel eigenardiger. Wat hebben we eigenlijk aan Doesburg, waar we al zoo dikwijls geweest zijn?”

„Hij heeft gelijk,” zei Kees; „laten we naar Zutfen gaan. In drie uur zijn we er.”

„Goed, vooruit maar,” besliste Frans.



„Dank je, wel bekomme 't je, jongheeren.”

„Nico is bang, dat we zijn tante zullen opeten,”
spotte Jaap.

„Tenminste al het brood uit haar kast,” lachte
Kees.

„Geraden!” riep Nico uit, „en daarom naar
Zutfen!”

Nu ging het weer verder den Zutfenschen weg
op, die na een kwartier loopens in een grintweg
veranderde, en tegelijk niet meer door groote
boomen werd overschaduwd en daardoor de zon
ruimschoots gelegenheid gaf de vrienden warm te
maken.

Na anderhalf uur zweetten ze geducht.

„Kom,” zei Jaap, „naar gindsche boerderij. Ik
smacht van dorst.”

De vrienden antwoordden niet, maar volgden
Jaap den zandweg op naar de boerderij.

Voor de deur stond een man, die, de jongens
ziende, hen met haastige schreden tegemoet trad.

„We komen drinken vragen,” zei Jaap, „want
we hebben dorst.”

Een oogenblik keek de man de jongens zwijgend
aan. Een spottend lachje speelde om zijn mond.

„Gelukkig, dat de boer niet thuis is,” zei de aangesprokene na een oogenblik zwijgens. „Ik bun zien knech, als mien baas thuis was, zol ulli van een kolden karmis thuis kommen. Want hi’j is zoo gierig as een pin.”

„Is hij dan arm?” vroeg Jaap.

„Erm, ku’j begriepen. Hi’j is riek; maor ae-even gierig als riek! De veurige knech — ik heb um niet gekend, want hi’j was weg, toen ik kwam, maor de veurige knech, die wet er van. Toe die den eersten middag an taofel zat, zei de boer: „Manus, zei i, „spekzwaardjes kan ’k niet bieten. I’j heb jonge tanden; aet i’j ze maor op.”

„Goed,” zei Manus, „maor dan bewaor ik ze tut van aovond. Als ik dan op bed lig, he ’k nog een oardige aeteri’j.”

Nou, Manus nam de zwaardjes mee. Maor wat dee’j hi’j. Hi’j at de zwaardjes niet op. Hi’j bewaarde ze allemaol, tutdat de boer jaorig was. En toen maakte hi’j al die zwaardjes an mekaar en lei ze vlak veur den boer op de taofel. „Das un kadeau veur ow, baos,” zei hi’j. „I’j ziet nou, da’k zunig bun.”

Ik geleuf, dat hi’j wel tweehonderd zweurtjes an mekaar had zitten.”

Even zweeg de knecht.

„En was de boer niet kwaad?” vroeg Jaap.

„Of hi’j kwaad was? Dat begriep i’j. Maor, dat kon Manus niet schaelen; hi’j had den dienst toch al op gezegd.”

„En jij dan, hou jij ’t hier uit?” vroeg Kees.

„Ik gao ook weg met September,” antwoordde de knecht, „en Derkje, de meid ook. Wi’j gaon samen trouwen en as we zoo zunig zun as de boer, hollen wi’j nog geld aover.”

De jongens lachten.

„Maor kom,” zei de knecht; „gao mee naor binnen. Daor is water en kernemelk en zwerte kersen ook nog. De boer lut ze liever an den boom verrotten, as dat hi’j ze weggif.”

De jongens volgden den knecht.

„Was ’t werm,” zei deze, illu mot zeker naor Zutfen. Nou, dan ku’j braojen onderweg.”

„Ja, ’t is heel warm,” zei Nico.

„Kwam er maor een zonsverduustering,” lachte de knecht, „dan ha’j ’t niet zoo werm.”

„Maak er dan een,” zei Jaap heel droogjes.

„Da's geen kunst,” zei de knecht, „wi'j der een zien.”

„Jawel,” antwoordde Jaap, „maar een echte.”

„Dat zal ik,” zei de knecht. „Een zonsverduustering dat is, as de zon weggaet, veur dat 't aovond is, en zonder dat hi'j achter een wolk zit.”

„Ja,” zei Nico „en kun jij die maken?”

„Veuruit, ik zol 't ow laoten zien,” zei de knecht; „in 't verkenshok.”

De jongens volgden nieuwsgierig.

In 't varkenshok lagen drie varkens, die de jongens goed konden zien door 't licht, dat door een vrij groot gat in den muur naar binnen viel.

„Pas op now,” zei de knecht, toen de jongens in 't hok bij de varkens stonden; „now kump de zonsverduustering.”

In afwachting bleven de jongens staan.

De knecht ging den stal uit en de jongens hoorden hem buiten loopen.

Eensklaps verscheen zijn hoofd voor den opening, toen er in, en terwijl hij met zijn zakdoek de reten tusschen zijn hoofd en muurkanten af-

sloot, waardoor 't geheel donker werd in het hok, riep hij: „Daor hei'j now un zonsverduustering: gezien!”

„Hij is goed,” lachten de vrienden, „we hebben hem gezien.”

De knecht trok zijn hoofd terug en de jongens hoorden hem lachen.

„Ook een rare,” zei Nico.

„Hij blijft nog vroolijk bij zoo'n gierigen boer,” lachte Frans.

De knecht was inmiddels teruggekomen en riep de vrienden hem te volgen naar de keuken.

„Nao mo'j veur den schrik van de zonsverduustering maor eens goed kersen aeten en melk drinken,” zei de knecht, die inmiddels de meid riep, even met deze achter de deur fluisterend sprak, en haar toen hoorbaar uitnodigde mee te eten en te drinken.

Nu, dat deed de meid graag en ons zestal smulde spoedig van de kersen en dronk de karnemelk die „frisch uit de kern,” zooals de meid zei, heerlijk smaakte.

Al etende keken knecht en meid elkaar telkens

lachend aan. Maar de jongens zagen het niet.

„Als nou de boer eens kwam,” zei de meid.

„Dat was niks,” zei Jaap, „we zouden hem betalen.”

„Bu’j gek,” lachte de knecht; „ik zal zeggen, da’j zoo geschroken was van de zonsverduustering in het verkenshok, da’j een kleine hetsversterking wel noodig had.”

De jongens en ook Derkje lachten.

„Je krijgt een raren man,” zei Jaap lachend tot de meid.

„O, het hi’j ’t weer verteld, hi’j kan zien mond niet hollen. Heur is, baesken, as ik now weer heur, da’j an vremden verteld hebt, da’w trouwen gaon, dan trouw ik niet met ow.”

En de vroolijke meid lachte, lachte dat haar blozend gezicht vuurrood werd.

„Da’s niks,” viel de knecht in, „as’j niet met mien wilt trouwen, dan trouw ik met ow: dan kump ’t toch weer krek uut.”

Zoo schertsen en pratend en lachend was er al een uur heengevlogen.

„Kom, we moeten gaan,” zei Nico, „anders

komen we er niet. Het is al vrij laat.”

De vrienden sprongen op.

„Nu, goeie reis,” zei de knecht, „i’j zult nog wel is zweiten vandaog. Maor, da’s niks, illu doet ’t veur ow plezier. En dan is het aordig.”

„En — illu zult nog wel eens an den raren knecht denken, hè,” lachte de meid. En in een adem liet ze er op volgen: „En nou baas is de grap uut, zie daar kump de ware knecht an. I’j blijft altijd nog denzelfden grappenmaker.”

En weg liep de meid.

De jongens keken verwonderd naar buiten en zagen een man, met een hooivork over den schouder naderen.

Hij kwam de keuken in. „Dag baos,” zei hij.

„Zoo Toon, is ’t heui dreug?”

„Ja, baas.”

Wat keken de jongens elkander verbijsterd aan, nu de knecht zich plotseling als baas had ontpopt. Maar toen hun eerste verwondering wat voorbij was, barstten zij ook in lachen uit.

„Bedankt voor de kersen en de karnemelk,” zei Jaap tot den boer.

En Nico voegde er bij: „Een leuke grap, baas.”

De jongens groetten de boerenmensen, gingen heen en waren spoedig weer op den Zutfenschen weg. En nu ging het verder over den helblinkenden, boomloozen grintweg, waarop de hooge Juli-zon brandend heet haar stralen wierp. Druk praatten ze natuurlijk over hun avontuur op de boerderij. Maar, na een half uur zei Jaap eensklaps: „Ik heb pijn aan mijn linkervoet, 't loopen valt mij moeilijk.”

De vrienden hoorden het, maar antwoordden niet. Ze hadden het te warm om te spreken, en deden niets dan blazen en puffen en zich 't zweet afwisschen, dat in stralen hen over 't gezicht vloeide. Om twaalf uur kwamen ze te Zutfen aan, en moe van de warmte en den langen tocht slenterden ze een uur lang straat in, straat uit, slechts even ziende naar de mooie en groote winkels, en maar weinig aandacht schenkende aan de spoorwegbrug over de rivier. Ze hadden het te warm, om belangstellend de bezienswaardigheden op te nemen.

„Mijn voet wordt erger,” verbrak Jaap eindelijk

het lange zwijgen. 't Is niet uit te houden.”

„Laten we ergens gaan zitten,” stelde Nico voor. „We hebben samen een gulden twintig.”

„Ja, goed,” zuchtte Kees; „ik kan bijna niet meer.”

Nog een straat door, een volgende in, en daar was een kelder met het opschrift:

VERFRISCHINGEN.

„Hier in,” riep Jaap, „ik ben doodmoe; o, die voet.”

De vrienden gingen den kelder in en hadden spoedig aan een dikke vrouw, die met opgestroopte mouwen achter een lage toonbank stond, hun bestelling gedaan.

En de haring en het spuitwater en het brood en het gebakken vischje smaakten heerlijk en de rust in den koelen kelder deed hun goed.

Verkwikt en uitgerust, met nog drie en een halve cent over van de een gulden twintig, verlieten de jongens het ververschingslokaal.

Ze geloofden de warmte nu wel te kunnen trotseeren.

Maar nog geen half uur hadden ze geslenterd

over de stoffige straten, onder de laaie zon, tuschen de benauwende, hooge huizen, of weer droop hen 't zweet langs rug en hoofd en beenen.

„O, mijn voet,” riep Jaap weer, die licht hinkend voortging.

„Wat moeten we beginnen,” klaagde Frans. „Ons geld is op. Hoe komen we thuis?”

„Ik weet het niet,” zuchtte Jaap, „ik kom nooit in Keppel; mijn voet is door; ik kan niet meer.”

„Hadden we maar geld, dan gingen we met den trein tot Dieren,” zei Nico.

„Heeft geen van jullie hier familie of een kennis, die ons geld leenen kan?” vroeg Jaap. Maar geen van de vier was zoo gelukkig. En hoe zouden ze den langen, brandend heeten weg te voet kunnen afleggen? Ten einde raad zetten de vrienden zich neer op een bank in het plantsoen.

En alle vier namen ze hun zakdoek en veegden zich 't zweet van 't gezicht en alle vier waren overtuigd, dat ze in een alles behalve benijdenswaardige positie waren.

„Ik weet wat,” riep Jaap eensklaps en ondanks zijn zeere voet sprong hij veerkrachtig op.

„Ik heb een horloge en Nico ook. We gaan naar het telegraafkantoor. We zullen den directeur alles vertellen. We vragen, of hij een telegram wil verzenden naar mijn huis, en geven hem als onderpand ons horloge.”

„Gevonden, gevonden,” juichten de vrienden — maar wel wat voorbarig.

Want toen ze den directeur hun wedervaren en hun angst voor den langen terugweg verteld hadden, zei hij: „Ik leen geen geld en neem geen horloge tot onderpand. Ik ken jelui niet en weet ook niet, hoe je aan die horloges gekomen bent. Ik raad je aan geen tweede poging bij een ander te wagen, wil je niet met de politie te doen krijgen.”

„Maar we zijn eerlijke jongens,” waagde Jaap nog te zeggen.

„Maar dan toch arme,” spotte de directeur en dicht wierp hij het deurtje.

Een minuut later stonden de jongens weer in de zonnige, stoffige straat, met gezichten, druipend van zweet en lippen, brandend van dorst

„Ik heb weer zoo'n dorst,” zuchtte Jaap — „en

we hebben maar drie en een halven cent"

„We moeten toch naar huis,” klaagde Nico,
„waren we maar naar Doesburg gewandeld”

„Ja, laten we maar gaan,” stelde Frans voor.
„Als we buiten Zufen zijn, zullen we Jaap met ons
tweeën dragen; en als we moe zijn, gaan we maar
weer zitten. Van dorst zullen we niet omkomen;
water zullen we wel krijgen kunnen”

„O, mijn voet,” steunde Jaap, „ik kan haast niet
meer”

Maar de vrienden moesten toch naar Keppel
terug! Er schoot dus niets anders over, dan Frans’
voorstel aan te nemen. En daar ging het weer, de
nauwe straat in, tot waar deze zich verbreedt tot
een plein.

Jaap liep achter, zuchtend en hinkend, en op
middelen peinzend om uit deze benarde omstan-
digheden te geraken.

Daar zag Jaap een uitspanning, waarvoor op
een groot, zwart bord met witte letters geschilderd
was:

PAARDEN EN RYTUIGEN.

Een lach helderde eensklaps zijn gelaat op.

„Jongens,” riep hij, „halt! Ik heb wat gevon-
den.”

„En dat is?” vroegen de vrienden, die staan
bleven.

„Kom mee,” was alles wat Jaap antwoordde.

Zwijgend volgden de vrienden den armen hin-
kenden Jaap, die in stilte lachte om zijn vernuftig
gevonden plan.

In den tuin stonden stoelen en tafeltjes ge-
plaatst.

Jaap nam plaats en de vrienden volgden zijn
voorbeeld.

„Hou je nu goed,” zei Jaap, „als echte jonge-
heeren. En — zeg geen woord.”

De waard kwam.

„Geef ons ieder een broodje met kaas, en een
glas melk,” commandeerde Jaap.

„Asjeblieft,” zei de kastelein, die verdween,
maar spoedig met het bestelde terugkwam.

„Hoe moeten we dat betalen,” hadden de vrien-
den gevraagd, maar Jaap had gezwegen en ge-
lachen.

„Breng ons nu nog vier glazen limonade,” riep

Jaap tot den kastelein, die in de open deur naar het viertal stond te kijken

De limonade kwam — maar de harten van de drie vrienden klopten van angst

„Wie moest dit alles betalen?”

„Kastelein,” zei Jaap, „heb je een rijtuig en een paard, om ons weg te brengen naar Laag-Keppel.”

„Jawel jongeheeren, maar ik heef alleen een tentwagen,” antwoordde de kastelein, die moeilijk Hollandsch sprak.

„Dat is niets,” zei Jaap heel voornaam, „span maar in.”

De kastelein verdween. Pas was hij weg achter de deur of de vrienden barstten in een onbedaarlijk lachen uit, en Frans rolde van den stoel in het zand.

„Sst, pas op, stel je niet zoo aan,” waarschuwde Jaap, „anders komt hij aanstonds met de boodschap: „Ik heef geen tentwagen voor jelui.”

„Hij wou Hollandsch praten, maar zijn moeder wou 't niet heben,” lachte Kees. De kastelein kwam na eenige oogeblikken terug.

„Kan ik inspannen?” vroeg hij.

„Alsjeblieft,” zei Jaap.

„Ja, alsjeblieft,” zeiden als echo zacht de vrienden.

„Hoeveel kost het?” vroeg Jaap.

„De vertering?” vroeg de kastelein.

„Ja, die ook, maar hoeveel het rijtuig?”

„Het rijtuig is zes gulden en de vertering een gulden vijf.”

„Goed, span maar in,” zei Jaap.

Na eenige oogeblikken kwam de kastelein met de boodschap: „De tentwagen staat voor.”

De vrienden sprongen op, en klauterden vlug den wagen in.

De kastelein kwam terug.

„Is de vertering betaald?”

„Neen, maar we zullen thuis afrekenen.”

„De gewoonte is, de vertering afzonderlijk te betalen, jongeheeren.”

Nu moest 't hooge woord er uit. Ze vertelden, dat ze geen geld hadden en boden de horloges als onderpand aan. Dit stelde den man eenigszins gerust.

„Vooruit dan maar,” zei hij eindelijk. Gelukkig!
„Hort,” riep hij daarna tot het paard en daar ging het!

Een zucht van verlichting ontsnapte aan de monden der jongens.

Dat „hort” klonk hun als een verblijdend, opwekkend en vertroostend woord in de ooren.

Nu waren ze gered,

Nu behoefden ze den langen, boomloozen weg niet te voet af te leggen, onder de laaie warmte, die hun 't ademhalen zelfs moeilijk maakte. Jaap was bovenmate gelukkig. Hoe zou hij ooit het eind bereikt hebben met zijn zeeren voet, die zelfs in rust hinderlijk stak en tintelde!

De vreugde der jongens uitte zich weldra in een lied, en hoog uit klonk uit het wagentje het lied van:

Een karretje op den zandweg reed
De maan scheen helder, de weg was breed.

En het eene vers volgde op 't andere en de kastelein kreeg er ten laatste schik in en neuriede mee.

Een uur lang ging het voort in langzamen suk-

keldraf, en de vroolijke vrienden hadden niet eens opgemerkt, dat de zon was schuil gegaan achter zware wolken, die zich dreigend samenpakten aan den zuidelijken kim en langzaam opschoven naar 't hoog van den hemel. Daar klonk plotseling een ratelende donderslag, die zich met doffen naklank scheen voort te planten door het geheele lucht-ruim. Onmiddellijk volgde op 't zacht weggestorven gebrom een flikkerlicht, dat in zig-zag lijnen als een vurige slang zich bewoog langs 't egale zwart.

Nu begon het onweer; het licht was niet van den hemel, de donder ratelde en rommelde steeds heviger!

Het paardje sjokte voort. Alleen, als op een helle lichtstraal een knetterende donderslag volgde, spitste het even de ooren en versnelde zijn loop.

Eensklaps begon het te regenen, geweldig hard. Het water viel neer in lange, dikke stralen, die kletsten op den wagen en sputterden op het paard en bobbelde op den weg.

Nu was het onweer op zijn hevigst. De ratelende en knetterende donderslagen, het felle licht, dat

den ganschen omtrek als in vuur zette en de hevig neerstreamende regen, schenen samen te werken tot dood en vernieling.

En onderwijl waren in het dorpje Laag-Keppel de ouders der jongens in grooten angst, doch ze troostten zich met de gedachte, dat ze misschien veilig waren bij de Doesburgsche tante.

Toen de tentwagen het dorpje Laag-Keppel dicht genaderd was, was het onweer uitgewoed. Alleen herinnerde een bij tusschenpoozen in de verte zacht gerommel aan het noodweer, dat voorbij was.

Nu 't onweer voorbij was, en de huizen van hun dorpje in de verte oprezen, kwam de vroolijke stemming bij de jongens terug. En toen de tentwagen voorbij de dorpsheberg reed en even later ratelde over den steenweg, zongen weer de jongens uit volle borst hun lied.

En Jaaps vader en moeder kwamen verwonderd naar buiten geloopen, toen de tentwagen stil hield onder de kastanjeboomen, terzijde van het huis, maar ze lachten van vreugde, toen de jongens een

voor een uitsprongen en met een hoera hun komst aankondigden.

En toen even later Jaaps vader zes gulden voor den tentwagen en een gulden vijf voor vertering in de gretige handen van den kastelein moest laten glijden, keek hij wel een weinig beteuterd het geld na, maar toen Nico zei:

„We betalen het samen, Polder,” lachte deze weer, en zei: „Nu, zooveel is Jaap me wel waard, maar 't is toch een duur dagje.”

Toen de kastelein weer weggereden was, echter niet, voordat hij zich met een lekker kop koffie en het paard zich met wat brood en water had verkwikt, vertelden de vrienden in den breede over hun wedervaren van dien dag, waarom vader en moeder telkens hartelijk lachten.

„Nu maar eerst eten,” zei moeder.

„Eten,” herhaalde Jaap, „zeven gulden vijf verteren en dan nog eten. Neen, moeder, dat gaat niet. Voor den avond heb ik niets noodig.”

Toen stapten de jongens de deur uit, om hun behouden aankomst en hun wedervaren aan Nico's Frans', en Kees' ouders te vertellen. Alleen Jaap

bleef thuis. Moeder moest eerst zijn voet repareren. 't Bleek een kleinigheid.

En zoo hartelijk lachten allen, die hun ervaringen vernamen, en zoo grappig vonden ze hun ontmoetingen, dat de jongens zelf geloofden, dat ze dezen vacantiedag als heele helden hadden door-gemaakt.



VIJFDE HOOFDSTUK.

Jaap eet een lekker achterboutje en de veldwachter rolt in 't water.

Den volgenden dag regende het. Met stroomen viel het water den ganschen dag uit de kleurlooze, grauwe lucht, die zwaar hing boven het dorp, de weiden en bosschen.

De jongens bleven dus thuis, en kwamen tegen den avond, toen de lucht was opgeklaard, bij elkaar om de plannen voor den volgenden dag te bespreken.

Bij loting werd uitgemaakt, dat Jaap om domine's boot zou vragen. Hij had het langste van de vier stokjes getrokken, die Kees in zijn hand hield en met een pijnlijk gezicht had hij gezegd: „Ik bof weer.”

„'t Is niets,” zeiden de drie, die de kortere staafjes hadden getrokken en dus vrij waren van een bezoek bij den deftigen dominé, voor wien de jongens, na meester, den meesten eerbied hadden, dat wil zeggen het meest bang waren.

Tegen zeven uur stapte Jaap den volgenden morgen de deur uit. Hij liep langs het huis van buurman Bellink, diens tuin door tot den IJsel, en sloeg het pad in langs deze rivier, liep het over en kwam bij den ingang van dominé's tuin. Juist wilde hij de heg-opening doorgaan, toen hij in zijn onmiddellijke nabijheid stemmen hoorde. En voorzichtig glurende over de lage heg, zag hij onder den pereboom, dicht bij hem, dominé met diens arbeider Bunnink.

Nu was er zeker geen man op het dorp, die ongunstiger bij de jongens stond aangeschreven, dan deze man. „De klikgans,” noemden de jongens hem, omdat hij trouw alles aan dominé overbrieft, wat hij zag en hoorde. Elken Zondag was hij in de kerk, en in de voorste, niet verpachte bank zittende, gluurde hij gedurende den ganschen kerktijd achter zich, en telde de jongens en onthield

hun namen, en wee dengene, die niet, zooals dominé eischte, een keer in de veertien dagen in de kerk was geweest. Hij was ook altijd bij de kerk, als er catechisatie zou gehouden worden, en iedere jongensgrap, iedere onschuldige vechtpartij, kwam den dominé ter oore.

„Dominé's veldwachter,” noemden de jongens hem ook nog.

Geen wonder dus, dat Jaap op 't zien van den klikgans staan bleef achter de heg en niet, zooals hij voornemens was, den tuin instapte.

Dat hij 't gansche gesprek tusschen dominé en Bunnink hoorde, was niet zijn schuld.

„De tuin ziet er goed uit,” zei dominé.

„Dat doet hij, al zeg ik 't zelf,” antwoordde de tuinbaas. „En hij zou nog mooier staan, als die weergasche jongens niet telkens de boel verinneerden.”

„Doen ze dat, Bunnink?”

„Of ze dat doen, dominé! Strijk en zet. Gisteren heb ik alle paden geschoffeld en geharkt, en ze zagen er knap uit, al zeg ik 't zelf, en van morgen, dominé, was alles overgelopen.”

„'t Is wat te zeggen, Bunnink.”

„Ik heb er den veldwachter over gesproken, die zal op ze loeren. Maar of 't helpen zal, weet ik niet. Ze zijn zoo astant. Ze laten den veldwachter in zijn huis niet met rust. Een paar dagen geleden hebben ze een hoogen hoed aan een touw door den schoorsteen laten zakken en in dien hoed hadden ze een papier gestopt, waarop ze geschreven hadden: „Voor Stoorvink, van de jongens.”

„'t Is wat te zeggen,” herhaalde dominé en hij glimlachte.

„En of je den meester er al over spreekt, helpt niet, dominé. De meester is te zacht, al zeg ik 't zelf. Die wil alles doen met een zacht lijntje. Maar dat helpt niet. Rammel moeten ze hebben, anders gaan de streken er nooit uit. En de ergste belhamels zijn die twee van den smid en den bakker. Dat zijn eerst schavuiten. Iederen avond kun je zoo'n twintig jongens vinden, bij 't water, in 't bosch of daar in de laan, en ze vernielen de gewassen in de tuinen, ergeren de burgers in hun huizen en schreeuwen van belang. En Jaap van den smid

en Frans van den bakker hoor je boven allen uit.”

„'t Is wat te zeggen,” zei dominé weer en het hoofd schuddende, liep hij heen, zijn huis in.

Jaap had de lasterlijke aantijgingen van den klikgans woord voor woord gehoord. Zijn hart bonsde van verontwaardiging en woede. Eerst dacht hij er aan terug te keeren en van de straatzijde dominé's huis te naderen. Maar dat geleek hem een laffe vlucht. Hij stapte dus den tuin binnen en regelrecht op Bunnink toe, die met veel lawaai Jaap toeschreeuwde: „Terug, terug, wat doe je hier. Terug, of ik gooi je den tuin uit.”

„Flauwe klikgans,” zei Jaap, „denk je, dat ik bang ben! Ik heb wel gehoord, wat je dominé vertelde, maar jij jukt alles. Maar dat is niets, we zullen het jou betaald zetten.”

„Zoo,” lachte schamper de tuinbaas, die door Jaaps plotselingen uitval uit 't veld was geslagen, en vrees begon te krijgen, dat de jongensbende hem een bezoek zou brengen in eigen huis. En daarop was onze man niet gesteld. Een held was hij niet! Hij liet dus Jaap ongemoeid verder gaan.

En onze jongen stapte den tuin door, trok aan de keukenschel, en stapte op Geertje's uitnoodiging de keuken binnen. Geertje was een vroolijke, levenslustige meid, die veel hield van vroolijke jongens en daarom ook van Jaap.

„Kom binnen, Jaap,” zei ze. „Je treft het, jongen. Ik heb nog een lekker achterboutje van een kippetje over. Heb je daar trek in?”

„Ik wel,” antwoordde Jaap, die vlug met beide handen het vleezige achterpootje beetnam en aan 't kluiven ging.

Plotseling klonken voetstappen in de gang, en voor Jaap zijn kluijfje kon neerleggen en zijn handen kon afvegen, stapten dominé en zijn vrouw de keuken in.

„Wat is dat nu?” riep dominé.

Geertje lachte even en antwoordde: „Dat is Jaap, dominé, en dat is een echte jongen. Ik heb hem achter een boutje gezet.”

„Zoo, zoo,” zei dominé.

Jaap had vlug zijn pet afgenomen, deze naast zich op den grond gelegd, en hoewel hij van verlegenheid een hoog roode kleur kreeg hield

hij zijn kluijfje in de handen.

„Hoe kom je zoo hier, Jaap?” vroeg dominé.

Nu legde Jaap zijn bijna afgekloven boutje neer en bracht dominé met een en ander in kennis.

„Dus je komt mijn boot vragen?” vroeg dominé.

„Ja, dominé,” antwoordde Jaap.

„En dan loop je zeker nooit meer door mijn tuin, en erger je de menschen niet iederen avond en laat je geen hoed meer door den schoorsteen van het huis van den veldwachter zakken?”

„Dat heeft de klik — — die Bunning, u verteld, dominé, ik heb het gehoord, maar daar is niets van waar. Frans, Nico, Kees en ik hebben voor deze vacantie een afspraakje. We hebben allerlei plannen, en zijn de geheele week niet in het dorp geweest.

„Neen, dominé, hij vergist zich niet, maar hij heeft een hekel aan mij, en aan al de jongens, maar vooral aan mij. En dat komt, omdat ik een tijd geleden, dien langen Gijs van hem een pak slaag heb gegeven, omdat hij de geit van den veldwachter schopte en sloeg. Zoo is het, dominé.”

„Zoo,” zei dominé. „Nu, je mag de boot gebrui-

ken," en een sleutel uit zijn zak nemend, vervolgde hij, „hiermee kun je de boot van den ketting losmaken. Wees nu voorzichtig en beschadig de boot niet."

„Neen, dank u, dominé," zei Jaap.

De dominé en mevrouw gingen heen.

„Je hebt het hem eens goed verteld," zei Geertje, „en ik ben er blij om. 't Is een flauwe vent, die Bunnink."

Jaap waschte zijn handen, bedankte de vroolijke Geert voor 't lekkere hapje en ging heen.

Voor zijn huis wachtten de vrienden. Ze waren niet weinig in hun schik met den afloop en beloofden den volgenden morgen om zeven uur present te zijn.

Op het bepaalde uur den volgenden ochtend was ons viertal in dominé's tuin. De boot werd van den ketting losgemaakt, de zakken met proviand, de vischtuigen en de potten met aas in de boot geladen. Frans en Kees zetten zich aan de riemen. Jaap en Nico gingen naast elkaar op het andere bankje zitten en daar ging het met forsche slagen de rivier op.

Bunnink stond om den hoek van de schuur, en hij tandeknarste van machteloze woede. Het ging onder de brug door. De jongens bogen hun hoofden ver over de leuning heen en schreeuwden: „Neem me mee," en „laat me ook instappen," en ze kregen als eenig antwoord: „Zeg 't niet aan Bunnink, anders haalt hij ons er uit." Zachtkens gleed de boot over den effen waterspiegel, langs ruischend oeverriet en dicht onder de neerhangende takken der boomen om 't kasteel door, toen langs de groene weiden, die zich ver uitstrekten aan weerszijden der rivier. En die niet roeiden zongen lustige liederen, die ver heenklonken over de stille weiden en die een enkelen boer op den hoogen hooiwagen op deden zien.

Ruim een uur roeiden ze. Toen, bij een drietal wilgen, die hun bladervolle takken bogen over het water, lieten de roeiers de riemen zakken. De vischtuigen werden uit de boot getild, het touw afgewonden, aas aan den angel geslagen en het visschen begon.

„Stil, niet praten," fluisterde Jaap. „Zie eens, hoe donker en stil hier 't water is. Ik wed, dat we

veel zullen vangen." Zonder een woord te spreken, met groote aandacht turende naar den dobber, die bewegingloos lag op den stillen waterspiegel, vischten de jongens langen tijd.

Doch, hoe verleidelijk ook de lange wormen zich kronkelend bewogen, hoe stil de jongens zich hielden, de visschen in de donkere diepte schenen geen lust in bijten te hebben.

„Ze bijten niet," zei Frans ontmoedigd.

„Stil, sstt — —," fluisterde Jaap, „ik heb beet."

Acht oogen tuurden naar Jaaps dobber, die twee, drie keer ondertikte en toen snel wegschoot naar 't midden.

„Halen," riep Frans.

„Neen, laat doorbijten," waarschuwde Nico.

„'t Is een baars," meende Kees, „zie, hoe hij schiet."

Jaap strekte de armen zoo ver mogelijk uit, boog zijn lichaam naar den kant, waarheen de dobber voortschoot en ademloos wachtte hij, tot de vrienden het sein tot trekken zouden geven."

„Nu trekken," zei Frans.

„Ja," zeiden Nico en Kees.

„Maar voorzichtig," waarschuwde Kees, „het zal wel een groote zijn, als je hard trekt, breekt het touw of de angel."

Jaap haalde op; voorzichtig, want hij vreesde, dat door een harden ruk touw of angel zou bezwijken, — en daar spartelde een blank vorentje aan den haak, niet grooter dan een duim.

„Wat een klant," lachte Frans, „pas op, of hij slaat door het touw."

Het vischje werd van den haak gedaan, en in de vischkom gelegd, die met water gevuld in de boot stond.

„Wij vangen niets," zei Kees, „ik geef 't op."

„Neen, doorvisschen," stelde Jaap voor, die nog hoop had een grooten visch te vangen.

„Nog een half uur," zei Kees, „en dan heb ik er genoeg van. Als de visch niet bijten wil, is 't visschen vervelend."

Een half uur later gaf Kees een harden slag met zijn stok in 't water, half van woede over de domheid van die nare visschen, half van teleur-

stelling over 't niet gelukken van de vangst.

De touwen werden om de stokken gewonden, de scherpe haken in 't hout geslagen, de vischtuigen in de boot gelegd en aan 't vorentje zijn vrijheid gegeven.

Toen, met een paar krachtige slagen, werd naar 't midden van den stroom geroeid.

„Eerst eten,” stelde Jaap voor.

De zakken werden ontpakt en drijvende op het water, gebruikten de jongens het eerste maal. Nog een half uur roeiden ze toen voort, namen op Nico's voorstel een verfrisschend bad, en stapten na zich gekleed en de boot vastgelegd te hebben, aan wal.

„Vooruit, naar boer Hansen,” zei Jaap.

Boer Hansen's hofstede stond op eenigen afstand van den IJsel op een kleine hoogte, omringd door weilanden en akkers. Hij was een goede kennis van Jaaps vader, die altijd het smidswerk voor den boer verrichtte en zijn drielal paarden besloeg.

„Wat moeten we er doen?” vroeg Nico.

„Wel, niets,” antwoordde Jaap, „we gaan er

maar eens heen, misschien kunnen we er pret hebben.”

De vischtuigen en de proviandzakken werden tusschen 't hooge riet geborgen, de boot werd vastgelegd, en ons viertal liep de wei over in de richting der boerderij. En springende over slooten en klauterende over hekken, kwamen ze aan bij de boerderij.

Boer Hansen, een dikke, vierkante vijftiger stond aan de achterdeur. Hij scheen in gedachten verdiept, althans hij bemerkte de jongens niet, voor deze vlak bij hem stonden en door een „goeienmorgen Hansen,” hun aanwezigheid hadden aangekondigd.

„Morgen,” zei de boer, die blijkbaar in geen goeden luim was.

„De complimenten van vader,” zei Jaap, die toch iets moest zeggen.

„H'm — dank je,” zei de boer.

Toen, eensklaps, veranderde de uitdrukking van zijn gezicht; de knorrige trek week en de jongens een voor een aanzieude en opnemende van 't hoofd tot de voeten, zei hij:

„Heb jelui vrij, heb je vacantie, heb je niets te doen?”

„Neen,” zei Jaap, als antwoord op de laatste vraag; „we liggen ginds met de boot van den dominé, en wilden de boerderij eens zien.”

De boer deed, alsof hij dit verzoek niet hoorde, en zei: „Jelui bent stevige jongens, je kunt me helpen, als je wilt.”

„Dat willen we,” antwoordde Jaap.

„Goed, goed,” lachte de boer en van plezier wreef hij zich de groote handen. „Ik ben heelemaal onthand vandaag. Gerrit is gisteravond naar Zelhém gegaan, om vandaag bruiloft te houden, zijn zuster trouwt, en Manus, die ligt op het ooggenblik op 't hooi in de schuur. Die ligt te krimpen van pijn in zijn buik. Eigen schuld natuurlijk. Met die warmte heeft hij bakken vol koud water en emmers vol kersen gegeten. En 't hooi staat kurkdroog aan oppers op de wei. Als we van avond regen krijgen, zit ik er mee.”

„Ben je dan bang voor regen?” vroeg Jaap.

„Bang, bang,” herhaalde de boer en een ondeugend lachje speelde om zijn mond, toen hij

antwoordde: „Bang niet, maar 't kan toch gaan regenen. Een mensch moet voorzichtig zijn.”

De jongens dachten aan hun boot, doch de effen blauwe lucht verdreef hun zorgen.

„Wil jelui me helpen, 't hooi binnen halen?” vroeg de boer.

„Nou, graag,” zei Jaap, „als wij zelf mogen rijden.”

„Dat mag je,” antwoordde de boer, „kom, vooruit. Het is tien uur, als we vier vrachten halen, is 't hooi binnen.” De boer liep de deel op.

„Vrouw,” riep hij, „vandaag op vier eters meer rekenen.”

De vrouw keek om de deur van de keuken, zag de jongens staan en begrijpende, dat ze den baas zouden helpen en daarom mee aan zouden zitten dien middag, vroeg ze niets, maar antwoordde: „Goed baas.”

Bruin en Bles, die twee stevige werkpaarden, werden voorgespannen.

Boer Hansch, Nico en Kees klommen op den voorsten wagen, Jaap en Frans op den achtersten en daar ging het, het erf en het breede weipad over

naar het hooiland, dat verder lag.

De jongens stonden op den wagen rechtop en beurtelings hielden ze de leidsels en de zweep en ze voelden zich heele boeren in hun gewichtige bezigheid.

Ze kwamen op het hooiland.

„Jelui steken het hooi op,” zei de boer tot Nico en Kees, „ik zal laden. Jij, Jaap, begint met den achtersten wagen, maar pas op, want een voer hooi laden is ieders werk niet. Als ik met mijn vracht klaar ben, kom ik je helpen.”

Nu begon de arbeid, en terwijl Nico en Kees het hooi opstaken met de groote gaffels, zóó vlug dat de boer de handen vol had, deed Jaap zijn best op den achtersten wagen. Bijwijlen keek hij naar boer Hansen, zag hoe deze zijn vracht laadde en zóó handig wist hij het werk te doen, dat de boer er verbaasd van was.

De lange wagentouwen werden over het hooge voer gesjord, en stevig en vast stond nu de vierkante hooihoop op den lagen wagen.

„Ik kom je helpen,” riep de boer tot Jaap en vlug klauterde Hansen op bij Jaap, en terwijl de

drie jongens het hooi opstaken, weerden de twee op den wagen zich dapper.

Daar stond nu ook het tweede voer, hoog en vierkant uit boven wagenhekken, en toen het eveneens was vastgelegd door de wagentouwen, lachte de boer tevreden.

„Mooi, jongens,” zei hij, „nu nog twee vrachten en 't hooi is binnen, en laat het dan voor mijn part regenen, dat het giet.”

De vrachten werden, om tijd te winnen, niet op den zolder gevlijd maar neergeworpen in de schuur. Nog twee voeren gehaald en, vóór het één uur was, stond er geen opper meer op de wei.

„Nu mee naar de keuken,” zei de boer, toen de paarden in den stal stonden, „moeder de vrouw zal 't eten wel klaar hebben. Lusten jelui pannekoeken?”

„Graag,” antwoordden de vier jongens.

In de keuken stond de dikke boerin, met hoog opgestroopte mouwen bij het haardvuur, dat knetterde onder een grooten, tusschen kettinkjes hangende koekepan. Een stapel pannekoeken stond

naast haar op de haardplaat, waarop de houten blokken lagen en de pot stond, waarin het beslag was geweest.

„Ze zijn binnen, vrouw,” zei de boer Hansen, „de jongens hebben zich goed geweerd; ze hebben de pannekoeken wel verdiend.”

„Dan kunnen ze dadelijk beginnen,” antwoordde vrouw, „de laatste pannekoek is in de pan, het beslag is op.”

Jansje, de meid kwam, zette borden en legde messen, en een oogenblik later smulden allen aan de lekkere spekpannekoeken en de frissche, koude sla.

„Hè, dat smaakt,” zei Jaap, toen hij den eersten pannekoek had opgegeten.

„Nou,” zeiden gul-weg de andere jongens.

„Het vet loopt langs je kin,” lachte de boer, op Nico wijzende.

„Goed voor zijn baard,” spotte Jaap.

De eene pannekoek na de andere verdween in de gretige monden, en met eenige bezorgdheid keek de boerin naar de steeds minderenden stapel, want zij vreesde, dat de voorraad niet toereikend

zou zijn. Maar haar angst bleek onnoodig, want de een na den ander legde zijn vork neer en toen Jaap ten laatste met een zucht eveneens ophield, waren nog twee echte pannekoeken overgebleven.

„Heb je genoeg, jongens?” lachte de boer.

„Ja, hoor,” zeiden de jongens, die hun buik voelden.

„En jij Jansje?” vroeg de boerin.

„Ik vrouw,” antwoordde de meid, „ik heb zat.”

Eensklaps klonk een woedend geblaf op het erf, en een oogenblik later vloog de groote wachthond, een stuk touw achter zich mee sleepend, de keuken in, in zijn vaart een stoel omvergooiende.

„O, o,” gilde Nico die bang voor honden was, en toen de groote hond op zijn stoel afkwam, sprong hij zonder zich te bedenken boven op de tafel.

„Koest, Karo, koest,” riep de boer, die vlug het touw had gegrepen en den hond naar zich toetrok.

Angstig keek Nico van de tafel neer op den hond, die er wel wreed en gevaarlijk uitzag met

zijn grooten bek, waaruit de lange tong neerhing.

„Pas op,” lachte de boerin, die het bord met de twee pannekoeken naar zich toetrok, „je zit er bijna bovenop.”

De hond bedaarde en onder onbedaarlijk lachen van de jongens en de meid, kroop Nico de tafel af.

„Ja, lach maar,” zei hij, „ik heb mijn beenen te lief.”

„Laat toch een hek om 't hondchok maken,” zei de boerin.

„Ik zal den timmerman er een bestellen,” beloofde de boer.

„De timmerman,” zei Jaap haastig; „waarom niet aan den smid. Een ijzeren hek is toch veel sterker.”

„Je bent een handige baas,” zei de boer lachend „en omdat jelui me zoo goed geholpen hebt, zal ik je vader een hek bestellen. Morgen kom ik bij hem.”

„Goed,” zei Jaap.

Het sloeg twee uur op de groote, Friesche klok in den hoek van 't vertrek.

„Al twee uur, jongens,” zei Frans. „We moeten vertrekken.”

De jongens sprongen op, bedankten de boerin voor de heerlijke spekpannekoeken, kregen nogmaals van den boer een bedankje, en vertrokken.

Vlug liepen ze de weiden door tot het bootje, dat daar rustig lag te wiegelen op het zacht rimpelende water.

De vischtuigen en de proviandzakken werden weer in de boot geladen, de jongens zetten zich neer op de banken, en daar ging het weer den kant van het dorp uit.

„Ik geloof, dat de slimme boer gelijk heeft,” zei Jaap na een oogenblik varens. Zie eens, hoe donker de lucht is. De zon is weg. De wind steekt op, en 't water ziet er zoo grauw uit. Daar zal wel onweer komen.”

„Nog niets,” meende Nico, „we zijn geen suikerboontjes en zullen dus niet smelten, al regent het.”

„Halt, stil,” riep Kees eensklaps en voor zich uit wijzende, vervolgde hij: „Komt daar niet Stoorvink aan, ik ken hem aan zijn loop.”

„Ja, hij is het,” antwoordde Jaap, „en we zullen een grap met hem hebben, die fijn is.”

„Weet je iets?” vroeg Frans.

„Ja, vlug naar den kant, jongens.”

De boot lag spoedig aan den oever. „Vooruit, een arm vol hooi van gindsche oppers gehaald,” zei Jaap, „ik zal onderwijl de vischstokken en de zakken tusschen het riet wegstoppen. Vlug, vooruit.”

De jongens, hoewel niet begrijpende, wat Jaap in zijn schild voerde, liepen heen en kwamen spoedig terug, ieder met een arm hooi.

„Ziezoo,” zei Jaap, „ik ga in de boot liggen, jelui bedekt mij met hooi, legt de roeispanten naast mij neer en dan laat je me maar drijven. Zorg, je goed te verstoppen.”

De jongens hadden geen nadere uitlegging noodig: ze dekten Jaap, toen hij languit lag in de boot, zorgvuldig met hooi toe, gaven de boot een duw, zoodat deze naar het midden der rivier schoot en kropen toen in het riet, met spanning afwach- tend, wat er gebeuren zou.

Stoorvink naderde, hij zag de boot, bleef staan, keek naar links, keek naar rechts, maar

niemand ziende, ging hij staan op den oever en trachtte met zijn lange stok de boot naar zich toe te halen.

Maar de stok was te kort. Vlug liep Stoorvink naar den wilg, een eindje van den oever staande, en met zijn mes sneed hij een langen stok.

Daar stond hij weer op den oever en hij sloeg den stok uit, en 't gelukte hem de boot naar zich toe te halen. Hij glimlachte, die gediens- tige veldwachter. Hij glimlachte van genoegen bij 't vooruitzicht een goede fooi en een compliment van den dominé te krijgen, als hij de boot terugbracht.

Nader kwam de boot bij den oever; nu kon de veldwachter wel instappen. Hij tilde zijn rechterbeen op, plaatste die in de boot, boog zijn lichaam voorover, trok ook 't andere been op, om dit in 't vaartuig te plaatsen, maar tui- melde op 't zelfde oogenblik onderst boven, want uit het rustige hooi sprong onverwacht onze schelm te voorschijn.

En met beide beenen lag de veldwachter in het water. En toen hij van den schrik bekomen, was opgesprongen, en weer op den oever stond, en zijn

dikken stok ophief tot den weergaschen schelm, had deze door een paar slagen de boot ver buiten 't bereik van den dreigenden stok gebracht.

En rustig stond hij daar, ten deele met hooi bedekt, dat in draden en vlokken afhing van zijn kleeren en zijn pet, en ondeugend lachend keek hij naar den woedenden veldwachter, die geen middel ziende, den schelm te pakken, onder verwenschingen en bereigingen verder ging.

„Hoera, hoera,” schreeuwden de jongens, die spoedig sprongen uit het riet, en de veldwachter keek om en zag de schavuiten en teekende hun namen op in zijn zakboekje.

Wat lachten de jongens om die vertooning.

Gezwind stapten ze in de boot en luid lachend om de onverbeterlijke poets, die Jaap den veldwachter had gebakken, voeren ze verder de rivier af naar het dorp.

Ze kwamen aan de kromming, ter plaatse, waar het groote bosch begint, dat het kasteel aan de achterzijde begrenst.

De wind, die zooeven was opgestoken en met vlagen de rivier met witte rimpels had geplooid,

en 't hooge riet had doen buigen tot de pluimen in 't water bogen, was gaan liggen, en nu stond het hooge riet daar bewegingloos langs de stille rivier, die daar lag tusschen het donkere bosch en de weiden.

„Wat stil!” riep Jaap uit; „je ziet geen mensch loopen op de straat of op de brug.”

De jongens keken in de richting, waarin de boot zich voortbewoog.

Zwaar en dreigend schenen de donkere wolken te hangen boven den omtrek, boven de huizen in de verte, boven de weiden en boven het bosch.

„Net of alles angstig is om ons,” zei Jaap.

Plotseling in de verte rommelde de donder.

„Daar heb je het,” zei Frans; „de boer had gelijk, laten we ons haasten.”

Met verdubbelde kracht en snelheid werden de riemen uitgeslagen; vlug schoot de boot over het donkere water.

Het weerlichtte, een donderslag volgde, die ratekend en rommelend wegklonk over de stille weilanden tot in de verre bosschen. Nog een oogeblik en — daar viel de regen neer. Bobberend en sprin-

gend en kletsend spatten de druppels op 't water.

„Roei vlugger,” riep Nico, „we worden doornat.”

Vlugger en vlugger sloegen de riemen, maar heviger viel de regen — en toen de jongens de boot vastlegden achter dominé's huis, waren ze allen druipnat.

„We zullen later den dominé wel bedanken,” zei Jaap; „laten we nu maar naar huis gaan.”

„We zijn nog natter dan Stoorvink zoeven,” zei Frans, die, ondanks de onaangename gewaardwording op rug en borst, toch lachen moest.

De jongens liepen dominé's tuin door. Op den weg namen ze afscheid.

Jaaps vader en moeder stonden aan de deur en waren blij, toen ze Jaap heelhuids zagen.

„Gelukkig,” zei moeder.

„Gelukkig,” zei vader, en Jaap zei ook gelukkig, toen hij, na gezwind droge kleeren te hebben aangehouden, bij vader en moeder in de huiskamer zat.

Jaap had veel te vertellen; het eerst moest vader van het hondenhok hooren.

„Schrijf dien boer een rijksdaalder meer op de rekening,” zei Jaap; „hij wist, dat er regen kwam, maar hij dacht aan zijn hooi en bekommerde zich weinig om ons.”

„Natte pakken kunnen gedroogd worden,” zei vader, „en jongens ook. We zullen dien rijksdaalder op jouw rekening zetten voor de moeite, die moeder heeft.”

Den ganschen avond regende het — en stil bleven de vier vrienden thuis.



ZESDE HOOFDSTUK.

Op den molen! Waarom Kees een pilo-broek aankrijgt en maar niet kan begrijpen, dat haarknippen niet ieders werk is. De veldwachter is in zijn schik.

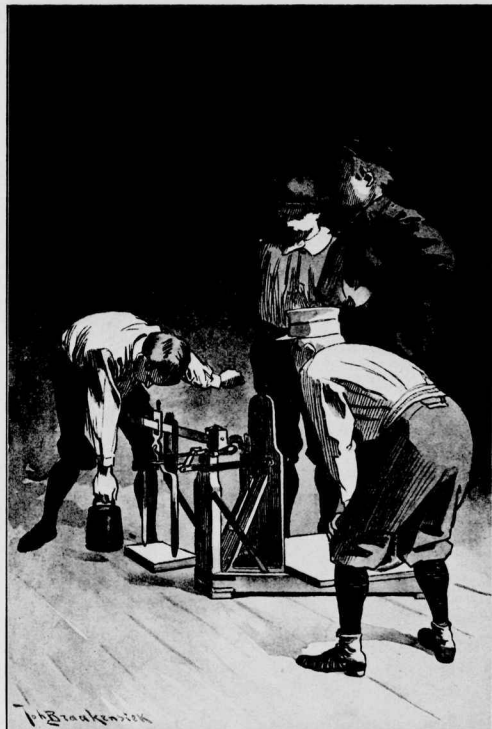
Een egaal grijze lucht hing boven het dorpje. Boven de weiden aan de overzijde van den Ouden IJsel kondigde reeds een fijne siepelregen den naderenden triesten dag aan.

„'t Ziet er slecht uit,” zei Jaaps vader tot de jongens, die geruimen tijd reeds met mistroostige gezichten voor het raam in de voorkamer hadden gestaan, turende over de sombere, grauwe weilanden.

„'t Klaart niet op,” bromde Frans.

„De lucht breekt niet,” mopperde Kees.

„En als ze breekt, rolt ze in stukken op onze hoofden,” lachte Jaap, die nu plotseling in een



„Wie 't zwaarst is, moet vandaag een grap uithalen!”

vroolijke stemming kwam door zijn eigen aardigheid.

„Allo, jongens, wat zal 't zijn vandaag,” vervolgde hij vroolijk. „Hollandsche jongens moeten zich nooit vervelen, al zitten ze opgesloten in een kippenren.”

Deze luchtige uitval monterde de jongens op.

„Je hebt gelijk,” zei Frans. „Maar met dat al zitten we nu toch maar te kijken tegen die akelige regenlucht!”

„Ik weet wat,” riep Nico, die eenige oogenblikken had nagedacht.

„We gaan naar den molen; we nemen onze vischtuigen mee. Als 't dan den geheelen dag regent, gaan we op zolder zitten, zetten het groote raam open en hengelen. Misschien bijt de visch na 't onweer van gisteren goed.”

„Goed, vooruit,” riep Jaap. Een nieuw punt op 't program. „Een dag op den molen.”

Een kwartier later stonden de vrienden, ieder met den hengel in de hand, op de hooge stoep voor den molen.

Het was inmiddels begonnen te regenen.

„Kom jelui mij een bezoek brengen?” vroeg Nico's vader.

„Het regent toch,” antwoordde Jaap openhartig. „We weten niet, waar we heen moeten.”

„En dan is de molenaar goed genoeg,” zei Nico's vader.

„Maar we vangen visch voor u,” verzekerde Kees.

„Dan is 't goed,” zei de molenaar, „naar boven dan maar.”

Door Nico voorafgegaan gingen de jongens den molen in.

„Halt,” riep Nico, toen zij bij de trap waren.

Hij zette het vischtuig tegen eenige zakken aan en met den vinger wijzende op de groote bascule voor hem, zeide hij. „Stap op en laat je wegen”

Onmiddellijk wierpen de vier vrienden hun hengel neer.

„Wie zou 't zwaarst zijn?” vroeg Nico.

„Wel, Jaap natuurlijk,” zei Frans.

„Of Kees,” meende Jaap. „Kees is langer.”

„Maar jij bent een binnenvetter,” lachte Kees, Jaap een klap voor de broek gevende.

„Dan maar wedden,” stelde Nico voor.

„Wie 't zwaarst is, geeft een — een —”

„Neen, geeft niets, maar doet iets,” viel Frans in. „Wie 't zwaarst is, moet vandaag een grap uithalen. Een grap, die leuk is.”

„Aangenomen,” riep Jaap en hij stond reeds op de bascule.

Nico plaatste de gewichten.

„Acht en negentig pond,” riep hij na een oogenblik, „een mooi gewicht.”

Na Jaap kreeg Frans een beurt.

„Vijf en zeventig — schrap,” riep Nico, die als een echte kenner de gewichten plaatste en de bascule monsterde.

Toen kreeg Kees een beurt.

Met spanning keken alle jongens naar de gewichten en naar de basculenaald.

„Dat is — dat is — vijf en zeventig,” riep Nico. „Je zit er in, Jaap. Verzin vast een grap.”

„Nog niet noodig,” antwoordde Jaap, „weeg je zelf eerst; misschien win jij 't van mij.”

De vrienden lachten. Nico was klein en mager, en stellig de minste in 't gewicht.

„Ga staan, dan zal ik je wegen,” zei Jaap en toen Nico op de bascule plaats had genomen, zette hij een gewicht van twintig pond op de schaal.

„Twintig pond,” lachte Nico, „dat wordt twee honderd in gewicht. Zooveel weegt een vet varken pas.”

„Dat is waar ook,” zei Jaap met een droog gezicht, „blijf daar dan staan, tot je een vet varken bent, dan gaat je schaal van zelf naar beneden.”

Zoo sprekende had Jaap reeds andere gewichten genomen en op de schaal gezet. Hij nam den twintig ponder weg en nu bleek spoedig, dat Nico acht en zestig pond woog.

Jaap had dus de verplichting op zich genomen een grap uit te halen, die leuk was.

En onze vroolijke Jaap vreesde geenszins, aan zijn verplichting niet te kunnen voldoen.

Nu klom ons viertal de trap op naar den zolder.

Gezwind werd het raam opengezet, de vischtuigen in gereedheid gebracht en een oogenblik later, toen Frans deeg uit de bakkerij had gehaald, nam 't visschen een aanvang.

De vier jongens hingen met 't hoofd en een deel van den romp uit 't raam en de armen wijd uitgestrekt vischten ze in de rivierkom, waarin 't water golfde en bruischte, in beweging gebracht door den stroom, die onder 't snel rondwentelende molrenrad uitkwam.

Voor hen lagen de weilanden, somber, triest en verlaten nu onder den grauwen, kleurloozen hemel, waaruit in centonige regelmaat de regen neerviel.

Koeien stonden dicht bijeen onder hooge boomen, die in groepen van twee of drie hier en daar stonden, of lagen dicht onder de hooge heggen, die de weilanden omgaven.

Daar kwam een man op het leege weiland in be daarden tred.

Jaap zag hem.

„Zie jongens, Hees,” riep hij met zijn vinger wijzende in de richting, waarin de schoenmaker wandelde.

De jongens keken op, maar op 't zelfde oogenblik kreeg Jaap beet, en hield dus zijn dobber goed in 't oog.

Nog een oogenblik vierde hij het touw, toen haalde hij op en een klein, nijdig baarsje spartelde aan den haak.

„Dat is de eerste voor de pan,” lachte Nico.

„Wat zal vader van avond smullen.”

„Geen spekje voor je vaders bekje,” lachte Jaap.

„Belofte maakt schuld,” zei Nico.

„Zeker,” antwoordde Jaap, „maar ik heb nog een andere belofte te vervullen. Weet je niet meer van de grap.”

„Jawel,” zei Nico, „maar wil je die met zoo'n nietig baarsje uithalen?”

Jaaps oogen tintelden van geheime vreugde.

„Als de grap niet goed is, die ik uithalen zal,” zei hij, „mag jelui mij een nieuwe opdragen.”

„Wat wil je dan doen?” vroegen de vrienden verlangend en nieuwsgierig.

„Den schoenmaker tracteeren,” antwoordde, ondeugend lachend, de grappige Jaap.

„Trakteeren, op dit vischje?” vroegen de vrienden ongeloovig.

„Precies,” antwoordde Jaap, „en 't zal hem wel

bekomen. Leg de vischtuigen nu maar neer, en ga mee.”

De vrienden deden, wat Jaap verlangde, en volgden hem naar beneden.

Jaap schepte achter den molen wat water in een kom, die hij van Nico's vader gekregen had, wierp het vischje erin en kwam terug bij de jongens, die reeds bij voorbaat lachten om de grap, die komen zou.

Even loerde Jaap om den molen.

„Daar komt hij,” riep hij zacht. „Ga naar binnen en zorg dat je niet gezien wordt.”

Gezwind sprongen de jongens in den molen en kropen ieder achter een grooten zak, waarlangs glurende ze door de openstaande deur op de straat konden kijken en 't geheele geval konden waarnemen, dat nu gebeuren ging.

De schoenmaker was de brug over. Reeds zette hij zijn ééne been op de dorpsstraat, toen Jaap op hem toeging.

„Dag Hees,” zei hij en keek voor zich.

Eerst zag de schoenmaker Jaap van terzijde achterdochtig aan, maar 't bloode gezicht van den

jongen was wel geschikt om den man de overtuiging te geven, dat Jaap niets in zijn schild voerde.

„Wat scheelt jou?” vroeg de schoenmaker op hoogen, norschen toon, zooals hij gewoon was de belhamels, zooals hij de jongens noemde, toe te spreken.

„Ik heb een vischje gevangen,” zei Jaap en hij trok een gezicht, alsof 't huilen hem nader stond dan het lachen, „een visch, een klein baarsje.” En met 't vlak van zijn hand veegde Jaap zich over de oogen, alsof deze nat waren van tranen.

„En wat zou dat?” vroeg de schoenmaker op denzelfden toon.

„'t Is maar een kleintje,” zei Jaap, de vraag van den man ontwijkend.

„En — ne — en — ne — —,” begon de schoenmaker, die noch van Jaaps bedrukt gezicht, noch van diens woorden iets begreep.

„En — ne,” herhaalde Jaap, en hij pakte 't vischje uit de kom. „En — ne, nu wou ik u een lekker maaltje bezorgen voor vanavond. Asjeblijft, voor u.”

Onwillekeurig had de schoenmaker zijn hand

uitgestoken naar het vischje, dat Jaap hem toereikte. Maar nu ging schielijk de hand terug.

„Weergasche schelm,” barstte hij toen uit, „durf jij me”

En zijn hand greep naar den stok, die echter Jaap niet bereikte, want in een wip was deze de stoep op — en den molen ingevlogen.

„Het was een vischje voor het arme knechtje, dat je zoo goed behandeld hebt,” riep hij nog.

De schoenmaker liep Jaap na. Maar deze had reeds den naderenden man gezien en de vrienden gewaarschuwd met de woorden: „Weg, daar heb je hem.”

Rrrrtt . . . vlogen de jongens over de meelzakken naar 't achterste deel van den molen en verborgen zich achter de groote meelkist.

De schoenmaker verscheen aan den ingang van den molen.

Nico's vader, die bezig was meel in een zak te scheppen, keerde zich op 's mans verschijnen om.

„Molenaar, hier zit Jaap van den smid. Ik moet hem hebben.”

„Wat heeft hij gedaan?” vroeg de molenaar, die

zich hield, als wist hij van 't geval niets af.

„'t Is een vlegel, een brutale vlegel, molenaar.”

„Maar, wat heeft hij gedaan?” vroeg wederom de molenaar.

„Gedaan, gedaan,” herhaalde de schoenmaker, die met zijn antwoord verlegen was.

„Ja, gedaan,” zei de molenaar.

„Hij is een schelm, een aartsschelm, molenaar.”

„Dat is hij,” zei de molenaar, „maar wat heeft hij gedaan?”

De schoenmaker snoot zijn neus.

„Je bent tegen mij, en voor dien schelm, molenaar,” zei hij. „Maar, ik zal hem wel krijgen.”

En de schoenmaker keerde zich om en liep den molen uit.

„Haal 't arme knechtje terug,” riep de molenaar hem na, „en behandel hem goed.”

Hees zei niets meer. Beschaamd liep hij de dorpsstraat in.

Toen hij ver genoeg weg was, sprongen de jongens te voorschijn.

„De grap is goed, lachten de vrienden. Jaap, Jaap, hoe kwam je er aan?”

„Wacht even,” zei Jaap, „ik ga eerst het baarsje naar zijn huis brengen.” En Jaap liep den molen uit en wierp het beestje weer in de rivierkom.

Toen hij terug kwam, lachte hij hartelijk met de kameraden en den molenaar om de grap.

„Hij is wat goed, hè,” zei Jaap. „Hij kon geen woord uit u krijgen.”

„Dat kwam, omdat ik op dat vischje vlaschte, Jaapje. Als ik geweten had, dat dit lekkere kluijfe mijn mond voorbij was gegaan, had ik den schoenmaker op je afgestuurd.

„U zult uw kluijfe hebben,” zei Jaap. „Kom jongens, opnieuw naar den zolder en er niet af, voor we een flinken visch gevangen hebben.”

„Goed,” riepen de jongens en daar ging het weer de trap op naar boven.

Een oogenblik later hingen de vier lichamen weer uit het raam en werd er vol aandacht gevischt.

Het regende steeds gestadig door, het water was vol bobbels. Maar — het ging goed met de vangst. Binnen een uur hadden de jongens een veertiental vischjes.

„Veertien kleintjes maken een groote,” zei Jaap, die pret in de vangst had.

„Je vader heeft niet te klagen, Nico.”

„Toch moeten we een groote hebben,” zei Frans.

„Weet je, wat ik doe? Ik zoek een paar wormen en ga dan onder gindschen neerhangenden boom visschen. Misschien, dat ik een flinken baars of paling snap.”

En Frans, de daad bij het woord voegende, stapte heen.

Ruim een half uur later hoorden de drie vrienden op den zolder een geweldig geschreeuw en opeens zagen ze Frans, die de armen ver uitgestrekt over het water, blijkbaar met het doel zijn snoer schoot te geven.

„Hei, hei, kom,” schreeuwde Frans; 'k heb beet, een groote, help, help.”

„Hij roept ons,” zei Jaap, „kom, er heen; hij heeft zeker beet van een geweldig grooten paling.”

En de jongens wierpen hun hengels op den zolder en holden de trap af.

„Waar moet dat heen?” riep de molenaar.

„Een groote visch voor u op komst,” antwoordde Jaap haastig. „Wacht maar even.”

„Zoo, zoo,” zei de molenaar.

Weg waren de jongens.

Toen ze bij Frans aankwamen en naar den staak vroegen, antwoordde Frans haastig: „De visch is te groot; ik durfde niet ophalen, de lijn was zeker gebroken. En nu heb ik den stok weggegooid. „Zie, daar drijft ie.”

En Frans wees met zijn vinger naar de plaats, waar de stok dreef.

„Zie, hoe hij trekt,” riep hij nog. „De stok is voor de helft onder. De voorkant is geheel onder water.”

„Hoe krijgen we hem terug,” zei Jaap.

„Had hem maar vast gehouden,” meende Kees.

„Kon niet,” antwoordde Frans kortaf. „Ik wilde ophalen, maar voelde, dat de visch te zwaar was.”

„Gauw onze stokken halen,” stelde Jaap voor, „misschien kunnen we daarmee den stok van Frans naar den kant halen.”

En terwijl de drie andere jongens aan den

waterkant bleven, snelde Jaap heen om de hengels te halen van den zolder. Toen hij teruggekomen was, ving 't groote werk aan.

„Houd mij vast,” zei Jaap, „dan zal ik mij zoover mogelijk over 't water buigen en probeeren den angel met een eind toud om den stok te slaan.”

En terwijl Nico stevig zijn armen om Jaaps middel sloeg en Kees weer Nico vasthield, en Jaap zich boog over 't water, ijverig trachtend den stok vast te klampen, stond Frans, die Kees bij den kraag hield, van stille blijdschap in zich zelf te lachen.

„Waarom?

Toen de jongens wel een half uur vergeefs hadden getracht, den in een kring ronddrijvenden hengel te bemachtigen, kwam Albert Wensink toevallig voorbij.

Hij stond bekend als de beste zwemmer van het dorp.

„Albert,” zei Jaap, „aan dien hengel daar zit een groote paling. Frans dorst hem niet op te halen, want hij was bang, dat de lijn brak. Daarom

heeft hij alles in 't water gegoooid. Durf jij er heen te zwemmen en hem op te halen.”

„Jawel,” antwoordde Albert en hij had de jas al uit.

Maar, toen Jaap en Nico en Kees nog voortgingen met te beproeven den stok vast te klampen, ging Frans naar Albert toe en fluisterde hem haastig in 't oor: „Er zit geen visch aan; maar een groote steen.”

Albert lachte even.

„Ssst . . .” zei hij; „dat is niets. Ik zwem graag; ik zal hem halen.”

Albert was ontkleed en wip, sprong hij 't water in.

Met enkele krachtige slagen was hij bij den staak gekomen. Hij dook.

Met wijd open oogen, en kloppend hart stonden drie der jongens op den oever, maar de vierde beet zich op de lippen, om niet in lachen uit te barsten.

Albert kwam boven, proestend en blazend.

„Heb je hem?” vroegen de drie jongens tegelijk.

„Pu — pu . . . ja,” riep Albert, wiens eene arm

onder water den last mee trok, terwijl de andere arm het lichaam voortroede.

Hij was dicht bij den oever.

„Pak den staak,” riep hij den jongens toe, die alle drie toeschoten en den staak omklemden.

„Nu achteruit, langzaam,” beval Albert.

Voetje voor voetje weken de jongens achteruit.

„’t Is een zware,” riepen ze, de kracht voelende, waarmee aan den staak getrokken werd.

Albert naderde den oever.

„Trek,” riep hij, „hij is er bijna.”

De jongens trokken aan den staak, maar Albert en de steen aan het touw.

„Wat een onmenselijke visch moet dat zijn,” riep Jaap, die evenals de vrienden, hijgde van inspanning.

De jongens trokken en trokken. Ze waren reeds over ’t voetpad, dat langs het water liep, en stonden op de weide.

„Trek,” riep Albert.

Opnieuw spanden de jongens hun krachten in, maar eensklaps rolden ze over elkaar op ’t grasveld. Albert had het touw losgelaten en nu schoten

de staak en het touw en de steen vooruit.

„Sta op, hij is er,” riep Frans de over elkaar buitelende jongens toe. „Daar ligt hij op het pad.”

De jongens sprongen toe.

„Waar, waar?” riepen ze.

En terwijl Frans van ’t lachen bijkans omver rolde, wees Albert den jongens den steen aan.

„Daar ligt-ie — dood,” zei Albert droogweg.

„Dus geen visch?” vroeg Jaap.

„Geen visch?” herhaalde Kees.

En Nico stond er bij te kijken met half open mond.

Toen keken de drie gefopte vrienden eerst elkaar en toen Frans aan, die van pret zich krom lachte.

Nu eerst begrepen ze, dat ze gefopt waren; nu eerst kwamen ze tot ’t besef, dat Frans een steen had vastgemaakt aan het touw.

„Dat zullen we hem betaald zetten,” riep Jaap en toen hij op Frans toesprong, had hij dadelijk bijstand van Kees en Nico.

Maar Frans sprong weg en rende de wei over.

De vrienden hem na. Spoedig hadden ze Frans gevat.

„Wat zullen we met hem doen?” vroeg Jaap, die zijn knie op Frans' rug zette.

„In handen van de politie,” zei Kees.

„Vooruit dan met hem naar Stoorvink,” beval Nico.

De jongens tilden den booswicht op.

Daar hing hij. Zijn beenen lagen over de schouders van Jaap, terwijl Nico en Kees zijn buik met hun handen ondersteunden.

En zoo, hangende met het hoofd naar beneden, werd de schelm den molen ingedragen.

Hij schreeuwde zoo hard, dat zijn hoofd, dat al rood was van de averechtsche houding, paars werd.

Maar de vrienden stoorden zich daar niet aan.

Ze wierpen hem op een meelzak en hielden hem stevig vast.

„Wat moeten we met hem doen, molenaar?” vroeg Jaap en hij vertelde het gebeurde.

„Geef hem genade,” zei de molenaar, „hij is nog zoo jong.”

„Wat denken de heeren rechters?” vroeg Jaap.

„Genade voor hem,” zei Kees ernstig.

„Ja, genade,” zei Nico.

Toen sprong Jaap boven op de haverkist en met zijn armen genadiglijk naar boven, riep hij op plechtig langzamen toon:

Vriend Frans.
Voor dezen keer
Genade!

Toen lieten Kees en Nico hun slachtoffer los, dat, zich buigende naar Jaap op de haverkist, zeide:

Rechter Haverkistman,
Rechter Haverkistman,
Neem den dank van je arme Fransje an.

Toen was de plechtigheid afgelopen, die de vrienden en ook den molenaar deed schudden van 't lachen.

De torenklok van 't kasteel had inmiddels zijn twaalf slagen doen hooren, de huttebel had geluid en het werd dus tijd voor de vrienden naar huis te keeren, waar het eten hen wachtte.

Ze scheidden met de belofte om half twee voor de dorpsherberg present te zijn.

Op 't afgesproken uur waren de vrienden, behalve Kees, op de aangewezen plaats. En toen hij om twee uur nog niet te zien was, gingen de jongens naar zijn huis en vernamen van zijn vader, dat Kees niet voor half vier thuis kon zijn, daar hij een boodschap deed naar Doetinchem, waarheen hij met de tram van een uur vertrokken was.

Het speet den vrienden, die reeds een tocht naar Doesburg hadden vastgesteld, geducht, maar daar ze niet zonder Kees gaan wilden, spraken ze met diens vader af, dat hij van de stad teruggekomen, de vrienden in de bakkerij van Frans' vader vinden kon.

Hijgend en blazend kwam Kees tegen half vier de bakkerij ingelooopen, waar de vrienden met Hendrik, den knecht, languit lagen op de groote baktrog.

„Je bent een mooie,” zeiden de jongens, half schertsend, half verwijtend, „ons zóó te laten wachten.”

„Kon ik 't helpen,” hijgde Kees; „ik moest om één uur weg met de tram naar Doetinchem en kon jelui dus niet waarschuwen. „Ik moest gereedschappen voor vader halen! Er was haast bij.”

„Nou, huil er maar niet om,” zei Frans lachend, „we hebben het hier goed gehad. Hendrik heeft van 't soldatenleven verteld . . .”

„En ons op stukken koek getrakteerd,” viel Jaap in.

„Lekker, jò,” plaagde Nico.

„En alles is op,” zei Hendrik, ziende, dat Kees begeerig rondkeek.

„Nu de bosschen in, jongens,” stelde Nico voor. „Het is te laat een verren tocht te doen. 't Is wel jammer. Het weer heeft zich den ganschen middag goed gehouden.”

De jongens gingen heen. Gaande langs het huis van Stoorvink gluurden ze terzijde naar binnen, maar zagen den veldwachter niet.

Na over en weer spreken, werd besloten naar 't Venneken te gaan. Het „Venneken” was een laag gelegen stuk land, bestaande uit een grondsoort, die overeenkomt met veen. Vandaar de naam.

Achter het Venneken lag een dennenbosch waardoor enkele vrij breede slooten liepen, die, als 't geregend had, steeds van water voorzien waren.

Die sloten, in 't Geldersch „graven” genoemd, waren het doel van den tocht. „Graefkenspringen” was voor de vrienden een aangenaam spel.

In 't bosch aangekomen, gingen de jassen uit en daar begon het spel.

Jaap was de eerste, die vangen zou.

De eene sloot na de andere wipten de jongens over, en het duurde een geruimen tijd, voor Jaap een der jongens gevangen had.

Graefkenspringen is een vermoeiend spel en toen na een uur van rustloos springen en loopen Kees vangen moest, nam hij, Jaap naspringende over de breedste der slooten, een te kleinen aanloop, met het ongelukkige gevolg, dat hij niet over, maar in de sloot terecht kwam.

Tot aan zijn middel zat hij er in.

„Help,” schreeuwde hij in zijn plotselingen angst. De jongens schoten toe en gierend van pret trokken ze Kees op het droge.

Daar stond hij aan den oever.

Het water droop uit zijn broekspijpen en siepelde bij elke beweging, die hij maakte, uit zijn schoenen.

Jantje van Wageningen
Wou over een slootje springen
En sprong er midden in, —

zongen de jongens, zich het versje herinnerend, dat Hendrik, de bakkersknecht, zooeven gezongen had.

„Wat moeten we met dien drenkeling doen?” vroeg Nico.

„Hij moet gedroogd worden,” antwoordde Jaap, „we zullen hem naar Postman brengen. De boerin zal wel vuur aan hebben.”

„Mij goed,” zei Kees en reeds stapte hij vooruit.

„Neen, zoo niet,” zei Frans. „Allo, jongens, pak aan.”

Onmiddellijk schoten de vrienden toe en plechtig werd Kees de boerderij van Postman ingedragen.

„Een drenkeling, vrouw Postman,” zei Nico.

„Draag hem maar naar binnen, jongens; het vuur is aan. Hij kan wel zoolang een broek van mijn man aantrekken.”

De boerin ging heen en kwam spoedig met een groote pilo-broek van haar man terug.

Onder uitbundig gelach van de jongens, trok Kees de groote pilo-broek aan, nadat hij de zijne had uitgetrokken — en daar stond hij in zijn te wijde en te lange broek.

„Net een „klaus,” zei de boerin, een clown bedoelende.

De natte broek en de natte kousen werden over den stoel gehangen, de schoenen bij het vuur gezet, en toen Kees nog een paar klompen met riemen van de boer aanhad, was hij grappig uitgemonsterd.

Hij had er zelf schik in, want wijd de zakken uitdrukkende, stapte hij door de keuken.

„Net een beer op sokken,” lachte Jaap.

De vrienden zetten zich nu op een stoel om 't vuur, en vermaakten zich een tijdlang met den grappig uitgedosten Kees. Maar toen de aardig-

heid van de lange en wijde broek en de groote neusklompen was afgekeken, zei Kees: „Jongens, wat moeten we doen, zoolang we hier zijn?”

„Slapen,” zei Jaap en hij wierp zijn pet naast zich op den grond en legde zijn hoofd tegen de stoelleuning.

„Wat heb je lange haren, Jaap,” zei Nico. „Die moeten geknipt worden.”

„En dat zullen wij doen,” riep Kees opspringende. „Ik in de lange broek ben een kapper. Wil je Jaap?”

Jaap streek zich eens over de haren en zei:

„Lang zijn ze wel, maar dat hindert niet. Laat ze dus maar zitten.”

„Waarom? Kom,” vuurde Kees aan, „'t is nog al niet leuk, als je zoo straks thuis komt, zonder die lange haren. Ik wed, dat je vader en moeder lachen om de grap.”

„En je houdt een dubbeltje in je zak,” zei Frans.

„Allo, ik doe het,” riep Jaap, die het wel grappig vond. „Vraag maar een schaar aan de boerin.”

Vrouw Postman kwam juist in de keuken.

„Mogen we een schaar?” vroeg Kees, „met een kam. We zullen Jaap knippen.”

„Mij goed,” zei de boerin, „als je maar achter 't huis gaat. 'k Ben op haren niet gesteld.”

„Best,” zei Kees, die verlangend was naar het barbierswerk.

De boerin haalde een kam en een schaar, die Kees gretig aanpakte en daar ging het de deel over naar buiten.

„Ga hier maar op dien ploeg zitten,” zei Kees. „Frans en Nico, houdt hem vast. Ik ga beginnen.”

Jaap zette zich op den staart van den ploeg neer. Nico en Frans hielden hem vast. Kees begon zijn werk.

„Egaal knippen,” zei Jaap, „niet met happen.”

„Ik zal 't netjes doen,” verzekerde Kees, die de kam reeds in den haardos zette. „Zit stil, daar begint het.”

De goeie Kees was werkelijk overtuigd, dat hij dat werk wel perfect kon verrichten. Waarom ook niet? Je zag immers, waar de haren nog te lang waren! En je knipte maar net zoo lang tot geen enkel haartje meer boven de andere uitstak. Maar

— 't viel Kees niet mee. Wel een half uur had hij geknipt en gekampt, en nog altijd wilden de happen niet weg. Als hij er links een weg maakte, kwam er op 't midden een bij. 't Was wanhopig.

„'t Duurt lang,” zei Jaap, die een weinig ongeduldig werd.

„'t Valt ook niet mee,” verzekerde Kees.

„Je doet het toch goed?” vroeg Jaap half angstig, half waarschuwend.

Kees antwoordde niet. Hij knipoogde tegen de jongens.

„Doet hij 't goed, Nico en Frans?”

„Perfect,” antwoordde de laatste. „Er zit geen hapje in.”

„Maar het duurt zoo lang,” zei Jaap.

Daar kwam de boer aan van 't veld.

Hij zag van verre al, wat er gebeurde en naderbij gekomen, proestte hij 't uit van lachen.

De barbier in de wijde pilo-broek en de groote neusklompen, bedrijvig aan 't werk op dat hoofd van Jaap, dat inderdaad evenveel happen als haren telde, was wel geschikt, op de lachspieren van den vroolijken Postman te werken.

„Vrouw,” riep hij door de geopende deeldeur, „vrouw, kom eens hier.”

De vrouw kwam. Maar pas zag ze het hoofd van Jaap, of zij barstte in lachen uit.

„Wat een hoofd, wat een hoofd,” riep ze.

Jaap sprong op en toen hij zich tot den boer en diens vrouw keerde, viel de eerste van 't lachen tegen de deeldeur aan.

Kees sprong naar Jaap, om zijn werk eens goed aan te zien. Maar hij schrok nu zoo waar van zijn arbeid. Niets dan happen en voren op dat hoofd.

Nico en Frans waren bij de boerin gaan staan en lachten ook, dat ze schudden.

„Is 't dan zoo raar!” vroeg Jaap eindelijk.

„Raar,” zei de boer, „raar! 't Lijkt nergens op. Ga naar de keuken en bekijk je eens voor den spiegel.”

Jaap stapte de deel over naar de keuken. In een oogwenk was hij terug, en onder uitbundig gelach van de jongens, den boer en de boerin, zei hij:

„Ik zie er mooi uit, geef me de schaar, dan zal ik 't zelf beter doen.”

„Hoor eens,” zei de boer, „laat ik je maar hel-

pen, anders komt er niets van terecht. Toen mijn jongens klein waren, heb ik ze altijd geknipt. Ik ben 't nog niet verleerd.”

Jaap keek schuin de boerin aan.

„Kan hij het?” vroeg hij.

„Ja,” zei de boerin, „beter dan die daar.”

Jaap ging nu zitten op den stoel, dien de boerin haalde en werkelijk zag hij er na een half uur toonbaar uit.

„'t Is wel niet mooi,” zei de boer, „maar 't gaat toch.”

Dadelijk liep Jaap naar den spiegel en zag tot zijn groote vreugde, dat 't zoo goed was.

Buiten gekomen, zei hij tot Kees: „Als je kapper wilt worden, begin dan je werk op een bezem of een raagbol, langbroek. Mij krijg je niet meer onder de schaar.”

De broek, de schoenen en de kousen van Kees waren onderwijl droog geworden, en toen deze zich weer in zijn eigen goed had gestoken, verlieten de vrienden de boerderij met een bedankje aan de boerin voor haar bereidwilligheid.

„En ik dank u,” zei Jaap tot den boer, en lachend

voegde hij er bij: „Als uw haren te lang zijn, wil ik ze wel voor u knippen.”

„Dat is wel aardig van je,” zei de boer, „maar dan ga ik liever naar je vriend daar. Die verstaat de kunst. Goeien dag.”

„Goeiendag,” zeiden de jongens, en liepen heen. Wat lachten ze onderweg nog om de knipgeschiedenis.

„Je zou zoo zeggen, dat haarknippen een gemakkelijk werk is,” zei Kees droog weg.

„Gemakkelijk is 't wel,” merkte Jaap op, „om de haren er af te krijgen, maar de huppen en voren er uit is minder eenvoudig.”

„Jouw hoofd leek tenminste wel een geploegd stuk land,” zei Nico.

„Maar nu heeft boer Postman 't weer gelijk geëgd,” vulde Frans aan.

Zoo pratende waren ze bij den tuin gekomen, die achter het heerenhuis lag, bewoond door den heer Niermijer.

Het heerenhuis stond bij den straatweg. Er voor waren perken met bloemen op een grasveld, omringd door kleine rozeboompjes en potten met

aloë's en geraniums. Achter het huis was de groote moestuin, die zich uitstreckte tot bij den landweg, waarachter de bosschen waren, en die omringd was door een hooge omheining van gaas.

De heer Niermijer was bij een groot deel der dorpelingen niet bemind. Hij had een trotsch en hooghartig karakter en verbeeldde zich, dat hij met den baron het dorp bestierde en deelde. Hij raasde en tierde veel op de meiden en de knechts, die in zijn dienst stonden en betaalde ze een karig loon.

Met Jaaps vader had hij eenmaal hooglopende ruzie gehad. Aan de overzijde van den steenweg had Polder een stuk land van den baron gepacht en daarop snijboonen gepoot. En toen hij op een morgen met zijn knecht Dries de „staken” zette, kwam de heer Niermijer op hem toelopen met de woorden, „Wat doe jij daar?”

„Dat zie je,” antwoordde Polder, „ik zet de staken.”

„Maar die belemmeren mijn uitzicht,” zei de groote heer.

„Dan zult u moeten verhuizen,” antwoordde

Jaaps vader kalm en hij ging voort de staken in den grond te zetten.

Woedend liep de trotsche heer weg, uitroepende: „Ik zal je wel leeren, hoor.”

Maar hij kon Jaaps vader natuurlijk in dit geval niets leeren. Deze had immers den grond gepacht?

Wie anders dan de baron kon hem beletten daar snijboonen te verbouwen? Maar de groote heer ging naar den baron, aan wien hij zijn nood klaagde.

Maar deze was verstandig genoeg, Jaaps vader in de uitfening van zijn tuinbouw niet te storen. Alleen vroeg de baron, of 't niet mogelijk was, dat die boonen elders werden gepoot.

„Als ik u er een genoeg mee doe,” zei Polder, „zal ik ze achter in mijn tuin zetten.”

„Dat is beter,” zei de baron, die niet van on-eenigheid hield.

Maar de groote heer was sedert op den smid heel verbolgen en het weinige werk liet hij bij den Dremptschen smid verrichten.

Juist toen Jaap in geuren en kleuren de al-oude geschiedenis, die de jongens al lang kenden,



„Wat een hoofd, wat een hoofd,” riep ze.

weer ophaalde, kwam Jansje, de vroolijke keukenmeid van den grooten heer, den landweg af op den tuin aan.

„Dag jongens,” zei ze, „waar heb jelui het zoo druk over? Vertel 't mij eens.”

„Over jouw heer,” antwoordde Jaap.

„Zoo,” lachte de meid.

„Is hij thuis?” vroeg Nico.

„Waarom vraag je dat?” zei Jans.

„Als hij niet thuis is, gaan we met je mee,” antwoordde Nico.

„Goed, kom maar,” zei Jansje, het hek openende. „Mijnheer is naar Doesburg.”

De jongens stapten met Jansje, die 't hek achter zich sloot, den tuin in.

„Waarom ga je eigenlijk hier in, Nico?” vroeg Jaap.

„Wel,” was Nico's antwoord. „Het is laat. Als we den kortsten weg nemen, kunnen we nog even achter de hut in den IJsel een bad nemen.”

„Dat is goed bedacht,” zei Frans, die naar een bad verlangde.

De jongens liepen met Jansje door tot dicht bij het huis. Daar kwam onverwachts de groote heer, die terug was van de stad, om den hoek. Nauw zag hij de jongens, onder wie hij dadelijk den smidsjongen herkende, of hij kwam op hen af.

„Wat moet dat,” brulde hij, veel te hard voor een grooten heer, die een baron wil schijnen.

De jongens schrokken en vlogen rrrt — het huis langs in de richting van den steenweg.

Het hek was gesloten. Hun bleef dus niets anders over dan er over te klimmen. En dat moest haastig gebeuren. Achter hen dreigde en bromde nog de naderende groote heer. Frans, Nico en Kees waren reeds aan den anderen kant. Daar deed Jaap den sprong — maar — een uitstekende spitse punt van het hek haakte in zijn jas, de jas bood weerstand, en — daar hing Jaap als een kikker over een lolieblad. Zijn beenen achteruit, het hoofd tusschen de armen omlaag.

Hij schreeuwde van belang. De groote heer achter hem lachte.

De jongens, die al een eind weg gestoven waren,

zagen hun vriend hangen. Dadelijk keerden zij terug.

„Kom, helpen,” riep Kees.

Nu, dat wilden natuurlijk Nico en Frans ook. Ze klommen naast Jaap op het hek en bevrijdden hem uit zijn gevangenschap.

Spoedig stond Jaap op den beganen grond en geen der jongens had de man opgemerkt, die getuige was geweest van 't gansche geval. Nu eerst zagen ze hem staan aan de overzijde van den weg, schuddend van den lach.

Die man was Stoorvink, de veldwachter.

„Hij is goed, mijnheer,” grinnikte hij tegen den halven baron, die toch blij was, dat de jongen geen ongeluk had gekregen.

De jongens deden, alsof ze den veldwachter niet zagen en sloegen den weg in naar de ijzergieterij.

Maar Jaap hinderde het geducht, dat hij zoo te pas was gekomen, in 't gezicht van den veldwachter.

Maar deze achtte zich gewroken, want hij dacht aan de historie met en in de boot.

Nu ging het langs de hut naar den Ouden IJssel

en onder de drie hooge boomen kleedden de vrienden zich uit en weldra plasten zij in het heldere, stroomende water.

Jaap liet zich weer drijven op den rug en weer keek hij als den eersten vacantiedag naar de zachtens drijvende wolken, en een gevoel van groote, dankbare blijheid was in hem over de heerlijke, jolige week, die hij met zijn vrienden had doorgebracht.

Toen de jongens na een half uur gekleed op den kant stonden, zei Nico eensklaps: „Jammer, hè, 't is gedaan.”

„Ja,” zuchtte Frans.

„Een heerlijke week samen gehad, hè,” liet Kees volgen.

Jaap werd eensklaps heel bedroefd, hij had wel kunnen huilen nu.

Maar hij liet niets merken.

„Ja,” riep hij na Kees' woorden uit, „een heerlijke week is het geweest. En, die moet heerlijk eindigen ook. Jongens, moeder heeft wafels gebakken. En nu bij ons thuis zullen we de pret besluiten. Goed?”

„Hoera, hoera,” riepen de vrienden en daar ging het weer de hut langs naar Jaaps huis.

Dien avond bleven de vrienden in de woning van den smid en aten wafels en dronken limonade en haalden de avonturen der laatste week in geuren en kleuren op.

„Als ik er ooit een boek over schrijf,” zei Jaap, „zal ik 't noemen: „Het boek van de pret en de jool.”

„Of: „De avonturen van vier Pretmakers,” zei Jaaps vader en zijn oogen gingen bewonderend en tevreden langs de blozende gezichten van de vier jongens.

„'t Is eigenlijk jammer, dat we niet de heele vakantie samen op het dorp blijven,” meende Nico. „We zouden nog een leuke week kunnen hebben.”

„Geduld maar weer tot het volgende jaar,” zei moeder. „Jelui hebt nog heel wat op je program dat af moet.”

„Dat is zoo,” riep Jaap. „De volgende groote vakantie nemen we weer een week. Dan gaan we naar het Montferland en naar oom Hendrik

in Dinxperlo. Jongens, dat zal weer een goeie week worden."

„Ja, hoera," riepen de vrienden. „Hoera, hoera, Leve de vacantie, leve de pret en de jool."

„En lang leve: „De avonturen van de vier Pretmakers," lachte vader.

EINDE.

INHOUD.

Hoofdst	Bladz.
1. Waarin we kennis maken met de vier jongens. Waarom Jaap naar den Hemel keek en een klap voor zijn broek opliep	3
2. Boeren en Engelschen! Een dikke Heereboer. Een redevoering en een wapenbroeder	23
3. Waarom Jaap een touw aan zijn grooten teen kreeg en Nico pijn in zijn buik had. Levison en een vrouw	71
4. Een grappige knecht en een zeere voet	111
5. Jaap eet een lekker achterboutje en de veldwachter rolt in 't water	134
6. Op den molen! Waarom Kees een pilo-broek aankrijgt en maar niet kan begrijpen, dat haarknippen niet ieders werk is. De veldwachter is in zijn schik	161

„IN DE VACANTIE.”

Bibliotheek voor Jongens en Meisjes.

Serie A. Jongensboeken:

1. **JAEPIE-JAEPIE**, Vijfde druk,
door C. Joh. Kieviet. — Geïllustreerd door A. Rinckel.
2. **KAREL VERMEER**, Derde druk,
door Ch. Krienen. — Geïllustreerd door W. K. de Bruin.
3. **FRANS VAN DORENTIL**, Vierde druk,
door C. Joh. Kieviet. — Geïllustreerd door A. Rinckel.
4. **TOCH NAAR ZEE**, Tweede druk,
door N. W. C. Kuyk. — Geïll. door Frans van Noorden.
5. **DE AVONTUREN VAN VIER PRETMAKERS**,
4e druk, door Ch. Krienen. — Geïll. door Joh. Braakensiek.
6. **TWEE ECHE JONGENS**, Vierde druk,
door Ch. Krienen. — Geïllustreerd door C. van der Sluis.
7. **JONGENSLEVEN**, Tweede druk,
door Mevr. van Woerden-Pop. — Geïll. door J. H. Isings Jr.
8. **HET JONGENSKAMP**, Derde druk,
door Chr. van Abkoude. — Met 6 fraaie platen.
9. **DE CLUB DER JONGE KANINEFATEN**, Tweede druk,
door N. W. C. Kuyk. — Geïllustreerd door W. K. de Bruin.
10. **OP DE VLOOT VAN ADMIRAAL VERHUELL**,
2e druk, door J. G. Kramer. — Geïll. door J. H. Isings Jr.
11. **OM EN OP DEN UILENBERG**,
door W. P. de Vries. — Geïllustreerd door Annie Homan.
12. **MIJN JONGENSJAREN**, Derde druk,
door Koen van Dam. — Geïll. door Joh. Braakensiek.
13. **INSTITUUT SPARRENHEIDE**, Tweede druk,
door Chr. van Abkoude. — Geïllustreerd door Jan Rinke.
14. **UIT DE VLEGELJAREN VAN HENKIE SNIP**,
3e druk, door N. W. C. Kuyk. — Geïll. door O. Geerling.
15. **JAN BLOEMER**, Tweede druk,
door A. M. v. d. Linden-v. Eden. — Geïll. door O. Geerling.
16. **MET DE FRIESCHE BENDE OP REIS**, Tweede druk,
door R. E. J. Zieck. — Geïllustreerd door Arjen Galema.
17. **LANGS DEN WATERKANT**,
door Cor Bruyn. — Geïllustreerd door Frans van Noorden.
18. **DE KAPTEIN VAN MURAT**, Vierde druk,
door W. P. de Vries. — Geïllustreerd door Jan Rinke.

„ONS GENOEGEN.”

Bibliotheek voor Jongens en Meisjes.

Serie A. Jongensboeken:

1. **WILLEM VAN DEN MOLENAAR, Vijfde druk,**
door P. Elzer. — Geïllustreerd door A. Rünckel.
2. **MARC EN ZIJN OOM, Vierde druk,**
door L. van der Meer. — Geïllustreerd.
3. **DE TWEE BROEDERS, Vierde druk,**
door C. Joh. Kieviet. — Geïllustreerd door A. Rünckel.
4. **BERT EN BRAM, Vierde druk,**
door Chr. van Abkoude. — Geïllustreerd door A. Rünckel.
5. **VRIENDSCHAP, Derde druk,**
door W. Brouwer. — Geïllustreerd door A. Rünckel.
6. **WILLEM'S VERJAARSGESCHENK, Derde druk,**
door Chr. van Abkoude. — Geïllustreerd.
7. **OP DEN GOEDEN WEG,**
door J. Schutter. — Geïllustreerd door W. Hardenberg.
8. **BOB-ZONDER-ZORG, Vierde druk,**
door Chr. van Abkoude. — Geïllustreerd door W. K. Prins.
9. **DE TIEN JAAR KRIJGSGEVANGEN, Tweede druk,**
door J. G. Kramer. — Geïllustreerd door J. H. Isings Jr.
10. **EEN ONGELUKSVOGEL, Vierde druk,**
door Chr. van Abkoude. — Geïll. door W. K. de Bruin.
11. **BRAM TERVOORT,**
door R. L. Lubberts. — Geïllustreerd door W. Hardenberg.
12. **PETER DE VERSPIEDER, Tweede druk,**
door J. Gunst. — Geïllustreerd.
13. **EEN AMSTERDAMSCHER JONGEN, Derde druk,**
door H. W. Sonnega. — Geïllustreerd door C. Jetses.
14. **DE VOETBALCLUB, Derde druk,**
door Chr. van Abkoude. — Geïllustreerd door O. Geerling.
15. **VOLHARDING BEKROOND, Derde druk,**
door W. Brouwer. — Geïllustreerd door Frans Lazarom.
16. **VAN TWEE VRIENDEN,**
door B. Knoop. — Geïllustreerd door Frans van Noorden.
17. **DE NIEUWE JONGEN,**
door W. Wijker. — Geïllustreerd door W. Hardenberg.
18. **OP „DE HEEZE”,**
door R. L. Lubberts. — Geïllustreerd door W. Hardenberg.

Een betrouwbare gids voor Kinderboeken is:
GEBR. KLUITMAN'S GEILLUSTREERDE CATALOGUS.
Toezending op aanvraag gratis en franco.

Geïllustreerde Bibliotheek
„In de Vacantie.”

Prijs in prachtband f 1.75.

Serie A. Jongensboeken.

(Leeftijd 8—12 jaar.)

**MET DE FRIESCHE BENDE
OP REIS**, 2e dr. door R. E. J.
ZIECK.

LOE, door G. TEN NAPEL.
DE ZWERVER, door G. TEN
NAPEL.

HOLLANDSCHE JAAP, door
G. TEN NAPEL.

MARTIJN BRUSOE, door T.
C. BRIDGES.

**EEN WANDELTOCHT MET
AVONTUREN**, 2e dr., door
N. W. C. KUYK.

**DE AVONTUREN VAN JAN
KODDE**, door D. A. POL-
DERMANS.

**HET BELEG VAN ALK-
MAAR**, 4e dr. d. P. VISSER.

**HET BELEG VAN HAAR-
LEM**, 2e dr. door P. VISSER.

**DE RITMEESTER VAN
WATERLOO**, 2e dr., door
P. VISSER.

**DE ZWERVERS VAN HET
GROOTE LEGER**, 2e druk,
door P. VISSER.

**HEEMSKERCK OP NOVA
ZEMBLA**, 4e druk, door P.
VISSER.

**DE VLIEGENDE HOLLAN-
DER**, 3e dr. door P. VISSER.

**DE AVONTUREN VAN 4
PRETMAKERS**, 4e dr., door
CH. KRIENEN.

JONGENSLEVEN, 2e druk,
door Mevr. VAN WOER-
DEN-POP.

**OM EN OP DEN UILEN-
BERG**, door W. P. DE
VRIES.

MIJN JONGENSJAREN, 3e
druk, door KOEN VAN
DAM.

**INSTITUUT SPARREN-
HEIDE**, 3e dr. door CHR.
VAN ABKOUDE.

**UIT DE VLEGELJAREN
VAN HENKIE SNIP**, 3e dr.,
door N. W. C. KUYK.

LANGS DEN WATERKANT,
door COR BRUIJN.